

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ
กรุงเทพมหานคร

ปริญญาโท
ของ
พระมหาพะเค็ด ชุ่มเพ็งพันธ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

370.15๕๖๖
พ3๕๕๐
ซ.3

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนสตรีวัดอัสสัมชัญ เขตภาษีเจริญ
กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
พระมหาพะเด็จ ชุ่มเพ็งพันธ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2548

h 2๗๗๕๖๓ ซ.3

1-9 ต.ค. 2548

พระมหาพะเจ็ด ชุ่มเพ็งพันธ์. (2548). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร. พาสนา จุฬรัตน์. รองศาสตราจารย์เวชนี กรีทอง.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามองค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ สภาพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547 จำนวน 331 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ นิสัยทางการเรียน (X_9) บุคลิกภาพ (X_{10}) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_{11}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา (X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{14}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{15})
2. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีจำนวน 9 องค์ประกอบ ได้แก่ ระดับชั้น ($X_{1,3}$) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_5) สภาพครอบครัว ($X_{6,8}$) และ ลักษณะกายภาพทางการเรียน (X_9)
3. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ นิสัยทางการเรียน (X_9) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{15}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{14}) และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_{11}) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์พุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ได้ร้อยละ 53.10

4. สมการพยากรณ์พุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรี
วัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมี
รายละเอียดดังนี้

4.1 สมการพยากรณ์พุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในรูปคะแนน
ดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = -.071 + .589 X_9 + .150 X_{15} + .125 X_{14} + .109 X_{11}$$

4.2 สมการพยากรณ์พุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในรูปคะแนน
มาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .506 X_9 + .164 X_{15} + .147 X_{14} + .106 X_{11}$$

FACTORS AFFECTING ON LEARNING INTELLIGENT TEMPERAMENT OF
THE FORTH LEVEL SECONDARY GRADE 4-6 STUDENTS OF
STREEWATABSORNSAWAN SCHOOL
IN KHET PASRICHAROEN,
BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
PHRAMAHA PADET CHUMPUNGUN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Educational Psychology
At Srinakharinwirot University

May 2005

Phramaha Padet Chumpungpun. (2005). *Factors Affecting on Learning Intelligent Temperament Of The Forth Level Secondary Grade 4 – 6 Students of Streewatabsornsawan School in Khet Pasricharoen, Bangkok*. Master thesis, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Inst. Dr. Pasana Chularat, Assoc. Prof. Waythanee Greethong.

The purposes of this research were to investigate factors affecting on learning Intelligent Temperament of the forth level secondary Grade 4-6 students of Streewatabsornsawan School in Khet Pasricharoen, Bangkok. According to the following factors; first of them was personal factor : educational level , learning achievement, studying habits, personality, learning achievement motivation, second of them was family factor : family status, family income, interpersonal relationship between students and their family membership, third of them was school environment : learning physical environment, interpersonal relationship between students and their teacher, and interpersonal relationship between students and peer group.

The 331 subjects were the fourth level students of Streewatabsornsawan School in Khet Pasricharoen, Bangkok in academic year 2004. The instrument was the factors affecting on the learning Intelligent Temperament of the forth level students. The data was analyzed by The Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis .

The results were as follows :

1. There were significantly positive correlation among learning Intelligent Temperament of the forth level secondary Grade 4-6 students and 6 factors: studying habits (X_9), personality (X_{10}) learning achievement motivation (X_{11}) interpersonal relationship between students and family membership (X_{12}) interpersonal relationship between students and their teacher (X_{14}), and interpersonal relationship between students and peer group (X_{15}) at .01 level.

2. There were no significantly factors correlation among learning Intelligent Temperament of the forth level secondary Grade 4-6 students and 9 factor : educational level ($X_1 - X_3$) learning achievement (X_4), family income (X_5), family status ($X_6 - X_8$) and learning physical environment (X_9) .

3. There were 4 significantly factors affecting on learning Intelligent Temperament of the fourth level students: ranking from the most to the least affective factors : studying habits (X_9), interpersonal relationship between students and their peer group (X_{15}), interpersonal relationship between students and their teacher (X_{14}), and learning achievement motivation (X_{11}) at .01 level. These 4 factors could predicted on the learning Intelligent Temperament of the fourth level students about percentage of 53.10..

4. The predicted equation of factors affecting on the learning Intelligent Temperament of the third level and the fourth level students at .01 level were as follows:

4.1 In term of raw scores were :

$$\hat{Y} = -.071 + .589 X_9 + .150 X_{15} + .125 X_{14} + .109 X_{11}$$

4.2 In term of standard scores were :

$$Z = .506 X_9 + .164 X_{15} + .147 X_{14} + .106 X_{11}$$

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ
กรุงเทพมหานคร

ของ

พระมหาพะเต็ด ชุ่มเพ็งพันธ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย ให้นำเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่ 20 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2548

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร. พาสนา จุรัตน์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ เวรณี กรีทอง)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ชูชีพ อ่อนโคกสูง)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ อาจารย์ดร. พาสณา จุลรัตน์ ประธาน
ควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวธนี กรีทอง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์
รองศาสตราจารย์ชูชีพ อ่อนโคกสูง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ และกรรมการผู้ได้
รับแต่งตั้งเพิ่มเติมเพื่อสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนวคิด และข้อเสนอแนะ
ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาและกรุณาเป็น
อย่างยิ่ง จึงขออนุโมทนามา ณ ที่นี้

ขอเจริญพรอนุโมทนาขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยล้อมแสง อาจารย์
วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
ตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอเจริญพรอนุโมทนา คณาจารย์ในภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ เอาใจใส่ ห่วงใย และให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา

ขอเจริญพรอนุโมทนา นางสุภาณี โลหิตานนท์ ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์
เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร อาจารย์ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อ
มูล และขอขอบใจนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการ
ตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอเจริญพรอนุโมทนาขอบคุณโยมพ่อและโยมแม่และน้องๆที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือเอา
ใจใส่อาตมาตลอดมา

ขอเจริญพรขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกรูปและทุกคนที่เป็นทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ที่คอยให้ความ
ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดมา

พระมหาพะเต็ด ชุ่มเฟิงพันธ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
	ความสำคัญของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
	สมมติฐานของการวิจัย.....	9
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพุทธิจริต.....	10
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพุทธิจริต.....	13
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องระดับชั้นปี.....	14
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นปี.....	14
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องระดับชั้นปี.....	14
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	16
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	16
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	17
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน.....	18
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน.....	18
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน.....	19
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ.....	20
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ.....	20
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ.....	23
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	24
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	24
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	25

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว.....	26
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว	28
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว.....	29
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว.....	29
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง.....	30
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง.....	31
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ.....	32
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ.....	34
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู.....	35
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู.....	36
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	37
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	38
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	40
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	41
การหาคุนภาพเครื่องมือ.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และการแปลผล.....	58

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า.....	59
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	67
ความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า.....	67
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	70
อภิปรายผล.....	71
ข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม.....	80
ภาคผนวก.....	90
ภาคผนวก ก.....	91
ภาคผนวก ข.....	111
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	122

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้น.....	40
2 แสดงจำนวนร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง จำแนก ชั้นปีที่กำลังศึกษา และสภาพครอบครัว.....	60
3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ ผู้ปกครองลักษณะกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และพุทธิจิตด้านการเรียน.....	61
4 แสดงการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับ พุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรี- วัดอัปสรสวรรค์.....	63
5 แสดงการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจิตของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร.....	65
6 แสดงองค์ประกอบที่สามารถพยากรณ์องค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้าน ครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจิต ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis).....	66
7 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน.....	113
8 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามบุคลิกภาพแบบ เก็บตัว-และแสดงตัว.....	114
9 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทาง การเรียน.....	115
10 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของ แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ สมาชิกในครอบครัว.....	116

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของลักษณะทางกายภาพ.....	117
12 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน กับครู.....	118
13 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน กับเพื่อน.....	119
14 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามวัดพุทธิจริตด้านการเรียน.....	120

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันนี้เป็นที่ตระหนักกันดีอยู่แล้วว่ากลไกสำคัญของการพัฒนาประเทศนั้น ได้แก่ ประชาชนในประเทศใดมีประชาชนที่มีความรู้ความสามารถสูง ย่อมจะสามารถพัฒนาไปในด้านต่าง ๆ ตามเป้าหมายที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว (แรมสมร อยู่สถาพร. 2538 : 1) ด้านการจัดการศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียนตั้งแต่การวางรากฐาน พัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิดการพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนในลักษณะองค์รวมมีความสมดุล ทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย ปัญญา และสังคม (มาลี จุฬา. 2542 : 334-335) สำหรับในมาตราที่ 81 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม ประกอบกับมาตรา 6 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฯ ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พวงรัตน์ เกษรแพทย์. 2543 : 55)

ภารกิจสำคัญของการศึกษาก็คือ การฝึกอบรมบุคคลให้พัฒนาปัญญาให้เกิดความรู้ความเข้าใจในข้อเท็จจริงและสภาวะของสิ่งทั้งหลาย (พุทธวิธิการสอน. 2544 : 6) การศึกษา คือ การสร้างคนให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น มีลักษณะนิสัยจิตใจที่ดีงาม มีความพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อตนเองและสังคม มีความพร้อมที่จะประกอบการทำงานอาชีพได้ การศึกษาช่วยให้คนเจริญงอกงาม ทั้งทางปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม การศึกษาจึงเป็นความจำเป็นของชีวิตอีกประการหนึ่ง นอกเหนือจากความจำเป็นด้านที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่ 5 ของชีวิต เป็นปัจจัยที่จะช่วยแก้ปัญหาทุก ๆ ด้านของชีวิตและเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของชีวิต (พนม พงษ์ไพบูลย์. 2540 : 3) การศึกษา คือ เครื่องมือและกระบวนการต่อเนื่องอย่างหนึ่ง ที่ช่วยให้มนุษย์มีความเจริญงอกงาม ปรับตัวได้ดำเนินชีวิตดี และมีความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์ มนุษย์เรียนรู้ได้ คิดได้ ทำได้ และแก้ไขปัญหาได้เพราะมนุษย์ได้รับการศึกษา (สุนน อมรวิวัฒน์. 2535 : 297-298) การศึกษา คือ การมุ่งส่งเสริมพัฒนาศักยภาพในทุกด้านของคนตลอดชีวิตของเขาให้มีความสุข ความพอใจในการเรียนรู้ และการทำงาน ประกอบอาชีพ ตลอดจนจนสามารถที่จะรับมือกับการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองใหม่ ๆ ที่เป็นผลมาจากแผนพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง (วิทยากร เชียงกุล. 2541 : 233) สาเหตุแห่งการเกิดความอ่อนด้อยคุณภาพในตัวบุคคล ย่อมมีแตกต่างกันไป (สุภาพ เครือเนตร. 2542 : 22)

การเรียนการสอน คือ กระบวนการกระตุ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนานั้นเองเป็นกระบวนการที่ทำให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็นและได้เรียนรู้ได้ปฏิบัติจนเกิดความเข้าใจ (พนม พงษ์ไพบูลย์. 2540 : 12) การเรียนการสอน ก็จัดเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งที่มีจุดหมายที่แน่นอน โรงเรียนควรจัดประสบการณ์ที่มีความหมาย ช่วยให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามขึ้นทั้งทางด้านร่างกาย ทางอารมณ์ ทางสังคม และสติปัญญา (สุชา จันทร์เอม. 2529 : 110) แน่นอนเด็กทุกคนย่อมไม่สามารถจะเรียนได้ในระดับที่เท่าเทียมกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างบุคคลความสามารถ ความสนใจ และระดับสติปัญญาของแต่ละบุคคล แต่ที่สำคัญก็คือ ผลการเรียนของเด็กย่อมมีผลต่อพฤติกรรมของเด็กเอง (ผดุง อารยะวิญญู. 2528 : 46)

พระพุทธศาสนามองมนุษย์ในฐานะเอกัตบุคคล คือ แต่ละคนมีนิสัย จริต ความต้องการ ความสนใจ และศักยภาพ แตกต่างกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 5) พระพุทธเจ้ายังทรงจำแนกความแตกต่างระหว่างบุคคลไปตามความแตกต่างของจริตคือ พื้นนิสัยทรงแบ่งจริตของคน (พระราชวรมณี. 2543 : 13) คำว่า จริต คือพื้นเพอริยาศัยของบุคคลที่แสดงออกมาเป็นปกติเป็นประจำ ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า คนแต่ละคนจะมีจริตอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ แต่ว่าลักษณะแห่งจริตเหล่านี้ เเด่นในพฤติกรรมของบุคคลนั้น ก็เรียกบุคคลนั้น ๆ ว่า มีจริตอย่างนั้น ๆ การที่ใครจะมีจริตอย่างใด ท่านให้ข้อสังเกตไว้หลายอย่างเช่น อิริยาบถ การทำการทำงาน รับประทานอาหาร ความคิดความเห็น เวลาแสดงออกมาให้ประจักษ์สายตาของบุคคลอื่น การที่จำแนกแสดงจริตออกไปเช่นนี้ ก็เพื่อสะดวกในการอบรมสั่งสอนทุกชั้นตอน หรือเหมาะสมกับจริต อริยาศัยของเขา ท่านเองเดียวกับคนเอาไม้มาทำเครื่องเฟอร์นิเจอร์อย่างใดอย่างหนึ่ง ลักษณะไม้ก็ผิดแผกแตกต่างกัน ชั้นตอนที่จะนำไปมาสู่เฟอร์นิเจอร์ก็แตกต่างกันออกไป แต่จุดมุ่งหมายเป็นอย่างเดียว กันคือ เพื่อให้เป็นเฟอร์นิเจอร์ (พระราชวรมณีเทศ. 2546 : 319)

จากการสำรวจปัญหาเบื้องต้น โดยการใช้คีย์กับอาจารย์ที่ทำการสอนในโรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์จำนวน 3 คน พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ค่อยตั้งใจเรียนและไม่ค่อยสนใจต่อการเรียนหนังสือในห้องเรียน ในเวลามักเล่นจะเรียนไม่ค่อยรู้เรื่อง มักพูดคุยกันในห้องเรียน จนเป็นเหตุให้อาจารย์ต้องคอยเตือนและว่ากล่าวเพื่อให้ตั้งใจเรียน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นด้วยการใช้แบบสอบถามเปิด 2 ข้อ ให้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 333 คน มีผลการสำรวจรายละเอียดดังนี้

ข้อที่ 1 ถามว่า “นักเรียนคิดว่าขณะนักเรียนกำลังศึกษาอยู่นี้มีปัญหาหรือไม่ ถ้ามีคือปัญหาอะไร” พบว่าคำตอบมากที่สุดคือ ปัญหาด้านการเรียน จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 27.9 ได้แก่ ไม่ค่อยตั้งใจเรียน ไม่มีสมาธิ เนื้อหาของบทเรียน ปัญหาด้านไม่กล้าแสดงออก จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 ได้แก่ ขี้อายต่อการแสดงออก ไม่มีความมั่นใจในตัวเอง ตื่นเต้น ปัญหาด้านความเครียด จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 ได้แก่ การสอนของครู การแบ่งเวลาของตัวเอง การปรับปรุงรูปแบบการศึกษา ปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ

10 ได้แก่ ความคิดเห็นไม่ตรงกัน เรื่องงาน ไม่จริงจังต่อกัน ปัญหาด้านการปรับตัว จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 9 ได้แก่ เรียนยากขึ้น อาจารย์สอนเร็วเกินไป ไม่ค่อยชินกับการเรียนแบบใหม่ ปัญหา ด้านอื่นๆ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 ได้แก่ ที่บ้านไม่ค่อยมีเงิน ชอบเที่ยว ไม่ค่อยชอบ อาจารย์

ข้อที่ 2 ถามว่า “เมื่อมีปัญหาดังกล่าวข้างต้น นักเรียนคิดว่าปัญหานั้นเกิดจากสาเหตุใด” คำตอบที่พบคือ ไม่เข้าใจบทเรียน ไม่ใส่ใจในการเรียน เรียนไม่ค่อยเก่ง จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4 อยาต่อการแสดงออก กลัวต่อการแสดงออก ไม่มั่นใจในตัวเอง จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 ไม่ตั้งใจเรียน งานเยอะ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 ไม่มีสมาธิในการเรียน จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 ไม่เข้าใจกันกับเพื่อน เข้าใจผิดกันกับเพื่อน จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 สาเหตุด้านอื่นๆ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6

จากการสำรวจปัญหาดังกล่าวข้างต้นพบว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีปัญหาพุทธิจิดด้านการเรียน เพราะมีพฤติกรรมที่ไม่ค่อยตั้งใจเรียน ไม่สนใจบทเรียนที่อาจารย์สอน ไม่กล้าแสดงออก ไม่เข้าใจบทเรียน ทำให้มีพฤติกรรมที่ไม่สนใจต่อการเรียนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังที่ พุทธทาสภิกขุ (2523 : 40) กล่าวว่า พุทธิจิด หมายถึง จริตนิสัยที่ชอบเรียนชอบรู้ คิดนึกไปในทางศึกษาไปในทางสติปัญญา นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 นี้เป็นช่วงวัยรุ่นซึ่งสุชา จันท์เอม (2529 : 103) กล่าวว่า วัยรุ่นมีปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาในการเรียนวิชาต่าง ๆ ปัญหาเกี่ยวกับการสอบตกบางวิชา ปัญหาเกี่ยวกับสร้างนิสัยที่ดีในการเรียน ปัญหาในการพูดหน้าชั้นเรียน ปัญหาในการคบเพื่อนนักเรียนด้วยกัน เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ทำให้เกิดผลเสียต่อการเรียน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจิดด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับพุทธิจิดด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 นักเรียนโรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจิดด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์พุทธิจิดด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เพื่อที่จะทำให้ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ ครู อาจารย์ ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษาของโรงเรียนได้ทราบถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนและเพื่อจะได้นำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางนโยบายในการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทำให้เกิดผลสูงสุด

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 993 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 362 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 305 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 326 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 331 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane. 1970 : 80 - 81) โดยใช้ระดับชั้น เป็นชั้น (Strata)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

- 1.1 องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่
 - 1.1.1 ระดับชั้น
 - 1.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 1.1.3 นิสัยทางการเรียน
 - 1.1.4 บุคลิกภาพ
 - 1.1.5 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 1.2 องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่
 - 1.2.1 สภาพครอบครัว
 - 1.2.2 สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
 - 1.2.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

1.3 องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่

- 1.3.1 ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน
- 1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- 1.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พุทธิจริตด้านการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พุทธิจริตด้านการเรียน หมายถึง ลักษณะนิสัยของนักเรียนที่แสดงความเฉลียวฉลาด ตั้งใจเรียนในขณะที่ครูสอน มีความใฝ่รู้ รักในการเรียน มีความขยันหมั่นเพียรเพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้โดยใช้ปัญญาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและมีการวางแผนก่อนทำ ทำการงานที่มอบหมายให้ทำ ชอบซักถามครู มีความเห็นเป็นตัวของตัวเอง

2. องค์ประกอบที่ส่งผลต่อพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา หมายถึง สิ่งที่ส่งผลต่อพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่

2.1.1 ระดับชั้น ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5, และ 6

2.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถของนักเรียนซึ่งเป็นผลจากการเรียนหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งวัดจากผลการเรียนที่เป็นระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average) ของทุกวิชา

2.1.3 นิสัยทางการเรียน หมายถึง การกระทำของนักเรียนที่ทำเป็นประจำเกี่ยวกับการเรียน ได้แก่ การแบ่งเวลาในการเรียน การทบทวนบทเรียน ความสม่ำเสมอในการเข้าชั้นเรียน การเข้าชั้นเรียนตรงตามเวลา การทำงานที่ได้รับมอบหมาย ความตั้งใจเรียน การซักถามข้อสงสัยต่อครู ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

2.1.4 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของนักเรียนที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมการแสดงออกเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

2.1.4.1 บุคลิกภาพแบบเก็บตัว ได้แก่ นักเรียนที่มีลักษณะเงียบขรึม ชอบอ่านหนังสือมากกว่าเข้าสังคม ไม่ชอบพบปะพูดคุยกับคนอื่น ยกเว้นคนใกล้ชิดหรือเพื่อนสนิท ไม่ชอบสังคม ไม่ชอบความตื่นเต้น ใช้ชีวิตอย่างเคร่งเครียด มีระเบียบแบบแผนควบคุมอารมณ์และความรู้สึกได้ดี โดยปกติไม่มีความประพฤตินทางก้าวร้าว ค่อนข้างมองโลกในแง่ร้าย

2.1.4.2 บุคลิกภาพแบบแสดงตัว ได้แก่ นักเรียนที่มีความสามารถในการเข้าสังคมชอบงานสร้างสรรค์รื่นเริง มีเพื่อนมาก ช่างพูดช่างคุย ไม่ชอบการเรียนหรือทำงานตามลำพัง ชอบความสนุกสนาน ดลกขบขัน ค่อนข้างมองโลกในแง่ดี แต่ก้าวร้าว อารมณ์เสียได้ง่าย

2.1.5 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความปรารถนาของนักเรียนที่ต้องการประสบความสำเร็จในการเรียนตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีความมุ่งมั่นในการเรียนโดยการกำหนดเป้าหมายที่มีความเป็นไปได้ที่จะทำให้สำเร็จเหมาะสมกับความสามารถของตน มีความมานะพยายาม มีความอดทน มีความรับผิดชอบในการเรียนและมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตน

2.2 องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่

2.2.1 สภาพครอบครัว ได้แก่

2.2.1.1 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน

2.2.1.2 บิดามารดาหย่าร้างกัน

2.2.1.3 บิดามารดาถึงแก่กรรม

2.2.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้ของบิดามารดาที่ได้รับรวมกันเป็นรายเดือน ในกรณีที่นักเรียนไม่มีบิดามารดาให้หมายถึง รายได้ของผู้ปกครองที่ได้รับในแต่ละเดือน

2.2.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง และการปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.3.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง ได้แก่ การขอคำแนะนำ และการซักถามเมื่อมีข้อสงสัย การขอให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น การแสดงความรัก การให้ความเคารพ การเชื่อฟัง และการไม่ทำให้ผู้ปกครองเสียใจ

2.2.3.2 การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน ได้แก่ การเอาใจใส่ต่อนักเรียน ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมทางการเรียนที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ให้ความสำคัญในการทำกิจกรรมของนักเรียนกับเพื่อน ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน การให้กำลังใจของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางการเรียน ให้ความรักความห่วงใยใกล้ชิดต่อนักเรียน

2.3 องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่

2.3.1 ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน หมายถึง สิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ สถานที่เรียน และสื่อและอุปกรณ์ทางการเรียน ดังนี้

2.3.1.1 สถานที่เรียน ได้แก่ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในห้องเรียน ขนาดของห้องเรียนเหมาะสมเมื่อเทียบกับปริมาณของนักเรียน บริเวณห้องเรียนปราศจากสิ่งรบกวนต่าง ๆ เกี่ยวกับ เสียงดัง กลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทได้ดี และมีแสงสว่างเพียงพอ

2.3.1.2 สื่อและอุปกรณ์ทางการเรียน ได้แก่ ปริมาณของสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนเพียงพอเมื่อเทียบกับปริมาณของนักเรียน ความทันสมัย และคุณภาพการใช้งาน

2.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ได้แก่ การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู และการปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.2.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู ได้แก่ การตั้งใจเรียน การขอคำแนะนำ การซักถามเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการเรียน การให้ความเคารพเชื่อฟัง และการปฏิบัติตนตามคำสั่งสอนของครู

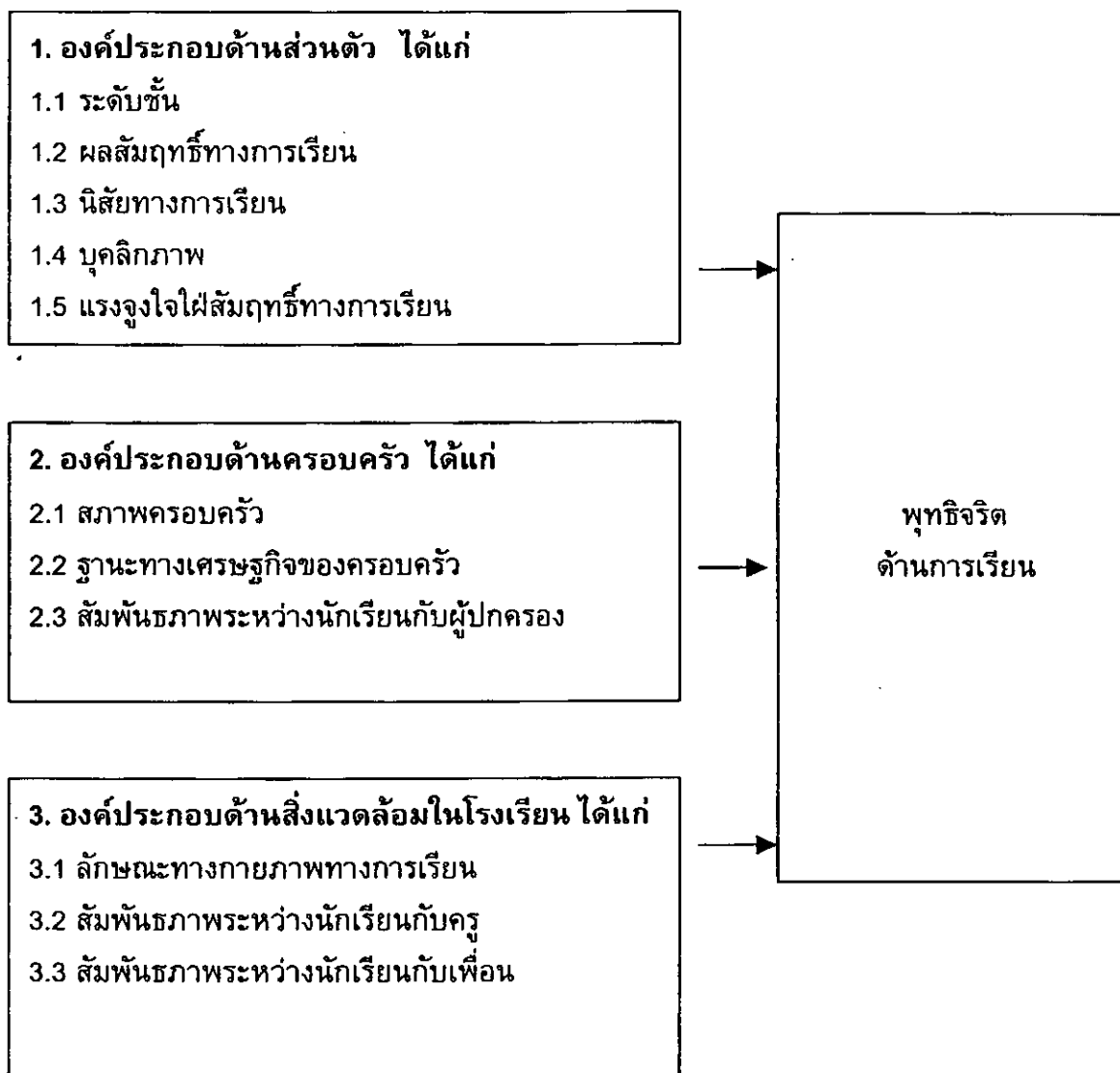
2.3.2.2 การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรักความอบอุ่น การเอาใจใส่ ตั้งใจอบรมสั่งสอนนักเรียน ยอมรับฟังความคิดเห็น ให้ความเป็นกันเอง และดูแลให้คำปรึกษานักเรียนเมื่อเกิดปัญหาขึ้นกับนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความเต็มใจ

2.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ได้แก่ การปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนที่มีต่อกันทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันกับกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน และมีความรักสามัคคีกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

2. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีอิทธิพลต่อพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพุทธจริตด้านการเรียน
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพุทธจริตด้านการเรียน
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพุทธจริตด้านการเรียน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพุทธจริตด้านการเรียน

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพุทธจริตด้านการเรียน

1.1.1 ความหมายของพุทธจริตด้านการเรียน

พุทธทาสภิกขุ (2523 : 40) กล่าวว่า พุทธจริต หมายถึง จริตนิสัยที่ชอบเรียนชอบรู้ คิดนึกไปในทางศึกษา ไปในทางสติปัญญา เกี่ยวกับบุคคลประเภทนี้ไม่สู้จะมีปัญหา อันเนื่องด้วย สิ่งแวดล้อม ท่านถือกันว่าผู้เป็นพุทธจริตจะเป็นอยู่ได้สบาย ได้ทุกแบบของจริตอื่น ๆ ทั้งหมด

คณะอนุกรรมการดำเนินการศึกษาและกำหนดหลักวิชาการศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ (2526 : 39) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พุทธจริต คือ จริตนิสัยใฝ่หาปัญญาความรู้เป็นแนวหน้า

คณะอนุกรรมการดำเนินการศึกษาและกำหนดหลักวิชาการศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ กล่าวว่า (2526 : 39) พระพุทธองค์ทรงศึกษาพื้นภูมิหลังของผู้ศึกษาธรรมว่ามีจริตหรือสันดานแห่งความรู้สึกนึกคิดเป็นอย่างไรก่อน แล้วจึงทรงเลือกสั่งสอนธรรมให้เหมาะกับจริตนิสัยนั้น ๆ จริต ๖ มีดังนี้

1. พุทธจริต คือ จริตนิสัยใฝ่หาปัญญาความรู้เป็นแนวหน้า
2. ศรัทธาจริต คือ จริตนิสัยในการเลื่อมใสง่าย เชื่อง่าย มีศรัทธาเป็นแนวหน้าในการรับรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ
3. วิดกจริต คือ จริตนิสัยในการหวั่นวิตกเกี่ยวกับเหตุการณ์และเรื่องราวต่าง ๆ เป็นแนวหน้าในการดำเนินชีวิต
4. ราคะจริต คือ จริตนิสัยใฝ่ใจในการแสวงหาความสุขจากรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส เป็น ผู้ดี มีความรักสวยรักงามเป็นพิเศษ
5. โทสจริต คือ จริตนิสัยไปในทางเจ้าอารมณ์ โกรธง่าย

6. โมหจจริต คือ จรตินิสัยไปในทางหลง มีลักษณะลังเลและสงสัย โดยไม่ใช้ปัญญา พระเทพวิสุทธิกวี (2540 : 101) กล่าวว่า พุทธิจจริต ประพฤติหนักไปทางปัญญา สุนน อมรวิวัฒน์ (2542 : 143) กล่าวว่า พุทธิจจริต เป็นคนชอบใช้ความรู้ ความคิด พระราชวรมุนี (ประยูร ปยุตโต. 2543 : 14) กล่าวว่า เด็กพุทธิจจริตมักเป็นคนใฝ่รู้ ข้างสงสัย ชอบซักถามครูในรายละเอียด เด็กพวกนี้จะเป็นนักวิชาการที่ดี ครูต้องมีความแม่นยำในเนื้อหาและสามารถตอบข้อสงสัยของเด็กได้

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต. 2545 : 190) กล่าวว่า พุทธิจจริต หรือ ญาณจจริต คือ ผู้มีความรู้เป็นความประพฤติปกติ ประพฤติหนักไปทางใช้ความคิดพิจารณา

อนุสร จันทพันธ์ และ บุญชัย โกศลธนากุล (2546 : 150) ได้ให้ความหมายไว้ว่า บุคคลที่เป็นพุทธิจจริตจะเป็นผู้คิดอะไรเป็นเหตุเป็นผลมองปรากฏการณ์ต่าง ๆ ตามสภาพความเป็นจริง บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง ปราศจากการปรุงแต่ง ปราศจากทัศนคติและอคติ ความชอบไม่ชอบของตัวเองเข้ามาเกี่ยวข้อง

พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จูติญาโณ. 2546 : 122) กล่าวว่า พุทธิจจริต คือ พวกที่มีปัญญาเป็นปกติ ลักษณะที่เด่นก็คือ เป็นคนอ่านหนังสือง่าย นิยมคบหาสมาคมกับคนดี เพราะชอบใช้เหตุใช้ผล และรู้จักประมาณในการบริโภคอาหาร ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป รู้จักระมัดระวัง จะทำอะไร รู้จักคิดแล้วคิดอีก คิดหน้าคิดหลัง และจะทำความเพียรไม่เกียจคร้าน มักใช้ปัญญาพิจารณาเห็นสิ่งทั้งหลายในแง่ของความเป็นจริงต้องการที่จะหลุดพ้นจากความทุกข์

สรุปลักษณะของคนพุทธิจจริตด้านการเรียน หมายถึง คนที่มีความเฉลียวฉลาดสามารถที่จะใช้ปัญญาในการเรียน มีการใฝ่รู้ รักในการเรียน และมีความขยันหมั่นเพียรเพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจโดยการใช้ปัญญามาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และมีการวางแผนก่อนทำ

1.1.2 ประเภทของจจริต

พุทธทาสภิกขุ (2523 : 37-40) กล่าวว่า ธรรมชาติภายในตน ในที่นี้ เรียกสั้น ๆ ว่า "จจริต" หมายถึง สิ่งที่เกิดเคยประพฤติมาจนเคยชินเป็นนิสัย เมื่อรู้จักจจริตของตนแล้ว ย่อมสามารถจะจัดจะทำ จะแสวงหาหรือหลีกเลี่ยงได้ตรงตามที่ควรจะเป็น ในสิ่งแวดล้อมทุกประการ เกี่ยวกับจจริตนี้ ท่านจำแนกไว้เป็น 6 คือ รากจจริต โทสจจริต โมหจจริต สัทธาจจริต พุทธิจจริต และวิตกจจริต แต่ละอย่าง ๆ มีลักษณะอาการอย่างไร เข้ากันได้หรือเข้ากันไม่ได้กับสิ่งใด จะได้วินิจฉัยกันที่ละข้อดังต่อไปนี้

1. รากจจริต หมายถึง นิสัยสันดานที่หนักไปในทางกำหนด ยินดีหรือละโมภ รักสวยรักงาม ยึดมั่นอย่างรุนแรงในความเป็นระเบียบเรียบร้อย ตลอดถึงการอยู่ดีกินดี ดังนี้เป็นต้นมากเกินไปเกี่ยวกับจจริตนี้ ท่านแนะนำให้เลือกสิ่งแวดล้อมตนเองด้วยสิ่งที่เป็นของปอน เช่น ที่อยู่อาศัยอย่างปอน ๆ ไม่น่าดู

สรุปความว่า สิ่งต่าง ๆ สำหรับคนรากจจริตนั้น จะต้องเป็นไปในทางปอนหรือคล้ำ ไม่สดใสสดชื่น จึงจะเป็นไปในทางสบายต่อจจริต

2. โทสจจริต หมายถึง จรตินิสัยที่ขี้โกรธ ฉุนเฉียว หงุดหงิดง่าย ท่านแนะนำให้สบายสำหรับ ผู้มีโทสจจริตไว้ในลักษณะที่อาจกล่าวได้ว่าตรงกันข้ามจากสิ่งที่สบายของรากจจริต คือ ท่านแนะนำ

นำให้ทำ หรือมี หรือไปสู่สิ่งแวดล้อมที่เป็นระเบียบเรียบร้อย สุภาพ และสวยงาม นำเจริญตาเจริญใจ เช่น ที่อยู่อาศัยควรสะอาดหมดจด เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่มีอะไรที่เร้าใจให้เกิดความหงุดหงิด

รวมความก็คือ ให้ถูกแวดล้อมอยู่ด้วยสิ่งที่ไม่ปอน แต่ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามที่ควร

3. โมหจริต หมายถึง จิตนิสัยเป็นไปในทางที่วงซิมมีนชา ไม่ค่อยมีความโปร่งใจอยู่ เป็นปกติ สิ่งที่น่าสบายสำหรับบุคคลประเภทนี้ ท่านแนะไว้ว่า ต้องเป็นสิ่งที่โล่งโปร่งสว่างไสว

4. สัทธาจริต หมายถึง นิสัยเชื่อง่ายเชื่อตาย หรือหนักไปแต่ในทางความเชื่อโดยส่วนเดียว สิ่งที่น่าสบายสำหรับบุคคลประเภทนี้ ตามที่ท่านแนะไว้เป็นอย่างดีเหมือนกันกับสำหรับบุคคลที่มีโทสจริต แต่ควรเข้าใจว่า ผู้มีสัทธาจริต ควรจะได้รับสิ่งแวดล้อมที่เป็นไปในทางชวนให้ขยันคิดนึกเสียบ้าง ก็จะเป็นการดี และควรอยู่ใกล้บุคคลที่สามารถให้คำแนะนำ ที่ชวนให้คิดนึกอย่างถูกต้อง

5. พุทธิจริต หมายถึง จิตนิสัยที่ชอบเรียนชอบรู้ คิดนึกไปในทางศึกษา ไปในทางสติปัญญา เกี่ยวกับบุคคลประเภทนี้ไม่สู้จะมีปัญหา อันเนื่องด้วยสิ่งแวดล้อม ท่านถือกันว่าผู้เป็นพุทธิจริต จะเป็นอยู่ได้สบาย ได้ทุกแบบของจริตอื่น ๆ ทั้งหมด สรุปความว่า ไม่มีอะไรที่จะจำกัดรัดกุม เหมือนกับบุคคลที่เป็นราคจริต หรือโทสจริตโดยเฉพาะ

6. วิดกจริต หมายถึง นิสัยที่ฟุ้งซ่านง่าย แต่มิได้หมายความว่า ฟุ้งซ่านไปในทางสติปัญญา เป็นแต่เพียงการนึกคิดที่ฟุ้งซ่าน หากทิศทางและหลักเกณฑ์ไม่ค่อยได้ สิ่งที่น่าสบายสำหรับบุคคลผู้มีจริตอย่างนี้ ต้องเป็นสิ่งที่ไม่ยั่วให้คิด ไม่สนับสนุนให้คิด ไม่ชวนให้ฉงน หรือไม่มักก่อให้เกิดปัญหาใด ๆ ควรอยู่ในที่แคบ แต่เกลี้ยงเกลาสะอาด อยู่ในที่แสงสว่างพอสมควร มีเครื่องใช้สอยแต่น้อยที่สุด และง่ายที่สุด ไม่สมาคมกับบุคคลที่ชวนให้เพื่อเจ้อ มีอิริยาบถที่น่าสบายอย่างเดียวกับ ผู้เป็นราคจริต แม้สติเป็นต้นก็อย่างเดียวกัน

1.1.3 องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการเกิดพุทธิจริต

วิสุทธิมรรค (2536 : 41-53) กล่าวว่า คนที่ไม่มากไปด้วยกรรมอันเป็นเวร คือ พันเขา ตีเขา ฆ่าเขา จองจำเขาในปางก่อน คนที่จุดิจาจนรกหรือกำเนิดงูมาเกิดเป็นคนในมนุษยโลกนี้ก็ดีย่อมเป็นคนพุทธิจริต

อนุสร จันทพันธ์ และบุญชัย โกศลธนากุล (2546 : 166) ได้กล่าวว่า พ่อแม่มีส่วนสำคัญยิ่งในการสร้างความเป็นพุทธิจริตในตัวเด็กตั้งแต่ยังเล็กทีเดียว คำถามก็คือว่า เราจะฝึกฝนความเป็นพุทธิจริตให้เกิดขึ้นในตัวลูกเราได้อย่างไร ประการแรก พ่อแม่ควรสอนให้เด็กคิดอย่างมีเหตุผล จะทำอะไรต้องคิดก่อน และต้องคิดอย่างมีเหตุผลเสมอเท่าที่สติปัญญาจะอำนวย ซึ่งจะเป็จุดเริ่มต้นของกระบวนการเรียนรู้ ทำให้เด็กสนใจคิดค้นหาต้นสายปลายเหตุหรือที่มาของสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุและผล และกระตุ้นความสนใจอยากเรียนรู้ของเด็กในเรื่องต่าง ๆ อยู่เสมอ เช่น การซื้ออุปกรณ์วิทยาศาสตร์ให้แทนที่จะซื้อของฟุ่มเฟือยไร้สาระไม่ประเทืองสติและปัญญา การสอนโดยการทำเป็นตัวอย่าง (Teaching by example) จะมีพลังและผลกระทบต่อจิตใจลูกมากกว่าการสอนด้วยวาจาเพียงอย่างเดียว เด็กจะเชื่อก็ต่อเมื่อพ่อแม่ทำตามทีสอนลูก ไม่ใช่พูดอย่างทำอย่าง เช่น เป็นคนเมาหัวราน้ำแต่สอนลูกไม่ให้ดื่มเหล้า

แล้วใครจะไปเชื่อ ดังนั้น พฤติกรรมต่าง ๆ ของพ่อแม่ที่แสดงต่อหน้าลูกจึงต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ อาจอึดอัดบ้างในตอนแรก เพราะคิดว่าเป็นลูกฉัน ฉันจะพูดจะทำอย่างไรก็ได้ แต่ผลคือ เมื่อโตขึ้น ลูกของเราที่เลี้ยงมากับมือนี้แหละจะไม่เชื่อฟังเรา

นอกจากนี้ พ่อแม่ต้องพร้อมรับความคิดเห็นของลูก ในขณะเดียวกัน ควรฝึกให้ลูกแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ไม่ใช่สักแต่พูด หรือพร่ำสอนไปเรื่อย ๆ อย่างไม่มีสาระ เพราะจะทำให้เด็กเรียนรู้ อย่างผิด ๆ

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพุทธจริตด้านการเรียน

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่องพุทธจริตนี้ เป็นเนื้อหาทางพระพุทธศาสนา จึงไม่มีงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับพุทธจริตโดยตรง ฉะนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมงานวิจัยที่จัดเข้าในพุทธจริตด้านการเรียน ดังนี้

โพแพม และมัวร์ (Popham ; & Moore. 1960 : 552-554) ศึกษาพบว่า นิสัยการเรียนทัศนคติในการเรียน และการปรับตัวทางด้านการเรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยศึกษานิสิตระดับปริญญาตรี จำนวน 287 คน ให้กลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสำรวจนิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียนและมีความสอดคล้องกับ มอริส (Morris. 1961 : 23) ศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีคะแนนนิสัยในการเรียน และทัศนคติในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

พินิจ สิงโต (2532 : 127) ได้สร้างแบบทดสอบวัดจิต 6 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2531 ในจังหวัดนครปฐม จำนวน 1292 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยมีเพศชายและเพศหญิงในแต่ละระดับชั้นเป็นชั้น และตัวนักเรียนแต่ละคนเป็นหน่วยการสุ่ม โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นตามความหมายและโครงสร้างของจิต 6 ที่ปรากฏในคัมภีร์วิสุทธิมรรค ผลการศึกษาพบว่า จิตบางด้านมีความสัมพันธ์กันสูงเช่น ด้านพุทธจริตกับวิตกจิต ด้านพุทธจริตกับสัทธาจิต เป็นต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พระมหาประพันธ์ รักเรียน (2541 : 85-86) ได้ทำการศึกษาเรื่องจิตกับการบรรลุธรรมในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกไม่ว่าจะเป็นฝ่ายดีหรือชั่วก็ตาม ยังจัดเป็นพฤติกรรมของบุคคลผู้ยังมีกิเลสอยู่ ในทางพุทธศาสนามีจุดประสงค์ที่จะกำจัดทำลายกิเลสและสนับสนุนคุณธรรมให้เกิดขึ้นในกมลสันดาน จึงได้มีการมอบกรรมฐานอันเป็นที่เหมาะสมกับแต่ละจิตเพื่อเป็นเครื่องมือแก้ไขและทำลายกิเลสเหล่านั้นของจิตฝ่ายอกุศลให้หมดไป และเป็นธรรมที่สนับสนุนในจิตฝ่ายกุศลให้เกิดการพัฒนาเจริญ ๆ ขึ้นไปจนบรรลุเป้าหมาย คือ การได้บรรลุธรรม

พระเชมวัฒน์ ธรรมกุล (2544 : 102) ได้สร้างแบบทดสอบวัดจิต 6 ของครู โรงเรียนปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ผลการเปรียบเทียบบุคลิกภาพตามแนวพระพุทธศาสนา

จำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา อัตมโนทัศน์ และบุคลิกภาพแบบเก็บตัว - แสดงตัว พบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาดำกว่าปริญญาตรี มีบุคลิกภาพตามแนวในพระพุทธรศาสนาในภาพรวม และด้านพุทธิจริตสูงกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพุทธิจริตด้านการเรียนและที่จัดเข้าในพุทธิจริตด้านการเรียน ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า มีความสำคัญต่อการเรียน และการดำรงชีวิต

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ใช้ในการศึกษา

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นปี

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นปี

โจนส์ (Jones. 1970 : 42-48) ได้ศึกษาความเปลี่ยนแปลงความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กตามอายุ พบว่า เด็กอายุ 9-11 ปี มีความรู้สึกรับผิดชอบน้อยและมีช่วงความรับผิดชอบไม่แตกต่างกันเลย อายุ 13 ปี ขึ้นไปจะมีความรับผิดชอบสูงขึ้นเรื่อยๆ จนถึงอายุ 16-17 ปี จะคงที่ครั้งหนึ่ง

โฟรดี และคนอื่นๆ (สิริชัย ประทีปฉาย. 2533 : 170; อ้างอิงจาก Frodi and others.1977) ได้กล่าวไว้ว่า บุคลิกภาพของบุคคลย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามอายุหรือไปพร้อมๆ กับอายุ

2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นปี

2.1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ทอมสัน (Hartshorne and May. 1928; citing Thomson. 2952 : 515) ได้ศึกษาพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของเด็กอายุ 6-10 ปี ผลการศึกษาพบว่าเด็กอายุมากจะมีพฤติกรรมไม่ซื่อสัตย์มากกว่าเด็กอายุน้อย แม้ว่าเด็กทั้งสองกลุ่มจะได้ค่านิยมของความซื่อสัตย์สุจริตเหมือนกัน

อีตัน และคนอื่นๆ (Eaton and others.1965: 350) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของการฝ่าฝืนกฎระเบียบและพฤติกรรมที่ขัดต่อศีลธรรมของเด็กระดับชั้นต่างๆ ผลการศึกษาพบว่า การฝ่าฝืนกฎระเบียบและพฤติกรรมที่ขัดต่อศีลธรรมมีความสัมพันธ์กับเด็กระดับชั้นต่างๆ กล่าวคือ เด็กชั้นที่ 7 - 9 มีการฝ่าฝืน ร้อยละ 77 ส่วนเด็กชั้นที่ 10 - 12 มีการฝ่าฝืนร้อยละ 23

2.1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

คันสนีย์ วีรเชียรประภา (2514 : 149-150) ได้ศึกษาเกณฑ์ปกติของบุคลิกภาพในรูปคะแนนมาตรฐาน และเพื่อแสดงภาพตัดขวางของคะแนนเฉลี่ยของลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียนสาธิตฯ ในจังหวัดพระนคร ตามกลุ่มโรงเรียนในจังหวัดพระนคร เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบสำรวจบุคลิกภาพทั่วไป (California Psychological Inventory) แบบสอบถามการยอมรับตนเองและการยอมรับผู้อื่น (Acceptance of Self and Others) แบบสอบถามความวิตกกังวล การเก็บตัว การแสดงออก และแบบสำรวจความต้องการ (Edward Personal Preference Schedule) ซึ่งการวิจัย

พบว่า ลักษณะบุคลิกภาพของวัยรุ่นไทยทั้งชายและหญิงแต่ละช่วงอายุ เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กวัยรุ่นเพศเดียวกันในช่วงอายุอื่นสรุปได้ดังนี้

1.เด็กวัยรุ่น อายุ 13 ปี มีแนวโน้มที่จะต้องการขอความช่วยเหลือ มีความวิตกกังวล เก็บตัวสูง เด็กวัยรุ่นชายมีแนวโน้มที่จะไม่มีความมั่นคงปลอดภัยทางใจมีการยอมรับตนเองปานกลาง และยอมรับคนอื่นต่ำ เด็กวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มยอมรับตนเองและผู้อื่นค่อนข้างสูง

2.เด็กวัยรุ่น อายุ 14 ปี มีความต้องการความเป็นระเบียบ เด็กวัยรุ่นชายมีแนวโน้มที่จะมีความขัดแย้งกับปัญหาภายใน มีการยอมรับตนเองและผู้อื่นสูงสุด มีความวิตกกังวลสูง เด็กวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มที่จะซื่อสัตย์และอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้ใหญ่ ทั้งในด้านการกระทำและความคิด ค่อนข้างเก็บตัว มีการยอมรับตนเองและผู้อื่น

3.เด็กวัยรุ่น อายุ 15 ปี ทั้งสองเพศ มีแนวโน้มที่จะต้องการการเปลี่ยนแปลง แต่เด็กวัยรุ่นชายมีความสนใจกว้างขวาง มีความวิตกกังวลและเก็บตัวค่อนข้างต่ำ ยอมรับตนเองบ้าง แต่ไม่ยอมรับผู้อื่น เด็กวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มเป็นตัวของตัวเอง ยอมรับตนเองและผู้อื่นค่อนข้างต่ำ มีความวิตกกังวลและเก็บตัวค่อนข้างต่ำด้วย

4.เด็กวัยรุ่น อายุ 16 ปี ทั้งสองเพศ มีแนวโน้มต้องการสัมฤทธิ์ผลและปกครองตนเอง เด็กวัยรุ่นชายมีแนวโน้มที่จะตื่นเต้นง่าย มีความรับผิดชอบและความวิตกกังวลค่อนข้างต่ำและค่อนข้างเก็บตัว มีการยอมรับตนเองและผู้อื่นค่อนข้างต่ำ เด็กวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มเข้าสังคม มีความวิตกกังวลค่อนข้างต่ำและมีการยอมรับตนเองและผู้อื่นสูง

5.เด็กวัยรุ่น อายุ 17 ปี ทั้งสองเพศ มีแนวโน้มที่มีความเชื่อมั่นในตนเองและการคบเพื่อนต่างเพศ เด็กวัยรุ่นชายมีแนวโน้มที่จะเข้าสังคม มีลักษณะของผู้นำ มีความวิตกกังวลและเก็บตัวค่อนข้างต่ำ และยอมรับผู้อื่นค่อนข้างสูง เด็กวัยรุ่นหญิงค่อนข้างตื่นตัวเสมอ ทำงานเพื่องาน มีความวิตกกังวลและเก็บตัวค่อนข้างต่ำ มีการยอมรับตนเองและผู้อื่นค่อนข้างต่ำ

อารีย์ เศรษฐชัย (2520 : 47-48) ได้วิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าความรู้สึกรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลสหราชอาณาจักรไทย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1,2 และ 3 มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสัมพันธ์กันและกันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในด้านความรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเองพบว่า นักเรียนชั้นปีที่ 3 มีลักษณะ 2 ประการสูงกว่านักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : 103) ได้ศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจพบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน ใช้วิธีการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัวและด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยนักเรียนนายร้อยตำรวจเมื่อศึกษาในระดับที่สูงขึ้นจะเปลี่ยนวิธีการเผชิญปัญหาด้านต่างๆ เป็นแบบสุ่มปัญหา

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นปีที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าระดับชั้นปีหรือช่วงอายุที่ต่างกัน ทำให้บุคคลมีลักษณะหรือบุคลิกภาพบางประการแตกต่างกัน เพราะว่าอายุถือว่า

เป็นตัวบ่งถึงลักษณะต่าง ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของผู้นำหรือลักษณะอย่างอื่น ที่ยิ่งบุคคลที่มีอายุมากและน้อยจะมีแนวโน้มลักษณะที่แตกต่างกันมากขึ้น จึงทำให้ผู้วิจัยคาดว่า ระดับชั้นปีน่าจะเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่ซึ่งมีอิทธิพลต่อพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.1.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อัจฉรา สุขารมณ และอรพินท์ ชูชม (2530 : 10) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการกระทำที่อาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียน โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ตัวที่บ่งชี้ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจได้มาจากกระบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ (Nontesting Procedures) เช่น จากการสังเกต หรือการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรดที่ได้ที่โรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อนและช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนาน หรืออีกวิธีอาจวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป (Published Achievement Tests) จะพบว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นิยมใช้กันทั่วไป มักอยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียน เนื่องจากให้ผลที่เชื่อถือได้มากกว่า อย่างน้อยก่อนการประเมินผลกาเรียนของนักเรียน เนื่องจากให้ผลที่เชื่อถือได้มากกว่า อย่างน้อยก่อนการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ครูจะต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ อีกหลาย ๆ ด้าน จึงยอมติกว่าการแสดงขนาดความล้มเหลว หรือความสำเร็จทางการเรียนจากการทดสอบนักเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่ว ๆ ไปเพียงครั้งเดียว

จิราภรณ์ เมืองพรวน (2538 : 24) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ของสมองที่พัฒนาขึ้นหลังจากการเรียนวิชาต่าง ๆ โดยพิจารณาจากคะแนนสอบหรือผลงานที่ครูมอบหมายให้ หรือจากทั้งสองอย่าง

มาริษา นาคทับที (2541 : 28) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถที่ผู้เรียนได้รับหลังจากเรียนรูวิชานั้น ๆ แล้วซึ่งจะทราบว่ามีปริมาณมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาได้จากคะแนนผลสอบแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำให้สามารถแยกกลุ่มของนักเรียนออกเป็นระดับต่าง ๆ เช่น สูง กลาง ต่ำ เป็นต้น

กูด (Good. 1973 : 137) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสพณ์การณของการเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรม หรือเกิดจากการสอน

2.2.1.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บลูม (Bloom, 1976 : 139) กล่าวว่าสิ่งที่มียอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี 3 ตัวแปร คือ

1. พฤติกรรมด้านความรู้และความคิด (Cognitive Entry Behaviors) หมายถึง ความรู้ ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนที่มีมาก่อน

2. คุณลักษณะทางจิตใจ (Affective Entry Characteristics) หมายถึงแรงจูงใจที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียน เกิดความอยากเรียนรู้อะไรใหม่ ๆ ได้แก่ ความสนใจในวิชาที่เรียนทัศนคติต่อเนื้อหาวิชาและสถาบัน การยอมรับความสามารถของตัวเอง เป็นต้น

3. คุณภาพการเรียนการสอน (Quality of Instruction) หมายถึง ประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่นักเรียนจะได้รับ ได้แก่ คำแนะนำการปฏิบัติและแรงเสริมของผู้สอนที่มีต่อผู้เรียน

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า องค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย ความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาของผู้เรียน สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และสิ่งแวดล้อมในครอบครัว ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

กรอนลันด์ (Gronlund, 1959 : 176) ศึกษาพบว่า เด็กคนใดก็ตามถ้าประสบปัญหาด้านการปรับตัวแล้วมักจะประสบปัญหาด้านการเรียนด้วย การขัดแย้งกันภายในกลุ่ม ทำให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพ เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์ และไม่มีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิลล์ (Gill, 1962 : 144-149) ที่ศึกษาถึงอิทธิพลของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อสภาพปัญหาของเด็ก พบว่าเด็กที่เรียนดีจะมีปัญหาด้านการปรับตัวน้อยกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนอ่อน และมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดี

ริงเนสส์ (Ringness, 1968 : 141) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพจิตภายในโรงเรียนกับนักเรียนเกรดเก้า พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีปัญหาทั้งด้านครอบครัวและในโรงเรียน นอกจากนี้มีพฤติกรรม คือ ขัดขืน มีความพลุ่งพล่านทางอารมณ์ และมีอาการทางโรคประสาทมากกว่าพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ควบคุมตัวเองได้ เข้าสังคมได้ดี และมีความอดทนทางด้านอารมณ์และจิตใจ

บลูม (Bloom, 1982 : 166 - 175) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า พฤติกรรมทางด้านความรู้ ความคิดของนักเรียนและลักษณะจิตพิสัยของนักเรียน ซึ่งได้แก่ ความสนใจ ความมานะตั้งใจ ความขยัน รวมทั้งเจตคติต่อรายวิชา กิจกรรม การเรียน การสอน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนถึงร้อยละ 65

2.2.2. งานวิจัยในประเทศ

สืบทักดี สาทร (2521 : 42-44) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่มีความรับผิดชอบต่างกัน โดยการเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเอง และจากการสอนปกติ ผลการวิจัย พบว่านักเรียนที่มีความรับผิดชอบสูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีความรับผิดชอบต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ส่งผลต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองมาก ก็คือ ความรับผิดชอบของผู้เรียน

สบโชค พูลนวม (2533 : 22-45) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรับผิดชอบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ความรู้สึกรับผิดชอบและความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อแยกตามเพศแล้ว นักเรียนหญิงมีความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อแยกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความรับผิดชอบและซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นคนที่มีความรู้ความเข้าใจและสามารถเข้ากับทุกคนได้โดยสามารถที่จะเข้าสังคมได้ดี และสามารถที่จะควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ ส่วนเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมักเป็นคนขี้เกียจ มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับคนอื่น วิตกกังวล สับสน วุ่นวายอยู่ในใจ ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน่าจะเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน

2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน

คำว่า "นิสัย" คือ แนวโน้มของบุคคลในการแสดงพฤติกรรมจนเป็นนิสัย และเป็นไปโดยอัตโนมัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้รับการฝึกฝนหรือประสบการณ์ (Eysenck, Arnold and Meili. 1972 : 40)

สุวิมล ว่องวาณิช. (2525 : 19-20) และโฮล์ทซแมน (Holtzman. 1965 : 17) ได้กล่าวถึงนิสัยในการเรียนว่า หมายถึง พฤติกรรมการเรียนที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับ

1.การใช้เวลาเรียน ได้แก่ การรู้จักใช้เวลาได้อย่างเหมาะสมในการเรียนและการทำงาน รู้จักแบ่งเวลาว่าควรทำเรื่องใดก่อนหลัง ไม่ผัดผ่อน หลีกเลียง รอเวลา ทำในเวลา กระชั้นชิด ไม่เสียเวลากับเรื่องที่ไม่เป็นสาระจนเกินควร ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายทันต่อเวลา

2.วิธีการเรียน ได้แก่ การรู้จักใช้วิธีการเรียนอย่างถูกต้อง มีการวางแผนเตรียมงานก่อนลงมือทำ รู้จักแหล่งข้อมูลที่ต้องการทราบ ทำงานด้วยความมีระเบียบ

คำว่า "นิสัย" หมายความว่า ความประพฤติที่เคยชิน (ราชบัณฑิตยสถาน : 2538)

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2538 : 1) กล่าวว่า นิสัยทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจ และมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ประกอบด้วยความตั้งใจ และเอาใจใส่ในการเรียน การวางแผน การเรียนและการจัดระบบการเรียน ความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้ และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความถึงริเริ่ม ขยัน อดทน รับผิดชอบ พึ่งตนเอง และมีความภูมิใจในผลการเรียนของตน

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า นิสัยทางการเรียน ลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจในการเรียน ในทางปฏิบัติเป็นวิธีการในการเรียนที่กระทำซ้ำ ๆ จนกระทั่งกลายเป็นนิสัยติดตัวบุคคลนั้นไปอันน่าจะส่งผลต่อองค์ประกอบต่อพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องนิสัยในการเรียน

2.3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เพอร์ซิวัล (มนูญ แป้นเจริญ. 2522 : 10 ; อ้างอิงจาก Percival. 1956 ได้เปรียบเทียบเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินชีวิตและความสนใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมคลุซา มลรัฐโอคลาโฮมา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายจำนวน 373 คน นักเรียนหญิงจำนวน 493 คน กับนักเรียนระดับเดียวกันในโรงเรียนมัธยมโกลด์เวย์คิลฟแลนด์ ในมลรัฐนิวยอร์ก ซึ่งเป็นนักเรียนชายจำนวน 411 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 218 คน ปัญหาที่ศึกษา ได้แก่ ปัญหาด้านสุขภาพ การปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศ ความปลอดภัย นิสัยทางการเรียน พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับนิสัยทางการเรียนมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตและความสนใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนมัธยมคลุซาในระดับปานกลาง

คอยโว (Koivo. 1983 : 2524-A) ศึกษาความสัมพันธ์ด้านการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องนิสัยและทัศนคติต่อการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีนิสัยและทัศนคติต่อการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

2.3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ชเนติ สวัสดิฤกษ์ (2527 : 68-76) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ ภูมิหลังทางสังคมและนิสัยทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบสำรวจแรงจูงใจ แบบสำรวจภูมิหลังทางสังคม แบบสำรวจนิสัยในการเรียน และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,100 คน พบว่า แรงจูงใจเชิงบูรณาการ และภูมิหลังทางสังคมและนิสัยทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อัจฉรา วงศ์โสธร และคนอื่น ๆ (2529 : 95-98) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการเรียนรู้และความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เริ่มเรียน โดยศึกษาองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่

ความกดดันทางการเรียน ทศนคติ แรงจูงใจ และนิสัยในการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษจากโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวน 97 คน พบว่า ทศนคติ แรงจูงใจ นิสัยในการเรียนมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษตามความสามารถของแต่ละบุคคล

อำไพวรรณ พุ่มศรีสวัสดิ์ (2529 : 13) ที่พบว่านักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการแบ่งเวลาเรียน การขาดทักษะในการดูหนังสือ ไม่มีสมาธิในการเรียน และขาดทักษะในการจดคำบรรยาย และกล่าวว่าการศึกษาส่วนมากมีปัญหาที่เกิดเนื่องจากการเรียนในมหาวิทยาลัยนั้น ไม่มีการสอนหรือบอกให้นักศึกษารู้ว่าควรจะทำอย่างไร ปัญหาการเรียนที่เกิดจากนิสัยการเรียนด้านเทคนิคในการเรียนและทักษะในการเรียนนี้อาจก่อให้เกิดการสูญเสียทางการศึกษาได้ เนื่องจากนักศึกษาลาออกกลางคันในขณะที่ศึกษา ดังที่ เบญจมาภ สุธะพินทุ (2536 : 66) ได้ศึกษาเรื่องสาเหตุของการสูญเสียทางการศึกษาพบว่า การสูญเสียทางการศึกษาเกิดจากการที่นักศึกษาปรับตัวเข้ากับสภาพการเรียนไม่ได้ ขาดการวางแผนการเรียนที่ดี ไม่มีวิธีแก้ไขข้อบกพร่องทางด้านการศึกษาของตนเอง

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้นกล่าวได้ว่า สรุปได้ว่า นิสัยในการเรียน ทศนคติในการเรียน และการปรับตัวด้านการเรียน มีความสำคัญต่อการเรียนของนักเรียน เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียน องค์เหล่านี้จึงถือว่ามีส่วนสำคัญที่จะเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องบุคลิกภาพ

2.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องบุคลิกภาพ

2.4.1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

เบอร์นาร์ด (Bernard. 1970 : 110) ได้สรุปความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพเป็นสภาพรวมทั้งหมดของลักษณะทางกายภาพ พฤติกรรม แนวโน้มการกระทำความสามารถซึ่งอยู่ภายในและที่แสดงออกให้เห็น

แมคคอนเนล (MaConnell. 1979 : 610) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นลักษณะนิสัยที่บุคคลคิดและแสดงออก เพื่อใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เช่น ค่านิยม แรงจูงใจ

รุช (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 26 ; อ้างอิงจาก Ruch. 1953 : 29) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือตัวเราทั้งตัวหรืออวัยวะที่แสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมา และพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกมานั้นเป็นกระจกเงาที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิด หรือทัศนคติของบุคคลนั้นๆ

ดิงค์เมเยอร์ (นิภา นิธยานน. 2530 : 26; อ้างอิงจาก Dinkmeyer. 1965) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพ คือสภาวะทุกอย่างอันประกอบขึ้นเป็นตัวบุคคลนับตั้งแต่สภาวะทางกาย อารมณ์ ทักษะ ความสนใจ ความคิด ลักษณะท่าทาง ความรู้สึก นิสัยความสามารถทางปัญญา

สิริชัย ประทีปฉาย (2533 : 3) ให้ความหมายไว้ว่า บุคลิกภาพเป็นลักษณะโดยส่วนรวมของแต่ละบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้พบเห็น

ศรีธรรม ธนภูมิ (2535 : 14) ให้ความหมายไว้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึงลักษณะนิสัย หรือพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกซ้ำๆ เพื่อตอบสนองและปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม และสังเกตได้จาก ความสามารถ ความสนใจ ลักษณะเด่น ค่านิยม ทักษะคติ ภาพพจน์ที่เกี่ยวกับตนและความประพฤติ

อนาสตาซี (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 11-15; อ้างอิงจาก Anantasi. 1968) กล่าวว่า บุคลิกภาพของบุคคลเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม พันธุกรรมเดียวกันแต่อยู่ในสิ่งแวดล้อมต่างกันอาจก่อให้เกิดบุคลิกภาพต่างกันได้

ความหมายของบุคลิกภาพดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ คือ ลักษณะของบุคคลที่แสดงออกทั้งด้านความรู้สึกและด้านความนึกคิด ทักษะคติ ค่านิยม ซึ่งรวมทั้งพฤติกรรมภายนอก และภายในด้วยที่แสดงออกมา

2.4.1.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

ฉลอง ภิรมย์รัตน์ (2521 : 29-30) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพมีอยู่ 2 ด้าน คือ ด้านพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ กันยา สุวรรณแสง (2533 : 9) ที่กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นผลรวมของพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อมซึ่งผลจากพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพ มักจะเป็นลักษณะของบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับรูปร่าง ลักษณะทางกาย และสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพอันเกิดจากการรับรู้และการเรียนรู้ทางสังคม

กาญจนา คำสุวรรณ (2524 : 194-195) กล่าวว่า ประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพนั้นมี 2 ลักษณะ คือ

1. ประสบการณ์ร่วมทางวัฒนธรรมเป็นประสบการณ์ที่มีผลให้บุคลิกภาพแตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี และคำสอนทางสังคมนั้นๆ
2. ประสบการณ์เฉพาะตัว เป็นอิทธิพลที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาผู้ปกครองที่แตกต่างกัน ส่งผลให้บุคคลมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 41-44) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพนั้นประกอบด้วยพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาของชีวิต แห่งบุคคลกล่าวคือ

1. พันธุกรรม สิ่งถ่ายทอดทางพันธุกรรม ส่วนมากนั้นเน้นลักษณะทางกายภาพ เช่น ความสูง ต่ำ ลักษณะเส้นผม ชนิดของโลหิต โรคภัยไข้เจ็บบางชนิด และข้อบกพร่องทางร่างกาย บางชนิด เช่น ดาบอดสี ตีระชะล้น นิ้วเกิน นิ้วติดกัน ฯลฯ ซึ่งลักษณะเหล่านี้เป็นอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพของบุคคลทั้งสิ้น

2. สิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของมนุษย์ ทั้งพัฒนาการทางกาย จิตใจ และบุคลิกภาพ สำหรับสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อพัฒนาการของมนุษย์ ก็คือ บุคคลอื่นๆ รอบๆ ตัวเรา ครอบครัว กลุ่มคน และวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์นั้นมีอิทธิพลอย่างมากต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ทักษะคติและพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์

3. ช่วงเวลาแห่งชีวิตของบุคคล ซึ่งแสดงถึงระดับพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ อันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของบุคคล

จากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ วัฒนธรรมต่างๆ และการอบรมเลี้ยงดู ส่งผลต่อบุคลิกภาพของบุคคล

2.4.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัว

ไอแซก (Eysenck, 1969 : 253) กล่าวว่า การพิจารณาบุคลิกภาพแสดงตัวและเก็บตัว ได้จากการมีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วม การเข้าสังคมหรือการแยกตัว การเข้าใกล้ หรือการถอยหนี การกระตือรือร้นหรือเฉื่อยชา ความมั่นคงทางอารมณ์

บุคลิกภาพแบบแสดงตัว – การเก็บตัว จุง (ทศพร ประเสริฐสุข, 2508 : 67; อ้างอิงจาก Jung, 1967) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพว่า โดยทั่วไปบุคลิกภาพของคนเรามีอยู่ 2 ลักษณะ คือ หันเข้าหาตัวเอง ซึ่งเป็นพวกที่เก็บตัว และอีกลักษณะหนึ่ง คือ หันออกจากตัวเอง หรือเรียกว่า พวกแสดงตัว ลักษณะของพวกแสดงตัวจะเป็นบุคคลที่สนใจโลกภายนอกและความเป็นจริงทางสังคมเป็นสำคัญ เป็นพวกปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ ไม่ค่อยวิจารณ์ตนเอง ทำอะไรขึ้นอยู่กับโลกภายนอกคือ ฝึกหัดปฏิบัติจริงเป็นหลัก ส่วนพวกเก็บตัวก็จะสนใจแต่เรื่องของตนเองเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจ หรือการทำงาน จึงเป็นคนที่มักถูกเกณฑ์ ดายตัว ไม่ยืดหยุ่น ชอบวิจารณ์ลงโทษตัวเอง แต่ก็มี ความละเอียดอ่อน

จุง (Hall, And Lindzey, 1975 : 89 – 91; อ้างอิงจาก Jung, 1971) ให้ความเห็นว่า บุคลิกภาพแบ่งได้เป็น 2 มิติ (Dimension) คือ มิติที่มักแยกตัวเอง เมื่อเกิดความกดดันทางอารมณ์ หรือที่เรียกว่า การเก็บตัว (Introversion) และมิติที่ชอบเข้าสังคม และชอบมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่เรียกว่า การแสดงออก (Extroversion) นอกจากนี้ จุง (Jung, 19 : 68) ก็ได้พยายามแยกแยะรายละเอียดของบุคลิกภาพแสดงตัว และเก็บตัว เพื่อจะได้มองเห็นภาพความชัดเจนดังต่อไปนี้

บุคลิกภาพแสดงตัว (Extroversion)

บุคคลที่มีลักษณะเด่นดังนี้

1. มีความเชื่ออยู่บนรากฐานของความจริง ข้อมูล ที่ได้นั้นต้องยุติธรรม
2. มีอุปนิสัยที่อาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ตามความเหมาะสม
3. พร้อมที่จะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ
4. ไม่เป็นผู้พะวงถึงตัวเองมากนัก
5. การปรับตัวมักเป็นในรูปการชดเชย
6. ถ้าจะเกิดวิปริตทางใจก็มักจะเป็นประเภท

Hysteria

บุคลิกภาพเก็บตัว (Introversion)

บุคคลที่มีลักษณะเด่นดังนี้

1. การตัดสินใจมักขึ้นอยู่กับตนเองเป็นใหญ่
2. มีมาตรฐานและกฎเกณฑ์แน่นอน ควบคุมอุปนิสัยของตน
3. ไม่มีการยืดหยุ่นอะลุ่มอล่วย
4. พะวงถึงตนเองมากเป็นพิเศษ
5. การปรับตัวมักจะเป็นในรูปการหลบหนี
6. ถ้าจะเกิดวิปริตทางใจก็มักจะเป็นประเภท Anxiety

2.4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัว

2.4.3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

บานิสเตอร์ (Banister. 1972 : 4327) ได้ทำการศึกษาโดยใช้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 247 คน และมีค่าระดับ ความถนัดทางคณิตศาสตร์สูงกว่าระดับกลาง ใช้แบบทดสอบ M.M.P.I. (The Minnesota Multiphasic Personality Inventory) แบ่งนักเรียนออกตามประเภทของบุคลิกภาพ เป็นพวกเก็บตัว แสดงตัว และปกติ แล้วแบ่งออกเป็น 6 กลุ่มย่อย โดยแต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนที่มี บุคลิกภาพเก็บตัว แสดงตัว และปกติ อย่างละ 7 คน ให้นักเรียนเรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยใช้วิธีการสอน 2 วิธี กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มแรก สอนด้วยวิธีบรรยายแล้วให้นักเรียนทำงานเป็นรายบุคคล สัปดาห์ละ 5 ครั้ง กลุ่มตัวอย่างอีก 3 กลุ่ม สอนด้วยวิธีบรรยายเช่นเดียวกัน แต่ในตอนให้นักเรียนทำงานนั้น มีวิธีการให้ทำงานเป็นกลุ่มย่อยๆ ช่วยกันแก้ปัญหาและค้นคว้า แล้ววัดผลในครั้งสุดท้าย ปรากฏว่า ผลการเรียนของนักเรียนในแต่ละกลุ่มบุคลิกภาพ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และผลการเรียนจำแนกตามสภาพการทำงาน คือทำงานเป็นกลุ่มกับทำงานเป็นรายบุคคล ไม่มีความแตกต่างทางสถิติเช่นเดียวกัน แต่นักเรียนที่มีบุคลิกภาพประเภทแสดงตัว เมื่อทำงานเป็นกลุ่ม ได้ผลการเรียนที่มีค่าสูงกว่าที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวที่ทำงานเป็นรายบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่สำหรับนักเรียนที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว ผลการเรียนในสภาพการเรียนเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคลไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บากเลย์ และอีวาน (Bagley and Evan. 1975 : 117 -119) ได้ศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนที่มีลักษณะแสดงตัว - เก็บตัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนที่มีอายุ 14 - 15 ปี เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสำรวจบุคลิกภาพของไอแซกซ์ พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะแสดงตัวและเก็บตัว มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่า นักเรียนที่มีลักษณะเก็บตัว

2.4.3.2 งานวิจัยในประเทศ

อุไร สิงโต (2521 : จ) ได้ศึกษาบุคลิกภาพเก็บตัวและแสดงตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายหญิง อายุระหว่าง 15 - 17 ปี ซึ่งกำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนรัฐบาล 2 แห่ง จำนวน 160 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันกับนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนชายที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกับนักเรียนหญิงที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว แต่นักเรียนชายที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกับนักเรียนหญิงที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัว ดังที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าเด็กที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัว ส่งผลให้เด็กมีลักษณะแตกต่างกันทั้งด้านการเรียนและด้านทางอารมณ์ ดังนั้น บุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัว ซึ่งถือວ່ານ่าจะเป็นองค์ประกอบอันหนึ่งที่ส่งผลต่อพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ชูชีพ อ่อนโคกสูง (2522:47-48) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่แสดงว่า มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ดังนี้

1. ทำสิ่งที่ยาก มีความมานะพยายาม สนุกสนานและชอบที่จะทำกิจกรรมนั้น ๆ
2. ชอบการแข่งขันต้องการชัยชนะ
3. มีความทะเยอทะยาน
4. ต้องปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นเสมอ
5. มีจุดประสงค์ในการทำกิจกรรมที่แน่นอนและเด่นชัด
6. พฤติกรรมที่แสดงออกมีลักษณะเป็นของตัวเอง

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2523:17) ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่า เป็นความต้องการของบุคคลที่จะฝ่าฟันอุปสรรคโดยไม่ย่อท้อ และทำงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ.

สุชาติ สุธรรมรักษ์ (2531:186-187) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หรือความมุ่งหวังที่จะประสบผลสำเร็จ ความพยายามฝ่าฟันอุปสรรคในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เอาชนะคนอื่นหรือความต้องการที่จะเพิ่มศักดิ์ศรีของตนเอง ซึ่งความต้องการเหล่านี้เป็นแรงจูงใจให้เกิดการกระทำและนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์

พระเทพเวที (2532:48-50) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่ามี 2 แบบ คือ

แบบที่ 1 เป็นการใฝ่ความเป็นเลิศที่สนับสนุนระบบการแข่งขัน

แบบที่ 2 คือ การใฝ่ความเป็นเลิศแท้ซึ่งประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

ประการแรก ถ้าทำก็ทำให้ดีเลิศให้ได้ที่สุดเต็มที่แห่งงานนั้น ๆ

ประการที่สอง มีความเป็นเลิศเพราะดีที่สุดเต็มที่แห่งความสามารถของเราเอง

ประการสุดท้าย คือ สิ่งนั้นมีความเป็นเลิศโดยเป็นสิ่งที่ดีที่สุด เกื้อกูลที่สุด

เป็นประโยชน์แก่ชีวิตและสังคม

เฮอร์แมน (Herman.1970:354) ได้รวบรวมลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. มีระดับความทะเยอทะยานสูง (Aspiration Level)

2. มีความหวังอย่างมากว่า ตนจะประสบความสำเร็จ ถึงแม้การกระทำนั้นจะขึ้นอยู่กับโอกาส (Risk-Talking Behavior)

3. มีความพยายามไปสู่สถานะที่สูงขึ้น (Upward Mobility)

4. อดทนทำงานที่ยากได้เป็นเวลานาน (Persistence)

5. เมื่องานที่กำลังทำถูกขัดจังหวะหรือถูกรบกวนจะพยายามทำต่อไปให้สำเร็จ (Task Tention)

6. รู้สึกว่าเวลาเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่งและสิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว (Time Perception)

7. คำนึงถึงเหตุการณ์ในอนาคตมาก (Time Perspective)

8.เลือกเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถมากเป็นอันดับแรก (Partnerchoice)

9.ต้องการให้เป็นที่รู้จักแก่ผู้อื่นโดยพยายามทำงานของตนเองให้ดีขึ้น (Recognition Behavior)

10.พยายามปฏิบัติสิ่งต่างๆของตนเองให้ดีเสมอ (Achievement Behavior)

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์พอจะสรุปได้ว่า หมายถึงคนที่มีความพยายาม และมีความทะเยอทะยานที่จะหมั่นให้ตนเองประสบความสำเร็จตามที่ตนได้หวังไว้ รู้จักเหตุผล มีความพยายามฟันฝ่าปัญหาและอุปสรรคต่างๆในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ตามที่ตนเองได้มุ่งหวังและตั้งเป้าหมายเอาไว้

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.5.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เลียว (Liu, 1975 : 1411-A-1412-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในการสอนโดยการจัดตั้งโครงการขึ้นเพื่อพัฒนาความต่อเนื่องของบทเรียนที่ใช้กับคอมพิวเตอร์เพื่อสอนวิชาความรู้เบื้องต้นในวิชาฟิสิกส์ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. คอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถช่วยผู้เรียนได้ดังนี้
 - 1.1 ช่วยให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาดีขึ้น ด้วยวิธีการปฏิบัติ
 - 1.2 ช่วยให้สามารถทบทวนบทเรียนที่ได้เรียนในห้องเรียนไปแล้ว
 - 1.3 ทำให้เกิดความแม่นยำในวิชาที่เรียนอ่อน โดยปรับปรุงวิธีการเรียน
 - 1.4 ผู้เรียนสามารถสร้างความสำเร็จด้วยตนเอง
 - 1.5 ทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาฟิสิกส์

2.5.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ดำรง ศิริเจริญ (2524 : 150-151) ได้ศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างวิธีสอน 3 วิธีคือ สอนโดยวิธีเรียนเพื่อรอบรู้เป็นรายบุคคล สอนโดยวิธีเรียนเพื่อรอบรู้เป็นรายกลุ่ม และสอนแบบบรรยายในวิชาวิทยาศาสตร์ พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่วัดหลังจากสอนจบแล้วทั้ง 3 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จินตนา อินทรไทย (2525:48-49) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 300 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานะสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน

ประกายทิพย์ พิชัย (2539:55-58) ได้ศึกษาถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพในครอบครัว บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพ

ระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01(99 %)

จากงานเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ดังที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสำคัญต่อการเรียนอย่างมาก ถือว่าเป็นแรงจูงใจส่วนหนึ่งที่จะทำให้เด็กเกิดความอยากที่จะตั้งใจเล่าเรียนเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออกมาดี ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน่าจะเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4

2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว

2.6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว

ชบาภรณ์ ชื่อรุ่งโรจน์ (2529 : 122-132) ได้กล่าวถึง ผลกระทบของการที่ครอบครัวแตกแยกไว้ดังนี้

- 1.มีผลกระทบต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก
- 2.การปรับตัวและพฤติกรรมทางเพศของเด็กมักมีปัญหาและขาดรูปแบบที่จะเลียนแบบ
- 3.เด็กเกิดปมด้อยเมื่อต้องไปติดต่อกับสังคมภายนอก
- 4.เด็กที่มาจากครอบครัวแตกแยก เมื่อแต่งงานมีแนวโน้มที่มีครอบครัวแตกแยกด้วย

นอกจากนี้ ชบาภรณ์ ชื่อรุ่งโรจน์ (2529 : 31-34) ได้กล่าวถึงปัญหาครอบครัวแตกแยกว่ามีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กไว้ ดังนี้

1.ครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างกันการหย่าร้างกันของพ่อแม่ นับว่าเป็นผลร้ายต่อการพัฒนาทางด้านจิตใจของเด็กมาก เด็กจะเกิดความรู้สึกว่าเหว่ ไม่มีความมั่นใจในตนเอง ไม่อยากอยู่บ้าน ชอบไปเล่นกับเพื่อนมากกว่า บางคนก็อาจเก็บตัว ซึมเศร้า บางรายอาจจะกลายเป็นเด็กก้าวร้าว ชอบรุกรานผู้อื่นก็มี นอกจากนี้ เด็กจะเป็นคนที่ไม่มั่นคง ไม่รักใคร่จริง และไม่คิดว่าใครจะรักเขาจริง ทั้งนี้ เพราะไม่เคยเห็นใครเป็นแบบอย่างที่ดีมาตั้งแต่เล็กนั่นเอง

2.ครอบครัวที่พ่อแม่ทะเลาะวิวาทกัน จะทำให้เด็กมีความวิตกกังวลสูง เด็กจะไม่เข้าใจว่าพ่อแม่ทะเลาะกันก็อาจจะดีกันได้ อาจจะพูดคุยกันเหมือนปกติ ในความเข้าใจของเด็กโดยเฉพาะเด็กเล็กนั้น มักจะคิดว่านี่คือภาวะที่สุสุดจะทนทานได้ บ่อยครั้งที่เด็วเด็กเล็กมักจะคิดว่าตนเองเป็นสาเหตุของการทะเลาะวิวาทของผู้ใหญ่ เพราะเด็ก ๆ ไม่อาจจะทำตัวเป็นคนกลาง ในการทะเลาะเบาะแว้งของพ่อแม่ เพราะในใจของเด็กจะเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ผลของความรู้สึกอันนี้อาจจะเป็นอันตรายต่อการพัฒนานิสัยเป็นคนชอบหาเรื่องผู้อื่น ชอบหาทางเล่นงานคู่สมรส ยกตนข่มท่าน ทำทุกวิถีทางเพื่อเอาชนะคู่ต่อสู้ ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่มีความซื่อสัตย์ และมีแนวโน้มที่จะเป็นโรคประสาทได้

3. ครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่คนเดียว มีผลที่ทำให้เด็กเจริญเติบโตขึ้นมาโดยไม่ได้รับความอบอุ่นเท่าที่ควร ความเศร้าโศกเสียใจของสามีภรรยา ความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจ ล้วนแล้วแต่มีผลต่อการศึกษาที่จะต้องปรับตัวของคู่สมรส และส่งผลกระทบต่อเด็กได้ทั้งสิ้น

ปัญหาครอบครัวแตกแยกหรือการหย่าร้างกันถือว่าเป็นปัญหาที่ทำให้ร้ายจิตใจเด็กอย่างรุนแรง ของเด็กที่อยู่ในครอบครัวเช่นนี้ เพราะเด็กไม่มีส่วนรู้เห็นหรือเป็นต้นเหตุของปัญหาทะเลาะวิวาทแต่อย่างใด แต่กลับเป็นผู้ที่รับกรรมจากเหตุนี้มากที่สุด เด็กจะต้องมีความว่าเหว มีปมด้อย และรู้สึกว่ามีค่า เมื่อโตขึ้นย่างเข้าสู่วัยรุ่นเด็กเริ่มรู้จักอาย เด็กจะไม่อยากตอบคำถามใครๆ เมื่อถูกถามถึงพ่อแม่ว่าอยู่ที่ไหน ทำงานอะไร อาจจะเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กเริ่มโกหก สร้างคำกล่าวเท็จโดยใช้การเพ้อฝันเป็นสิ่งที่ช่วยกลบเกลื่อนอารมณ์ที่ขาดความรัก ความอบอุ่นที่แท้จริงของครอบครัว นอกจากนี้ยังมีผลกระทบต่อเด็กถึงการเล่าเรียนตลอดถึงบุคลิกภาพของเด็กด้วย บางคนอาจจะกลายเป็นคนเรียวขี้น ไม่ชอบสมาคมกับใคร บางคนอาจกลายเป็นคนชอบแสดงตัว เอะอะ ก้าวร้าวมากเกินควร ทั้งนี้ก็เพื่อจะชดเชยความกดดันที่ตนได้รับจากที่บ้าน นอกจากนี้ ยังอาจกลายเป็นเด็กที่เป็นปัญหาของสังคม ในเมืองใหญ่ๆ เด็กจะไปอยู่ตามโรงภาพยนตร์ ชอบเล่นการพนัน ช่างสูมกันทำสิ่งที่ผิด อาจจะเป็นแก๊งร่วมกันปล้นจี้ ซึ่งเด็กเหล่านี้ เมื่อมีการสอบประวัติแล้วมักจะพบว่ามาจากครอบครัวแตกแยกเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่รักใคร่ปรองดองกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ย่อมนับว่าเป็นโชคดีของเด็กผู้นั้น เด็กจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีอารมณ์มั่นคง มีสุขภาพจิตและสุขภาพกายดี เป็นผู้ที่กล้าเผชิญปัญหาต่างๆ ยอมรับสภาพที่แท้จริงของตนเอง เป็นผู้มีอารมณ์แจ่มใส มองโลกในแง่ดี ในทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กคนใดโชคร้าย ตกอยู่ในครอบครัวที่มีลักษณะแตกแยก หรือพ่อแม่ไม่ลงรอยกัน อยู่เสมอ ก็จะตกอยู่ในสภาพที่น่าสงสาร และน่าเห็นใจเป็นอย่างยิ่ง (ยวดี เขียรประสิทธิ์, 2536 : 20-22)

วาสนา พิทักษ์สาลี (2527 : 6) ได้จำแนกสภาพแวดล้อมทางบ้านออกเป็น 3 องค์ประกอบด้วยกันคือ

1. องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดา หรือผู้ปกครองกับเด็ก ความสัมพันธ์ระหว่างบิดาและมารดาเอง ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับเด็ก ระหว่างพี่น้องกับเด็ก และสภาพทั่วไปของครอบครัว

2. องค์ประกอบด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ได้แก่ รายรับรายจ่ายของครอบครัว สถานภาพครอบครัว การเงินของนักเรียนที่จะใช้จ่ายเรื่องการศึกษาและส่วนตัว และความจำเป็นที่ต้องขอความช่วยเหลือทางการเงินจากผู้อื่น

3. องค์ประกอบด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ สภาพของบ้าน ที่ตั้งของบ้าน สิ่งแวดล้อมในบริเวณบ้าน ตลอดจนอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเป็นอยู่ของสังคมละแวกนั้น

เมื่อพิจารณาถึงสิ่งที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าด้านความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ด้านเศรษฐกิจและสังคม และด้านสภาพที่ตั้งของบ้าน จะอำนวยความสะดวกช่วยเสริมการเรียนรู้ ประสบความสำเร็จในการเรียนยิ่งขึ้น

อัสรอาวรณ์ (2540 : 45) กล่าวว่า สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง การที่บุคคลรู้สึกว่าจะได้รับความรัก การดูแลอย่างดีในครอบครัว มีความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัยมั่นใจในตนเองถึงความ

สัมพันธ์กับผู้อื่นในบ้าน ดังนั้นสัมพันธภาพในครอบครัวจึงมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม ถ้าครอบครัวสมบูรณ์ด้วยระเบียบและคุณธรรมอันดีทุกประการแล้ว สมาชิกทุกคนก็จะเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม สัมพันธภาพที่ดีของสมาชิกในครอบครัวขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกแต่ละคน เพราะความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นในครอบครัว จะช่วยให้ความเป็นอยู่ในครอบครัวราบรื่น และทุกคนมีความสุขกายสบายใจ และมีสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ อัญมณี สมด้ว (2544 : 28) กล่าวว่า สัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว เป็นความสัมพันธ์ที่ราบรื่นระหว่างบุคคลในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นระหว่าง พ่อ แม่ ลูก หรือผู้ปกครอง ซึ่งจะต้องมีความเชื่อใจกัน รักใคร่ผูกพันกัน มีเวลาให้แก่กัน ทำกิจกรรมร่วมกัน ตลอดจนรวมทั้งการอบรมสั่งสอน ชัดเกลาลูกหลานให้เรียนรู้สิ่งต่างๆ และประพฤติตนเป็นคนดี

สภาพครอบครัวแตกแยก ไม่ว่าจะครอบครัวที่มีเฉพาะบิดาหรือมารดา เพียงคนเดียวหรือไม่มีทั้งมารดาและบิดา ก็ก่อให้เกิดความเจ็บปวดและปัญหาตามมา คือเด็กจะมีความเจ็บปวดทางอารมณ์ยาวนาน เด็กจะมีอารมณ์อ่อนไหวมากกว่าคนอื่น เมื่อต้องเผชิญกับความกดดันที่เท่ากัน (Mavis E. 1979 : 881) และยังทำให้มีผลกระทบต่อสุขภาพกายและปัญหาอื่นๆ เช่น ปัญหาด้านการเรียน ความประพฤติ เป็นต้น

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว

2.6.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

อมาโต้ (เสาวภา เอกอดิศักดิ์. 2540 : 52 ; อ้างอิงจากAmato. 1988) ได้สำรวจ เจตคติต่อครอบครัวโดยใช้กลุ่มตัวอย่างชาวออสเตรเลียที่มีอายุระหว่าง 13 – 18 ปี ที่ประสบการณ์ที่ครอบครัวหย่าร้างเมื่ออยู่ในวัยเด็ก หรือพ่อแม่เสียชีวิตขณะที่ยังเด็กอยู่ โดยเปรียบเทียบกับคนที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ครบ โดยการใช้แบบวัดเจตคติที่มีต่อการแต่งงาน และชีวิตครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า คนที่มาจากครอบครัวที่หย่าร้างมีเจตคติต่อครอบครัวทางลบ

วิชา มหาคุณ (2538 : 20) นอกจากนี้แล้วลักษณะของวัยรุ่นที่ถูกทอดทิ้งให้โดดเดี่ยว ต้องใช้ชีวิตตามลำพังเนื่องจากบิดามารดา หย่าร้างกัน แยกกันอยู่หรือวัยรุ่นต้องดิ้นรนหางานทำ ทำให้ถูกชักจูงให้กระทำผิดได้ง่าย รวมทั้งการมั่วสุมทางเพศโดยขาดความยับยั้งชั่งใจ

2.6.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ประเทิน มหาพันธ์ (2521 : 65) ได้ศึกษาการกระทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชน ผลการศึกษาพบว่า สภาพครอบครัวมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชนอย่างใกล้ชิด และสามารถส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กอย่างใหญ่หลวง คือเมื่อเด็กขาดบิดามารดา เด็กจะถูกทอดทิ้งให้อยู่ในสภาพที่ด้อยเศรษฐกิจเกิดความคับข้องใจมีปัญหากการปรับตัวเมื่ออยู่ในสังคม เด็กที่ขาดทั้งบิดามารดาจะรู้สึกว่าการขาดความรักความอบอุ่นในชีวิต

ปิยฉัตร เนนเลิศ (2524 : 55) ศึกษาปัญหาทางสังคมของผู้ที่พยายามกระทำอัตวินิบาตกรรมพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 30 เกิดความรู้สึกว่า ครอบครัวไม่มีความสุข ร้อยละ 32 เกิดความรู้สึกว่า ครอบครัวมีความสุขน้อย ส่วนด้านความสนิทสนม พบว่า คนเหล่านี้ไม่มีความสนิทสนมกันเลยระหว่างพี่น้อง

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่แตกแยก ครอบครัวที่ขาดพ่อแม่หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ย่อมที่จะส่งผลให้เด็กปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ยาก มีอารมณ์เศร้า เก็บกดอารมณ์ต่างๆ รู้สึกอ้างว้าง มีปมด้อยในตนเอง ทำให้เกิดปัญหาทางสุขภาพจิต ดังนั้น สถานภาพสมรสของบิดามารดาจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.7.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

อัมพร โอตระกูล (2521: 144 – 155) ได้ศึกษาปัญหาการปรับตัวที่มีผลต่อสุขภาพจิตพบว่า ผู้ที่มีปัญหาการปรับตัวมักมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง และต่ำเสียส่วนใหญ่

พยอม วงศ์สารศรี (2526: 237) ได้กล่าวว่าสภาพทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญในการปรับตัวของเด็ก เด็กที่มาจากครอบครัวยากจน จะไม่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ไม่ว่าจะเป็นทางกาย ทางใจ ในทางตรงกันข้าม เด็กที่มาจากครอบครัวที่ร่ำรวยก็เกิดปัญหาด้านการปรับตัวได้เช่นกัน คือ เด็กพวกนี้อาจได้สิ่งของต่างๆมากมาย แต่ขาดการตอบสนองทางด้านจิตใจก็จะสร้างปัญหาในสังคมเช่นกัน

สปริงเกอร์ (ดวงกมล วงษ์ศรีหัส. 2541 : 77 อ้างอิงมาจาก Springer. 1958 : 321 – 328) ได้ศึกษาความมั่นคงทางอารมณ์ของเด็กที่มาจากสถานภาพทางสังคมแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่าความมั่นคงทางอารมณ์ของเด็ก มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับฐานะความเป็นอยู่ของบิดามารดา กล่าวคือ เด็กที่มาจากบ้านที่ยากจน มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ และสังคมต่ำจะเป็นคนที่ปรับตัวไม่ดี และมีอารมณ์ไม่มั่นคง มีปริมาณมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับปานกลาง

2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของครอบครัว

2.7.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

วัตสันและลินด์กรีน (Watson and Lindgren. 1973 : 326-327) ศึกษาพบว่า พ่อแม่ผู้ใช้แรงงาน มีฐานะความเป็นอยู่ค่อนข้างต่ำจะเน้นให้ลูกเชื่อฟัง ใช้อำนาจบังคับตามคำสั่งและมีการทำโทษอย่างรุนแรงเมื่อเด็กทำผิด ในขณะที่พ่อแม่ชนชั้นกลางจะเน้นการอบรมลูกในเรื่องความเป็นอิสระความสามารถซึ่งตนเองได้ การมีเหตุผล และการมีทักษะทางสังคม นอกจากนี้ในสถานการณ์แก้ปัญหา แม่ที่มาจากครอบครัวชั้นต่ำ จะมีการวิพากษ์วิจารณ์ และเข้มงวดกับการทำงานของเด็กมาก และมีแนวโน้มที่

จะแก้ปัญหาให้กับเด็กเอง ส่วนแม่ชนชั้นกลางจะมีการชมเชยและสนับสนุนทำให้เด็กเกิดกำลังใจที่จะแก้ปัญหาด้วยตนเองสำหรับพ่อแม่ในกลุ่มที่มีการศึกษาสูงหรือรายได้ดี โดยทั่วไปมักจะมีความรู้ความเข้าใจในการที่จะอบรมสั่งสอนบุตร มีการตระหนักถึงคุณค่าของการศึกษา และมีการตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมบุตรให้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ

2.7.2.2 งานวิจัยในประเทศ

จินตนา อินทรไทย (2525 : 48-49) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำที่สุด ส่วนนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับกลาง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงที่สุด

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของครอบครัวที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับลักษณะบางประการ ได้แก่ เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงมีแนวโน้มมีลักษณะเป็นเด็กที่มีความซื่อสัตย์ และมีความรับผิดชอบหรือมีความมั่นคงทางอารมณ์สูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ดังนั้น สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวน่าจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.8 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

2.8.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

จรจจา สุวรรณทัต (2523 : 54-56) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวไว้ดังนี้

1. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว กล่าวคือ ครอบครัวใดที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจไม่ขัดสนย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขของครอบครัวเกิดความกลมเกลียวสมัคสมานกันในครอบครัว

2. การรู้จักบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวตลอดจนสามารถปฏิบัติให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ตลอดจนถึงตัวเด็กเอง

3. การรู้จักลักษณะธรรมชาติและความต้องการมูลฐานของเด็กพ่อแม่ที่พยายามเข้าใจในลักษณะธรรมชาติการเจริญเติบโตและมีความพร้อมที่จะช่วยเหลือเด็กเมื่อเกิดปัญหาย่อมมีส่วนช่วยสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดี

4. ความคงเส้นคงวาของพ่อแม่ในการวางระเบียบวินัยปัจจุบันนี้มีอิทธิพลมากต่อบรรยากาศความสัมพันธ์ในครอบครัวโดยเฉพาะวัยรุ่นที่มีความอดทนต่อความไม่คงเส้นคงวาของพ่อแม่ น้อย เป็นต้นเหตุก่อให้เกิดความคลอนแคลนในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างพ่อแม่กับเด็ก

โคลแมน และแฮมเมน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 176; อ้างอิงจาก Coleman and Hammen. 1974) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของบรรยากาศความสัมพันธ์ในครอบครัวที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการของเด็ก ได้แก่ ความรัก ความอบอุ่น การยอมรับ และการยกย่องเด็ก บรรยากาศความสัมพันธ์ในครอบครัวซึ่งประกอบด้วยความรัก ความอบอุ่น และการยอมรับบุตรธิดาด้วยความเหมาะสมสมเหตุสมผล และสอดคล้องกับสถานการณ์มีความสำคัญต่อการพัฒนาการและความสมบูรณ์แห่งพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวนั้นๆ

สัมพันธ์ภาพในครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล สัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวเกิดจากบุคคลในครอบครัวให้ความรัก ความห่วงใย ความเข้าใจซึ่งกันและกัน เมื่อประสบปัญหาที่หันหน้าเข้าปรึกษากัน บิดามารดา เป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่เด็กรัก และเชื่อฟัง ดังนั้น ถ้าบิดามารดาได้อุทิศเวลา ในการอบรมขัดเกลานิสัยเด็ก ให้ความรักความอบอุ่นอย่างเพียงพอ เด็กจะประพฤติในทางที่ดี เป็นสมาชิกใหม่ที่สมบูรณ์ของครอบครัว ดังที่ มีด (Kando. 1971: 178; citing Mead) กล่าวว่า จาก การปฏิสัมพันธ์ เด็กจะเกิดการเรียนรู้ที่จะสวมบทบาทของบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด เริ่มด้วยการรวมบทบาทของบิดา มารดา โดยเด็กจะยอมเอาเอกลักษณ์ของบิดามารดายึดถือเป็นโลกของตัวเอง ขณะเดียวกันก็จะเรียนรู้บทบาทของตัวเองด้วยการสวมบทบาทที่บิดามารดากำหนดให้ บิดามารดา จึงเป็นบุคคลที่ฝึกให้เด็กรู้จักประพฤติและปฏิบัติเหมาะสมกับบทบาทของตัวเองในสังคม

นอกจากนี้ จรรยา สุวรรณทัต (2523 : 57) ยังกล่าวอีกว่า ประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากทางบ้านเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาด้านบุคลิกภาพและการปรับตัวของเด็ก บรรยากาศความสัมพันธ์ของบ้านเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการ หากเด็กมาจากบ้านที่มีความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัวจะมีความรู้สึกดี และสามารถปรับตัวได้ดีกับสังคมนอกบ้าน

2.8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

2.8.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เมเยอร์แบงก์ (Marjoribank.1972:103-109) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครอง สภาพแวดล้อม และระดับฐานะทางสังคม กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอายุ 11 ขวบ จำนวน 185 คน โดยใช้แบบทดสอบ Primary Mental Ability จากแบบสอบถามพบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองให้การส่งเสริมการเล่าเรียน จะมีคะแนนจากแบบทดสอบ Primary Mental Ability สูง ซึ่งคะแนนจากแบบทดสอบ Primary Mental Ability ยังมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงด้วย

2.8.2.2 งานวิจัยในประเทศ

อรพินท์ ชูชม (2522 : 92) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นความรู้เดิม สภาพแวดล้อมทางบ้าน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าสิ่งแวดล้อมทางบ้านมีบทบาทต่อความพร้อมในการเรียนของเด็ก เด็กจะพร้อมในการเรียนถ้าบ้านมีบรรยากาศที่ส่งเสริมให้น่าเรียน คือ ความเข้าใจต่อกันมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ไม่สร้างความหวาดหวั่นวิตกกังวลให้เกิดกับอารมณ์ของเด็ก

จากเอกสารและผลการวิจัยเกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองจากเอกสารและผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า เด็กที่มีความสัมพันธ์ดีกับผู้ปกครองจะมีแนวโน้มความรับผิดชอบ ความมั่นคงทางอารมณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความซื่อสัตย์ มีความขยันต่อสู้ ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองน่าจะเป็นองค์ประกอบอันหนึ่งที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

2.9.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ

พรณี ชูทัย เจนจิต (2522 : 190) ได้สรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบที่จะช่วยพัฒนานักเรียน คือ การคำนึงถึงการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ซึ่งควรมีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. บรรยากาศที่ท้าทาย (Challenge) โดยครูผู้สอนกระตุ้นให้กำลังใจให้เด็กเชื่อในความสามารถของตนที่จะทำงานนั้นๆ แม้ว่าจะเป็นงานที่ค่อนข้างยาก
2. บรรยากาศที่อิสระ (Freedom) เป็นบรรยากาศที่เด็กมีโอกาที่จะเลือกในสิ่งที่มีความหมาย และคุณค่า ซึ่งรวมถึงโอกาสที่จะทำผิดพลาดด้วย บรรยากาศนี้จะก่อให้เกิดการเรียนรู้จะทำให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเองที่จะศึกษาค้นคว้า ไม่เกิดความตึงเครียด
3. บรรยากาศซึ่งมีการยอมรับนับถือ (Respect) การที่ครูเห็นคุณค่าในตัวเด็กเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนามโนคติเกี่ยวกับตนเอง จะมีผลต่อการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของเด็กและยังทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณค่า และยอมรับนับถือในตนเองด้วย
4. บรรยากาศที่มีความอบอุ่น (Warmth) การที่ครูมีความเข้าใจเป็นมิตร ยอมรับตลอดจนให้ความช่วยเหลือ จะทำให้เด็กเกิดความอบอุ่นสบายใจ อยากเข้าไปติดต่อด้วย
5. บรรยากาศแห่งการควบคุม (Control) เป็นความจำเป็นที่ครูจะต้องฝึกให้เด็กมีวินัย แต่ มิได้อยู่ภายใต้การควบคุมลงโทษ แต่ครูต้องมีความสุข มีความหนักแน่น และไม่ให้สิทธิพิเศษกับเด็กบางคน
6. บรรยากาศแห่งความสำเร็จ (Success) เป็นสิ่งที่ครูควรที่จะสร้างให้เกิดขึ้นในชั้นเรียน คนเราจะเรียนรู้ว่าตนเองมีความสามารถนั้นมีใช้จากความล้มเหลว แต่จากความสำเร็จ

สุพิชญา ธีระกุล และคนอื่น ๆ (2524 : 182-187) ได้เสนอแนวทางการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนไว้หลายประการ สรุปได้ดังนี้

1. สภาพโรงเรียนและห้องเรียน โรงเรียนจัดอาคารสถานที่ถูกหลักวิชา เช่น การวางแผนแนวอาคารถูกทิศทาง ได้รับแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้ดี ไม่ร้อนอบอ้าวจนเกินไป ไม่มีเสียงดังรบกวน ภายในตกแต่งด้วยสิ่งที่สวยงาม เป็นระเบียบ เพื่อช่วยให้บรรยากาศร่มรื่น น่าเรียน สภาพห้องเรียนควรยืดหยุ่นได้ตลอดเวลา บริเวณควรสะอาดสวยงาม โต๊ะเก้าอี้มีเพียงพอกับจำนวนนักเรียนและขนาดต้องเหมาะสมกับผู้เรียน เพราะสิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นที่จะสร้างเสริมการเรียนการสอนให้ได้ผลดี

2. หลักสูตร คือ แนวทางที่โรงเรียนจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ หลักสูตรที่ดีจะต้องจัดให้ตรงกับความมุ่งหมายของการศึกษา และตรงกับความต้องการของเด็กแต่ละวัย

3. แบบเรียน และบทเรียนเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และถือว่าเป็นอุปกรณ์การศึกษาที่โรงเรียนจะขาดเสียมิได้อีกทั้งสิ่งหนึ่งที่ครูสามารถจัดให้นักเรียนก็คือ การจัดบทเรียนซึ่งครูควรพิจารณาเลือกสรรแต่เฉพาะที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ซึ่งเหมาะสมกับวัย ความรู้ความสนใจ ความต้องการของเด็ก และท้องถิ่น

4. อุปกรณ์การศึกษา เป็นเครื่องช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและง่ายขึ้น การจัดใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนให้ได้ผลดีนั้น ขึ้นอยู่กับทักษะและความสนใจของครูว่าจะใช้อุปกรณ์นั้น ๆ ได้เหมาะสมกับเนื้อหา เวลา และใช้ได้ถูกต้องเพียงใด

5. กิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนการสอน คือ พฤติกรรมที่แสดงออกแล้วทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจะดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ทำนั้นตรงกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ กิจกรรมที่ดีควรเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนกระทำแล้วเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งมีกิจกรรมมากมายหลายอย่างที่ครูสามารถจัดให้เด็กได้ เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับการพูด การเขียน กิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงและ กิจกรรมเกี่ยวกับการสร้าง และการประดิษฐ์ เป็นต้น

6. เวลาและโอกาส การเรียนจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับเวลาเช่นเดียวกัน ครูต้องจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับวิชาหรือเนื้อหาที่จะสอน เวลาควรมีการยืดหยุ่นไปตามเนื้อหาสาขาวิชาไม่ควรยึดเกณฑ์ตายตัว

7. สถานที่ที่ใช้ในการเรียนนั้น อาจไม่ได้หมายถึง ห้องเรียนเพียงอย่างเดียว บางครั้งอาจเป็นสนามโรงเรียน หรือสถานที่ไปทัศนศึกษาด้วย สถานที่จึงมีส่วนช่วยสร้างความรู้สึกละบรรยากาศของการศึกษาเล่าเรียน การเปลี่ยนแปลงบรรยากาศในการเรียน ช่วยให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย ช่วยให้สังคมของเด็กดีขึ้น อย่างไรก็ตาม สถานที่ที่จะใช้เรียนต้องไม่มีเสียงรบกวนจนไม่สามารถใช้สมาธิได้ และจะต้องไม่วิเวกวังเวงจนรู้สึกกลับหน้ากลัว ไม่เสียงภัยหรือใกล้สิ่งที่เป็นอันตรายหรือสกปรก และสถานที่นั้นจะต้องเป็นประโยชน์ต่อการสอน โดยตรง

8. ผู้เรียนการเรียนการสอนจะเกิดขึ้นได้ และเป็นผลดีก็ต่อเมื่อ ผู้เรียนมีความพร้อม มีความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้ และรับรู้ ครูจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียน หรือเมื่อผู้เรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียนก็ควรให้โอกาสแก่ผู้เรียนทันทีที่ครูผู้สอนจะต้องหมั่นสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน หากแสดงความรู้สึกว่ามีความวิตกกังวล มีความคับข้องใจ ครูจะต้องช่วยลดความรู้สึกนั้น ๆ เสียก่อน และพยายามสร้างบรรยากาศที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่

9. ผู้สอนและวิธีสอน ครูถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่ง ที่จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลดี นักการศึกษาต่างประเทศและการวิจัยการศึกษาได้ระบุไว้แน่ชัดว่า ยังไม่มีอุปกรณ์การสอนใด ๆ ในโลกนี้ที่จะใช้แทนครูที่มีความสามารถทางการสอนได้

กาณูจนา ปราบผล (2532 : 169) ได้กล่าวถึง เทคนิคการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในห้องเรียน ดังนี้

1. เปิดโอกาสให้นักเรียนใช้ภาษาที่เกิดขึ้นจริงมากที่สุด
2. ในระยะเริ่มต้นของการสอนไม่ควรบังคับให้นักเรียนพูดถ้าไม่พร้อม
3. ใช้อุปกรณ์และสื่อช่วยสอนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น
4. คิดวิธีให้นักเรียนไม่เครียด
5. ศึกษาความสนใจของนักเรียนและแทรกความสนใจนั้นไว้ในบทเรียน
6. สร้างบรรยากาศที่ทำให้นักเรียนไม่อายเวลาทำผิด
7. ถ้าสอนสนทนา ควรสอนประโยคที่นำไปใช้ได้เวลาสอนไม่ควรใช้การแปลเป็นเทคนิคการสอน

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะทางกายภาพถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เช่นการจัดการเรียนการสอนนั้นจะต้องมีองค์ประกอบที่เกี่ยวกับห้องเรียนต้องเป็นห้องเรียนที่สะอาด มีความสวยงามน่าเรียนและมีความร่มรื่น ส่วนแบบเรียนก็เป็นประกอบอย่างหนึ่งที่เป็นส่วนดึงดูดทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ต้องมีกิจกรรมที่มีแรงดึงดูดใจให้นักเรียนอยากเข้าร่วม องค์ประกอบประการสุดท้ายครูผู้สอนต้องมีวิธีการและวิธีสอนที่สามารถจะทำให้ให้นักเรียนอยากเรียนรู้ในการเรียน องค์ประกอบเหล่านี้ถือว่าเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะกายภาพทางการเรียน

2.9.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

สมิธ (Smith. 1970 : 611) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศในโรงเรียนและห้องเรียน ปรากฏผลว่า โรงเรียนมีผลต่อการพัฒนาการสร้างสรรค์ของนักเรียนมาก ห้องเรียนที่นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นใหม่ ๆ แปลก ๆ ของตนเอง โดยเฉพาะได้เต็มที่ย่อมเป็นห้องเรียนที่สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

2.9.2.2. งานวิจัยในประเทศ

อรพินท์ ชูชม (2522 : 92) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นความรู้เดิม สภาพแวดล้อมทางบ้าน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าสิ่งแวดล้อมทางบ้านมีบทบาทต่อความพร้อมในการเรียนของเด็ก เด็กจะพร้อมในการเรียนถ้าบ้านมีบรรยากาศที่ส่งเสริมให้น่าเรียน คือ ความเข้าใจต่อกันมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ไม่สร้างความหวาดหวั่นวิตกกังวลให้เกิดกับอารมณ์ของเด็ก

วาสนา พิทักษ์สาธิต (2527 : 77-79) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของนักเรียน สภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียน และสภาพแวดล้อมทางบ้าน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรด้านลักษณะของนักเรียน สภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียน และสภาพแวดล้อมทางบ้าน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มวิชา ของนักเรียนจาก โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีค่า .90 และ .93 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วลีวรรณ ศรีเดชะวิวัฒน์ (2536 : 78) ได้ศึกษาปัญหาของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษากลุ่ม ภาคเหนือ พบว่า บรรยากาศในห้องเรียนเป็นปัญหาสำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อปัญหาการเรียน ได้แก่ ห้องเรียนร้อนอบอ้าว อาคารเรียน อาคารปฏิบัติการแต่ละหลังอยู่ใกล้กัน ทำให้เกิดเสียงรบกวน ห้องเรียน และห้องปฏิบัติการแออัดไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา

บุญชม ศรีสะอาด (2544 : 179) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบของผลการเรียนใน โรงเรียน โดยใช้ผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นเกณฑ์ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียน 1,415 คน ครู 30 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 10 ปรากฏว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียน ได้แก่ความรู้พื้นฐานเดิม ความถนัด ความสนใจ แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง เวลาที่ใช้ในการเรียน อาชีพของบิดามารดา คุณภาพของการสอน บรรยากาศในชั้นเรียน

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว จะเห็นว่า ลักษณะทางกายภาพ คือ ความพร้อมใน เรื่องของสถานที่และอุปกรณ์ก็จัดเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่มีส่วนทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ หากสถานศึกษาใดมีลักษณะทางกายภาพที่เอื้อต่อการเรียนการสอนก็น่าจะทำให้ปัญหาการเรียนการสอนน้อยลงไปด้วย การใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมจึงเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่าลักษณะทางกายภาพเป็นองค์ประกอบอันหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อ พุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.10 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.10.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ประหยัด ทองมาก (2526 : 8) กล่าวถึง ความสำคัญของสัมพันธภาพระหว่างครูกับ นักเรียนว่า ครูมีความสำคัญที่สุด เมื่อเด็กอยู่ในโรงเรียน ครูจะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุดรองไปจาก พ่อแม่ และได้ศึกษาความเจริญเติบโตของเด็กอย่างใกล้ชิดเกี่ยวกับธรรมชาติจิตใจ และความต้องการ ของเด็ก ครูจึงมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ จิตใจและความประพฤติของเด็ก มีผู้กล่าวว่า ครูเป็นพ่อแม่คนที่ สองของเด็ก กล่าวคือ ครูมิใช่เพียงแต่ให้ความรู้ในห้องเรียนอย่างเดียว แต่เป็นผู้อบรมกล่อมเกลานิสัยใจ คอกและความประพฤติของเด็ก ดังนั้นการที่เด็กจะมีความสุขและเรียนหนังสือได้ดีนั้น จึงอยู่ที่วิถีทางที่ครู จะปฏิบัติต่อเด็ก ช่วยเหลือเด็กในด้านการเรียน การแสดงความรักความอบอุ่นต่อเด็ก การช่วยให้เด็ก ปรับตัวได้ดี และการเสริมสร้างความสมบูรณ์ทางจิตใจให้แก่เด็ก

ชเนต ข้าเกิด (2533 : 7) กล่าวถึง ความผูกพันและเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียนว่า ครูควรแสดงพฤติกรรมทั้งด้านคำพูด กิริยา ท่าทาง สีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้ความรัก ความเมตตา อย่างจริงใจ และมีเหตุผลด้วยความสม่ำเสมอ นักเรียนจะรู้และเข้าใจดีว่าครูของเขามีความรักและความจริงใจต่อเขาเพียงใด สิ่งเหล่านี้จะเป็นแม่แบบของนักเรียน และมีผลทางด้านจิตใจต่อการแสดงความสามารถ ความศรัทธาในครูของเขาด้วยความจริงใจ หากครูสามารถครองหัวใจของนักเรียนได้แล้ว ความรู้สึกที่ดีต่อกันจะสร้างสรรค์บรรยากาศในการเรียนการสอนที่สดชื่น มีความรักความผูกพัน เอื้ออาทร และให้อภัยต่อกัน

นารี โนภีระ (2536 : 9) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนถือว่าสำคัญที่สุด นอกจากด้านการเรียนการสอน และการให้การอบรมแก่นักเรียนแล้ว ครูยังต้องมีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน ส่งเสริมให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ มีความเมตตากรุณา มีเหตุผล มีบุคลิกภาพดี ให้ความรัก ความอบอุ่น เพื่อช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี และเสริมสร้างความสมบูรณ์ทางจิตใจให้แก่เด็ก

พรณี ช. เจนจิต (2538 : 253) ได้กล่าวถึงสัมพันธภาพระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียนว่า ครูมีหน้าที่สร้างสรรค์บรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน บรรยากาศในชั้นเรียนควรมีลักษณะผ่อนคลายไม่ตึงเครียด ให้เด็กรู้สึกว่าเป็นสถานที่ปลอดภัยสำหรับเขา พยายามมองสถานการณ์ต่าง ๆ ตามที่เด็กมอง อย่าเห็นว่าความกลัว ความวิตกกังวลของเด็กเป็นเรื่องไร้สาระ การสอนจึงไม่ควรบังคับให้เด็กต้องทำ แต่ควรให้มีบรรยากาศแห่งความอบอุ่น ปลอดภัย ซึ่งจะช่วยให้เด็กตั้งใจเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน โดยครูให้ความรัก ความเอาใจใส่ต่อนักเรียน ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน และให้คำปรึกษาเมื่อ นักเรียนมีปัญหา ทำให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวกต่อครู ตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน และมีความรับผิดชอบด้านการเรียน

2.10.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.10.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แฟลนเดอร์ และเลวิส (ซีรวัดน์ นิจนตร. 2528 : 27-28 ; อ้างอิงจาก Flanders and Lewis. 1971) ได้ทดลองให้เด็กนักเรียนเรียนเนื้อหาเดียวกัน แต่สร้างบรรยากาศให้ต่างกัน พบว่า เด็กนักเรียนที่เป็นประชาธิปไตย ครูสนใจนักเรียนเป็นอันดับแรก เน้นให้เด็กแสดงบทบาทต่าง ๆ และลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนไม่ค่อยมีความวิตกกังวลสามารถแก้ปัญหาได้ดี และมีบูรณาการทางอารมณ์ ส่วนในชั้นเรียนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง เด็กจะมีความวิตกกังวลสูง เนื่องจากครูชอบออกคำสั่งและคอยบงการให้นักเรียนทำตามอยู่เสมอ ทำให้เด็กมีพฤติกรรมถอยหนี เงือขานในด้านการเรียน ก้าวร้าวและเป็นปฏิปักษ์กับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน รวมทั้งมีความสับสนทางอารมณ์ด้วย

โคแกน (Cogan. 1975 : 135-139) ศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างครูกับนักเรียนจะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น ยิ่งครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์ต่อกันมากเท่าใด นักเรียนจะพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ถึงขีดสุดได้มากเพียงนั้น และลักษณะความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนจะมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาที่เรียน นักเรียนที่มีศรัทธาในตัวครูจะทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนจะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครู ย่อมจะส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียน จากการที่ครูให้ความรัก และความเข้าใจแก่นักเรียนอย่างจริงจัง พร้อมทั้งยอมรับและให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนทุกคน ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน และตั้งใจศึกษาเล่าเรียน น่าจะเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจริตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.10.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สมศักดิ์ ชินพันธ์ (2522 :22 , 27, 53-55) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียน ในชั้นเรียนกับความรับผิดชอบ และมโนคติของตนของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 - 5 จำนวน 263 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตยมีความรับผิดชอบสูงที่สุด ส่วนนักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบปล่อยปละละเลยมีความรับผิดชอบต่ำที่สุด และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบประชาธิปไตยกับแบบปล่อยปละละเลยสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในทางลบ

สุมาลี วงศ์ปลุกแก้ว (2526 : 49) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียนกับความเชื่อมั่นในตนเองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตย และแบบปล่อยปละละเลย มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตยและแบบปล่อยปละละเลยมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันแต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบอัตตาธิปไตย

จากรายงานการวิจัยสรุปได้ว่า สัมพันธภาพของนักเรียนกับครูมีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน การปฏิบัติตัวของครูที่มีต่อนักเรียนที่แสดงถึงการให้ความรัก ความเอาใจใส่ การยอมรับ ความใกล้ชิดสนิทสนมและเป็นกันเอง เป็นการส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิดริเริ่ม สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้มีความสุขในขณะที่ศึกษาอยู่ที่สถานศึกษา สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูจึงเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.11 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.11.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

จำเนียร ช่วงโชติและคณะ (2524 : 394 – 395) กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นเริ่มเห็นความสำคัญของเพื่อนและความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนของตนมีมากขึ้น วัยรุ่นจะพยายามตีตนออกห่างจากพ่อแม่ คุณค่าหรือคำสั่งที่พ่อแม่มอบให้เริ่มลดความสำคัญลงเรื่อยๆ ในขณะที่ความคิดเห็น เจตคติของเพื่อนๆ กลายเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นอย่างจริงจัง ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ และเด็กวัยรุ่นจะเป็นทั้งความรัก ความรู้สึกผิด และการโต้แย้งขัดอกขัดใจกัน แต่ในมิตรภาพของเด็กวัยรุ่นนั้นเต็มไปด้วยความรู้สึกแบบเพื่อน การมีความสัมพันธ์แบบเคียงบ่าเคียงไหล่กัน การใกล้ชิดในลักษณะที่จะช่วยให้เขาสามารถมองเห็นลักษณะความเป็นตัวของตนเองได้

ณรงค์ เส็งประชา (2538 :166) ให้แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนไว้ว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัว หรือผู้ใหญ่ เช่น เพศศึกษา ความเสมอภาค ความเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อน เด็กจะเป็นตัวของตนเองมากขึ้น เด็กจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกต้อง และอาจนำเอา พฤติกรรมต่างๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวปฏิบัติของตน

สมพร พรหมจรรย์ (2540 : 9) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันด้านการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันด้านการเรียน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทางการเรียน ความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน

พะยอม ธีรุต (2540 : 8) ให้ความหมายของสัมพันธภาพกับกลุ่มเพื่อนว่า หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อกันในห้องเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การให้กำลังใจ การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการร่วมมือในด้านวิชาการและด้านทั่ว ๆ ไป

ชมนุช บุญสิทธิ์ (2545 : 5) สัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของนักเรียนทั้งด้านการใช้วาจา การแสดงกิริยาท่าทางอันประกอบด้วยลักษณะของการให้ความช่วยเหลือ รู้จักเคารพในสิทธิของผู้อื่น รู้จักและเข้าใจตนเอง สนใจในความรู้สึกของเพื่อน ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานกลุ่มและการปฏิบัติกับเพื่อนเป็นไปอย่างเหมาะสม

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนนั้น หมายถึง การที่นักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หรือการแสดงออกทางพฤติกรรมต่อกันระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในด้านที่จะให้ความช่วยเหลือ และยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน องค์ประกอบของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนเป็นองค์ประกอบอีกอย่างหนึ่งที่ให้มีอิทธิพลต่อ พุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.11.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพและระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.11.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เดวิด (David. 1971 : 5789-A) ได้ศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีความพอใจความสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นมาก จะมีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการสูงกว่านักศึกษาที่มีความพอใจในความสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียนน้อย

เดอคอสเตอร์ (Decoster. 1971 : 5789 – A) ศึกษาความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนของนักเรียนโรงเรียนมัธยม พบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน มีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ

รอเจอร์ส (Rogers. 1972 : 253) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนวัยรุ่นอเมริกัน จำนวน 187 คน ที่เคยมารับบริการปรึกษากับการปรับตัวทางสังคมของพวกเขาใน

เวลา 9-15 ปี ต่อมา ได้ค้นพบว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพไม่ดีต่อกลุ่มเพื่อน เมื่อครั้งเป็นวัยรุ่นจะกลายเป็นผู้ใหญ่ที่ปรับตัวไม่ดี เช่น มีปัญหาทางอารมณ์ และเป็นคนเห็นแก่ตัว

2.11.2.2 งานวิจัยในประเทศ

วัฒนา พุ่มเล็ก (2535 : 97) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลขององค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะประสบปัญหาการคบเพื่อนมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จะทำให้นักเรียนมีพุทธิจริตด้านการเรียน เพราะนักเรียนจะมีการช่วยเพื่อนและเพื่อนมีการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันในด้านการเรียน มีความผูกพันห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน มีการแสดงความคิดเห็นและทำสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อน และเกิดความรักใคร่สามัคคีกันในกลุ่ม ย่อมสามารถทำให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 993 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 362 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 305 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 326 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 331 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane, 1970 : 80 - 81) โดยใช้ระดับชั้น เป็นชั้น (Strata) ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1.ผู้วิจัยจำแนกประชากร ออกเป็น 3 ระดับชั้น คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีนักเรียนจำนวน 362 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีนักเรียนจำนวน 305 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนจำนวน 326 คน

2.ผู้วิจัยประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จาก ตารางของยามานะ (Yamane) พบว่า ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้ สัดส่วนประชากร : กลุ่มตัวอย่าง = 3 : 1 ผู้วิจัยจึงสุ่มตัวอย่างได้ดังนี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้จำนวน 362 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้จำนวน 305 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้จำนวน 326 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	362	121
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	305	101
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	326	109
รวม	993	331

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อ
 พุทธิจริตด้านการเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 9 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสภาพครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 9 แบบสอบถามพุทธิจริตด้านการเรียน

วิธีการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสภาพครอบครัว

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เมื่ออ่านข้อความแล้ว
 โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

1. ระดับชั้น

() มัธยมศึกษาปีที่ 4

() มัธยมศึกษาปีที่ 5

() มัธยมศึกษาปีที่ 6

2. คะแนนเฉลี่ยสะสม (G.P.A.)

3. ผู้ปกครองของนักเรียนมีรายได้รวมกัน.....บาท / เดือน

4. สภาพของครอบครัว

() บิดามารดาอยู่ด้วยกัน

() บิดามารดาหย่าร้างกัน

() บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของ อติเทพ ศรีสุอาร์ักษ์ (2534)

2.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 2.1 และ ข้อ 2.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของนักเรียน เมื่ออ่านข้อความเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนทำเป็นประจำเกี่ยวกับการเรียนแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อยที่ สุด
0	การแบ่งเวลาในการเรียน ข้าพเจ้าแบ่งเวลาในการทำการบ้าน					
00.	การทบทวนบทเรียน ข้าพเจ้าทบทวนบทเรียนหลังจากเลิกเรียน สม่ำเสมอ					
000	ความสม่ำเสมอในการเข้าชั้นเรียน ข้าพเจ้าเข้าเรียนสม่ำเสมอ					
0000	การเข้าชั้นเรียนตรงตามเวลา ข้าพเจ้าการเข้าชั้นเรียนตรงตามเวลา					

00000	การทำงานที่ได้รับมอบหมาย ข้าพเจ้าทำกรบ้านด้วยตนเอง					
000000	ความตั้งใจเรียน เวลาเข้าเรียนข้าพเจ้าตั้งใจฟังครูสอน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

เกณฑ์การแปลความหมายนิสัยทางการเรียน (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	นิสัยทางการเรียนดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	นิสัยทางการเรียนดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	นิสัยทางการเรียนไม่ดี

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพ มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัว แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามบุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัวของ เตือนใจ สีนอำไพสิทธิ์ (2542 : 104-105)

3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพ ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 3.1 และข้อ 3.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามถึงคุณลักษณะ และความรู้สึกนึกคิดทั่วไป เกี่ยวกับตัวนักเรียน ขอให้นักเรียนพิจารณาว่าคำถามตรงกับความเป็นจริงที่ท่านรู้สึกนึกคิด หรือที่กระทำอยู่แล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนเพียงข้อเดียว ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อยที่ สุด
0	ข้าพเจ้าจะเข้าไปทักทายทันทีเมื่อพบเจอคน					
00	ข้าพเจ้าเป็นคนที่ชอบคิดไตร่ตรองก่อนลงมือทำสิ่งต่างๆ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

1.ข้อความทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน

จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน
2. ข้อความทางลบ ให้คะแนน ดังนี้			
จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายบุคลิกภาพ (สมจิต อภิชนาพงศ์. 2523 : 21)

คะแนนตั้งแต่	26 - 65	หมายถึง	มีลักษณะบุคลิกภาพเก็บตัว
คะแนนตั้งแต่	66 - 130	หมายถึง	มีลักษณะบุคลิกภาพแสดงตัว

ตอนที่ 4 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.1 ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของอดิเทพ ศรีสุอารักษ์ (2534)

4.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยได้ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 4.1 และข้อ 4.2 ลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ในเรื่องการเรียน และเรื่องทั่วไป เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือของใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานตามแผนการที่วางไว้ทุกครั้ง					
00	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการเรียนเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด ให้ 5 คะแนน

จริง ให้ 4 คะแนน

จริงบ้าง ให้ 3 คะแนน

จริงน้อย ให้ 2 คะแนน

จริงน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด ให้ 1 คะแนน

จริง ให้ 2 คะแนน

จริงบ้าง ให้ 3 คะแนน

จริงน้อย ให้ 4 คะแนน

จริงน้อยที่สุด ให้ 5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 - 5.00 หมายถึง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.66 หมายถึง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อย

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

5.1 ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

5.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองของ อรทิพาส่องสิริ (2537 : 58)

5.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 5.1 และข้อ 5.2 ลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองเมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อยที่ สุด
1.	<u>การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง</u> ข้าพเจ้าไม่พอใจเมื่อผู้ปกครองดักเตือนเรื่อง การเรียน					
2.	<u>การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน</u> ผู้ปกครองคอยดักเตือนเรื่องการเรียนข้าพเจ้า					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 - 5.00	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 - 3.66	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 2.33	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองไม่ดี

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

6.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

6.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียนของ เสาวรัตน์ จุรัตน์ (2535 :89)

6.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียนตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 6.1 และข้อ 6.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามลักษณะกายภาพทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จ ริ ง บ ้าง	จ ริ ง น ้อย	จ ริ ง น ้อยที่ สุด
0	สถานที่เรียน ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
00	สื่อและอุปกรณ์การเรียน โรงเรียนมีอุปกรณ์เพียงพอกับจำนวนนักเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด ให้ 5 คะแนน

จริง ให้ 4 คะแนน

จริงบ้าง ให้ 3 คะแนน

จริงน้อย ให้ 2 คะแนน

จริงน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด ให้ 1 คะแนน

จริง ให้ 2 คะแนน

จริงบ้าง ให้ 3 คะแนน

จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 - 5.00	หมายถึง	ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดี
คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.66	หมายถึง	ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33	หมายถึง	ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนไม่ดี

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

7.1 ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

7.2 ผู้ศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูของ อรทิพา ส่องสิริ (2537 : 97)

7.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 7.1 และข้อ 7.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อยที่ สุด
0	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู ข้าพเจ้าเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู					
00	การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ครูรับฟังเหตุผลของนักเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (วิเชียร เกตุสิงห์.

2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 - 5.00	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 - 3.66	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 2.33	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีขั้นตอนการสร้าง ดังต่อไปนี้

8.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

8.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนของ อรทิพา ส่องสิริ (2537 : 98)

8.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 8.1 และข้อ 8.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อยที่ สุด
0	เมื่อข้าพเจ้าไม่เข้าใจบทเรียนเพื่อนช่วยอธิบายให้ฟัง					
00	ข้าพเจ้าเข้ากับเพื่อนไม่ได้					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

1.ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด ให้ 5 คะแนน

จริง ให้ 4 คะแนน

จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 - 5.00	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี
คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.66	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี

ตอนที่ 9 แบบสอบถามพุทธิจิตด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

9.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพุทธิจิตด้านการเรียน แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

9.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามวัดจิต 6 ของพระเชมวัฒน์ ธรรมกุล (2544 : 105 -106)

9.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามพุทธิจิตด้านการเรียนตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 9.1 และข้อ 9.2 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามพุทธิจิตด้านการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามพุทธิจิตด้านการเรียนเมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อยที่ สุด
0	ข้าพเจ้าสามารถท่องบทเรียนได้ดี					
00	ข้าพเจ้าชอบคิดตรិตรองก่อนทำ					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายพุทธิจริตด้านการเรียน (วิเชียร เกตุสิงห์.2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 - 5.00	หมายถึง	มีพุทธิจริตด้านการเรียนมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.66	หมายถึง	มีพุทธิจริตด้านการเรียนปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33	หมายถึง	มีพุทธิจริตด้านการเรียนน้อย

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะโดยให้ประธานและกรรมการตรวจสอบแล้วนำมาแก้ไข และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยล้อมแสง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) แล้วผู้วิจัยนำมาปรับแก้ไข

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดระฆัง ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วนำมาวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนโดยใช้ t-test เลือกเฉพาะค่า t ที่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้ผลดังนี้

3.1 ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน มี 24 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 3.147 - 6.808

3.2 ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัว มี 26 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.384 - 8.510

3.3 ตอนที่ 4 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน มี 17 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.104 - 7.788

3.4 ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง มี 33 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.271 - 12.037

3.5 ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ มี 16 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.389 - 8.287

3.6 ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มี 14 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.905 - 6.526

3.7 ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มี 10 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 4.805 - 12.167

3.8 ตอนที่ 9 แบบสอบถามพุทธิจริตด้านการเรียน มี 22 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.751 - 10.890

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ได้คัดเลือกไว้ในข้อ 3 เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบราค (Cronbach) แล้วนำมาใช้ในการวิจัย ได้ผลดังนี้

4.1 ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียนได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8553

4.2 ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัวได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8957

4.3 ตอนที่ 4 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ

.8171

4.4 ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9188

4.5 ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7955

4.6 ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8010

4.7 ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9010

4.8 ตอนที่ 9 แบบสอบถามพุทธิจริตด้านการเรียนได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8724

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1.ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปขออนุญาตโรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2.ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 331 ฉบับ ได้คืนมาครบทุกฉบับ โดยเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2548 ถึงวันที่ 1 มีนาคม 2548

3.ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ของนักเรียน คือ ตอบครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ จึงนำมาตรวจให้คะแนน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ โดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science ดังนี้

1.สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนกับพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

3.วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

4.2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test

4.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

5. สถิติที่ใช้วิเคราะห์สมมติฐาน

5.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

5.2 วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
\hat{Y}	แทน	ค่าสมการพยากรณ์พุทธิจริตด้านการเรียน
Z	แทน	ค่าสมการพยากรณ์พุทธิจริตด้านการเรียน
Y	แทน	พุทธิจริตด้านการเรียน
X_1	แทน	มัธยมศึกษาปีที่ 4
X_2	แทน	มัธยมศึกษาปีที่ 5
X_3	แทน	มัธยมศึกษาปีที่ 6
X_4	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
X_5	แทน	รายได้ของผู้ปกครองรวมกัน
X_6	แทน	บิดามารดาอยู่ด้วยกัน
X_7	แทน	บิดามารดาหย่าร้างกัน
X_8	แทน	บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม
X_9	แทน	นิสัยทางการเรียน
X_{10}	แทน	บุคลิกภาพ
X_{11}	แทน	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน
X_{12}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
X_{13}	แทน	ลักษณะกายภาพทางการเรียน

- X_{14} แทน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
 X_{15} แทน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
3. วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในการเรียนที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 จำนวนร้อยละของนักเรียน โดยจำแนกตามชั้นปีที่กำลังศึกษา และสภาพของครอบครัว

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และพุทธิจริตด้านการเรียน

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์องค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้
ตอนที่ 1 จำนวนร้อยละของนักเรียน โดยจำแนกตามชั้นปีที่กำลังศึกษา และสภาพของครอบครัว
 ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนร้อยละของนักเรียน โดยจำแนกตามชั้นปี และสภาพของครอบครัว

องค์ประกอบ	ระดับองค์ประกอบ	จำนวน	ร้อยละ
1. ระดับชั้น	มัธยมศึกษาปีที่ 4	121	36.6
	มัธยมศึกษาปีที่ 5	101	30.5
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	109	32.9
	รวม	331	100.0
2. สภาพของครอบครัว	บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	246	74.3
	บิดามารดาหย่าร้างกัน	65	19.6
	บิดามารดาถึงแก่กรรม	21	6.3
	รวม	331	100.0

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 36.6 รองลงมาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 32.9 และเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 30.5

องค์ประกอบด้านสภาพของครอบครัว พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 74.3 รองลงมาบิดามารดาหย่าร้างกัน ร้อยละ 19.6 และบิดามารดาถึงแก่กรรม ร้อยละ 6.3

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และพุทธิจริตด้านการเรียน

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และพุทธิจริตด้านการเรียน

องค์ประกอบ	\bar{X}	S	การแปลผล
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.15	.337	สูง
2. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	29,955.59	51,998.854	ปานกลาง
3. นิสัยทางการเรียน	3.465	.390	ดีพอใช้
4. บุคลิกภาพ	88.277	11.526	แสดงตัว
5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.432	.443	ปานกลาง
6. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา	3.900	.489	ดี
7. ลักษณะกายภาพระดับชั้น	2.770	.585	ดีพอใช้
8. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	3.544	.495	ดีพอใช้
9. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	3.959	.532	ดี
10. พุทธิจริตด้านการเรียน	3.371	.454	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง องค์ประกอบด้านนิสัยทางการเรียน อยู่ในระดับดีพอใช้ องค์ประกอบด้านบุคลิกภาพ มีลักษณะบุคลิกภาพแบบแสดงตัว องค์ประกอบด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับ ปานกลาง องค์ประกอบด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา อยู่ในระดับดี องค์ประกอบด้านลักษณะทางกายภาพ อยู่ในระดับดีพอใช้ อยู่ในระดับปานกลาง องค์ประกอบด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู อยู่ในระดับดีพอใช้ องค์ประกอบด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน อยู่ในระดับดี และองค์ประกอบด้านพุทธิจริตด้านการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับพุทธจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ตาราง 4 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅	Y
X ₁	1.000	-.503**	-.532**	-.102	-.053	.038	-.059	.034	.093	.006	.088	.058	.063	.146**	.063	.090
X ₂		1.000	-.464**	.141*	-.083	.024	.003	-.038	-.030	.069	.003	.051	-.112*	-.140*	.062	.005
X ₃			1.000	-.034	.136*	-.063	.058	.002	-.066	-.074	-.093	-.109*	.045	-.013	-.125*	-.097
X ₄				1.000	.004	.094	-.061	-.052	.017	.013	.042	-.040	-.171**	-.024	.116*	.018
X ₅					1.000	-.085	.105	-.023	.024	.014	.065	-.004	-.035	.060	.114*	.047
X ₆						1.000	-.834**	-.439**	.067	.012	.004	.087	-.110*	.018	.037	.018
X ₇							1.000	-.097	-.063	.007	-.009	-.059	.086	.022	.034	.001
X ₈								1.000	-.005	.003	.007	-.063	.068	-.068	-.099	-.023
X ₉									1.000	.332**	.582**	.395**	.083	.470**	.212**	.676**
X ₁₀										1.000	.322**	.290	.108*	.216**	.311**	.318**
X ₁₁											1.000	.397**	.088	.286**	.501**	.501**
X ₁₂												1.000	.058	.312**	.387**	.387**
X ₁₃													1.000	.039	.059	.059
X ₁₄														1.000	.454**	.506**
X ₁₅															1.000	.359**
Y																1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านนิสัยทางการเรียน (X_9) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .676 บุคลิกภาพ (X_{10}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .318 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_{11}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .501 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{12}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .387 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{14}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .506 และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{15}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .359

องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีจำนวน 9 องค์ประกอบ ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_1) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_2) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_5) สภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (X_6)) สภาพครอบครัว : บิดามารดาหย่าร้างกัน (X_7)) สภาพครอบครัว : บิดามารดาถึงแก่กรรม (X_8) และ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน (X_9)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของผลการวิเคราะห์เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อ พุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	4	36.108	9.027	92.155**
Residual	326	31.933	.098	
Total	331	68.041		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า พุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถสร้างสมการพยากรณ์เชิงเส้นตรงได้ จึงได้คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์พหุคูณ ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงองค์ประกอบที่สามารถพยากรณ์องค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตัวแปร	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₉	.589	.058	.506	.676	.457	276.669**
X ₉ , X ₁₅	.150	.049	.164	.711	.505	167.598**
X ₉ , X ₁₅ , X ₁₄	.125	.043	.147	.724	.524	119.767**
X ₉ , X ₁₅ , X ₁₄ , X ₁₁	.109	.037	.106	.728	.531	92.155**

$$R = .728$$

$$R^2 = .531$$

$$SE = .312$$

$$a = -.071$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 4 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลผลมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ นิสัยทางการเรียน (X₉) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₁₅) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X₁₄) และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X₁₁) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์พุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ได้ร้อยละ 53.10 และได้ นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์พุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = -.071 + .589 X_9 + .150 X_{15} + .125 X_{14} + .109 X_{11}$$

สมการพยากรณ์พุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .506 X_9 + .164 X_{15} + .147 X_{14} + .106 X_{11}$$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนต่อพุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์พุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับพุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

2. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อพุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 993 คน เป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 362 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 305 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 326 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 331 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่ม

แบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane. 1970 : 80 - 81) โดยใช้ระดับชั้น เป็นชั้น (Strata)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจิตด้านการเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 8 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสภาพครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8553

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 26 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8957

ตอนที่ 4 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 17 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8171

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 33 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9188

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7955

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8010

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9010

ตอนที่ 9 แบบสอบถามพุทธิจิตด้านการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 22 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8724

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปขออนุญาตโรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 331 ฉบับ ได้คืนมาครบทุกฉบับ โดยเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2548 ถึงวันที่ 1 มีนาคม 2548

3. ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ของนักเรียน คือ ตอบครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ จึงนำมาตรวจให้คะแนน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ โดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

3. วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้วิเคราะห์สมมติฐาน

3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรี

วัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

3.2 วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ นิสัยทางการเรียน (X_9) บุคลิกภาพ (X_{10}) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_{11}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา (X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{14}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{15})

2. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_1) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_2) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_5) สภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (X_6) สภาพครอบครัว : บิดามารดาหย่าร้างกัน (X_7) สภาพครอบครัว : บิดามารดาถึงแก่กรรม (X_8) และลักษณะกายภาพทางการเรียน (X_9)

3. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 4 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ นิสัยทางการเรียน (X_9) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{15}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{14}) และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_{11}) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบนี้ สามารถรวมกันพยากรณ์พุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ได้ร้อยละ 53.10

4. สมการพยากรณ์พุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานครได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รายละเอียดดังนี้

4.1 สมการพยากรณ์พุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = -.071 + .589 X_9 + .150 X_{15} + .125 X_{14} + .109 X_{11}$$

4.2 สมการพยากรณ์พุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .506 X_9 + .164 X_{15} + .147 X_{14} + .106 X_{11}$$

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ นิสัยทางการเรียน (X_9) บุคลิกภาพ (X_{10}) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_{11}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา (X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{14}) ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{15}) อภิปรายผลดังนี้

1.1 นิสัยทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพุทธิจริตด้านการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี มีพุทธิจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ นิสัยทางการเรียน คือ พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงความพอใจในการเรียน และตั้งใจมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้เพื่อให้บรรลุความสำเร็จในด้านการศึกษา และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันจะนำไปสู่ความก้าวหน้าในการศึกษาในลำดับต่อไป ถ้า นักเรียนคนใดมีนิสัยทางการเรียนดี ไม่ขาดเรียน เวลาเรียนก็ตั้งใจเรียน มีความสม่ำเสมอในการเรียน ทำให้เกิดความคิดริเริ่ม มีความขยัน และความอดทน รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ทำให้นักเรียนคนนั้นมีพุทธิจริตมากไปด้วย

1.2 บุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพุทธิจริตด้านการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีพุทธิจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีลักษณะนิสัยที่บุคคลชอบแสดงออก มีความเชื่ออยู่บนรากฐานของความจริง ข้อมูลที่ได้นั้นต้องยุติธรรม มีอุปนิสัยที่อาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ตามความเหมาะสม พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ไม่เป็นผู้พะวงถึงตัวเองมากนัก การปรับตัวมักเป็นในรูปการชดเชย เพราะฉะนั้นการที่นักเรียนมีนิสัยไปในทางที่เหมาะสม และสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ จึงมีผลต่อพุทธิจริตด้านการเรียนอย่างมาก

1.3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพุทธิจริตด้านการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก มีพุทธิจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีความต้องการที่จะได้รับผลสำเร็จจากการกระทำในสิ่งที่อยากต้องการจะควบคุม จัดกระทำหรือจัดระเบียบบุคคล วัตถุ หรือความคิด โดยกระทำสิ่งเหล่านั้นอย่างรวดเร็วและมีความเป็นอิสระให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ต้องการเอาชนะอุปสรรคและบรรลุถึงมาตรฐานที่ดีเลิศ ต้องการเป็นคนเก่ง มีความสามารถในการแข่งขันและเอาชนะคนอื่น ๆ ต้องการเพิ่มความยอมรับตนเองโดยการบรรลุถึงความสำเร็จในกิจกรรมที่เป็นอัจฉริยะ

1.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ พุทธิจริตด้านการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับผู้ปกครอง มีพุทธิจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะการที่นักเรียนมีสัมพันธภาพในครอบครัวดีเกิดจากบุคคลในครอบครัวให้ความรัก ความห่วงใย ความเข้าใจซึ่งกันและกัน เมื่อประสบปัญหาที่หันหน้าเข้าปรึกษากัน บิดามารดา เป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่เด็กรัก และเชื่อฟัง ดังนั้น ถ้าผู้ปกครองได้

อุทิศเวลา ในการอบรมขัดเกลานิสัยเด็ก ให้ความรักความอบอุ่นอย่างเพียงพอ เด็กจะประพฤติในทางที่ดี เป็นสมาชิกใหม่ที่สมบูรณ์ของครอบครัว ดังที่ มิด (Kando 1971: 178) กล่าวว่า การปฏิสัมพันธ์ ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่จะสวมบทบาทของบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด เริ่มด้วยการสวมบทบาทของบิดา มารดา โดยเด็กจะยอมเอาเอกลักษณ์ของบิดามารดายึดถือเป็นโลกของตัวเอง ขณะเดียวกันก็จะเรียนรู้บทบาทของตัวเองด้วยการสวมบทบาทที่บิดามารดากำหนดให้ บิดามารดา จึงเป็นบุคคลที่ฝึกให้เด็กรู้จักประพฤติและปฏิบัติเหมาะสมกับบทบาทของตัวเองในสังคม นอกจากนี้ จรรยา สุวรรณทัต (2523 : 57) ยังกล่าวอีกว่า ประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากทางบ้านเป็นสิ่งที่ยังต่อการพัฒนาด้านบุคลิกภาพและการปรับตัวของเด็ก บรรยากาศความสัมพันธ์ของบ้านเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการ หากเด็กมาจากบ้านที่มีความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัวจะมีความรู้สึกดี และสามารถปรับตัวได้ดีกับสังคมนอกบ้าน

1.5 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพุทธิจิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับครู มีพุทธิจิตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีความผูกพันและความเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียน เพราะจะทำให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีกับครู เห็นว่าครูสามารถที่จะเป็นที่พึ่งให้ตนเองได้ เปรียบเหมือน เป็นพ่อแม่คนที่ 2 ดังนั้นครูควรที่จะแสดงพฤติกรรมทั้งด้านคำพูด กิริยา ท่าทาง สีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้ความรัก ความเมตตาอย่างจริงใจ และมีเหตุผลด้วยความสม่ำเสมอ นักเรียนจะรู้และเข้าใจดีว่าครูของเขามีความรักและความจริงใจต่อเขาเพียงใด สิ่งเหล่านี้จะเป็นแม่แบบของนักเรียน และมีผลทางด้านจิตใจต่อการแสดงความรัก ความศรัทธาในครูของเขาด้วยความจริงใจ หากครูสามารถครองหัวใจของนักเรียนได้แล้ว ความรู้สึกที่ดีต่อกันจะสร้างสรรค์บรรยากาศในการเรียนการสอนที่สดชื่น มีความรักความผูกพัน เอื้ออาทร และให้อภัยต่อกัน ดังที่ นารี โนภระ (2536 : 9) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนถือว่าสำคัญที่สุด นอกจากด้านการเรียนการสอน และการให้การอบรมแก่นักเรียนแล้ว ครูยังต้องมีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน ส่งเสริมให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ มีความเมตตา กรุณา มีเหตุผล มีบุคลิกภาพดี ให้ความรัก ความอบอุ่น เพื่อช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี และเสริมสร้างความสมบูรณ์ทางจิตใจให้แก่เด็ก ประหยัด ทองมาก (2526 : 8) กล่าวถึง ความสำคัญของสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนว่า ครูมีความสำคัญที่สุด เมื่อเด็กอยู่ในโรงเรียน ครูจะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุดรองไปจากพ่อแม่ และได้ศึกษาความเจริญเติบโตของเด็กอย่างใกล้ชิดเกี่ยวกับธรรมชาติจิตใจ และความต้องการของเด็ก ครูจึงมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ จิตใจและความประพฤติของเด็ก มีผู้กล่าวว่า ครูเป็นพ่อแม่คนที่สองของเด็ก กล่าวคือ ครูมิใช่เพียงแต่ให้ความรู้ในห้องเรียนอย่างเดียว แต่เป็นผู้อบรมกล่อมเกลานิสัยใจคอและความประพฤติของเด็ก ดังนั้นการที่เด็กจะมีความสุขและเรียนหนังสือได้ดีนั้น จึงอยู่ที่วิถีทางที่ครูจะปฏิบัติต่อเด็ก ช่วยเหลือเด็กในด้านการเรียน การแสดงความรักความอบอุ่นต่อเด็ก การช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี และการเสริมสร้างความสมบูรณ์ทางจิตใจให้แก่เด็ก

1.6 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพุทธิจริตด้านการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับเพื่อน มีพุทธิจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ การมีสัมพันธภาพดี ทำให้เขาเกิดมีความรู้สึกอบอุ่นใจ และเวลาที่มีปัญหาไม่ว่าจะด้านการเรียน หรือปัญหาด้านอื่นก็สามารถที่จะปรึกษาหารือกับเพื่อนของตนเองได้ จะทำให้มีความผูกพันสนิทสนมกันมากขึ้น และเกิดการช่วยเหลือกันภายในกลุ่มเพื่อน

2. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_1) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_2) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_5) สภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (X_6) สภาพครอบครัว : บิดามารดาหย่าร้างกัน (X_7) สภาพครอบครัว : บิดามารดาถึงแก่กรรม (X_8) และ ลักษณะกายภาพทางการเรียน (X_9)

2.1 ระดับชั้น ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ไม่มีความสัมพันธ์กับพุทธิจริตด้านการเรียน แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคนมี พุทธิจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนมีเป้าหมายที่จะเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น มีความมุ่งมั่นที่จะศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาล ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียน ขยันอ่านหนังสือและทบทวนบทเรียน วางแผนในการเรียน มีการเตรียมตัวสอบ รู้จักแบ่งเวลาในการเรียน ส่งการบ้านและงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่กำหนด มีความละเอียดรอบคอบและศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อที่จะได้ประสบความสำเร็จ ทำให้นักเรียนมีพุทธิจริตต่อการเรียนมาก

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคนมีพุทธิจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ ต้องการมีอิสระ และเป็นวัยที่ให้ความสนใจตนเองและสิ่งแวดลอมมากกว่าการเรียน ดังนั้นนักเรียนจึงไม่สามารถจะบังคับตัวเองได้ ไม่สนใจต่อการเรียน ขาดเรียน ทำให้นักเรียนไม่มีพุทธิจริต

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 บางคนมีพุทธิจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนมีเป้าหมายที่จะเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น มีความมุ่งมั่นที่จะศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาล ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียน ขยันอ่านหนังสือและทบทวนบทเรียน วางแผนในการเรียน มีการเตรียมตัวสอบ รู้จักแบ่งเวลาในการเรียน ส่งการบ้านและงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่กำหนด มีความละเอียดรอบคอบและศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อที่จะได้ประสบความสำเร็จ ทำให้นักเรียนมีพุทธิจริตต่อการเรียนมาก

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 บางคนมีพุทธิจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ ต้องการมีอิสระ และเป็นวัยที่ให้ความสนใจตนเองและสิ่งแวดลอมมากกว่าการเรียน ดังนั้นนักเรียนจึงไม่สามารถจะบังคับตัวเองได้ ไม่สนใจต่อการเรียน ขาดเรียน ทำให้นักเรียนไม่มีพุทธิจริต

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 บางคนมีพุทธิจรรยาดีด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนมี เป้าหมายที่จะเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น มีความมุ่งมั่นที่จะศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาล ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียน ขยันอ่านหนังสือและทบทวนบทเรียน วางแผนในการเรียน มีการเตรียมตัวสอบ รู้จักแบ่งเวลาในการเรียน ส่งการบ้านและงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่กำหนด มีความละเอียดรอบคอบและศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อที่จะได้ประสบความสำเร็จ ทำให้นักเรียนมีพุทธิจรรยาดีด้านการเรียนมาก

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 บางคนที่มีพุทธิจรรยาดีด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ ต้องการมีอิสระ และเป็นวัยที่ให้ความสนใจตนเองและสิ่งแวดล้อมมากกว่าการเรียน ดังนั้นนักเรียนจึงไม่สามารถจะบังคับตัวเองได้ ไม่สนใจต่อการเรียน ขาดเรียน ทำให้นักเรียนไม่มีพุทธิจรรยาดีด้านการเรียน

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2541 : 118) ที่ศึกษาเรื่องตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ระดับชั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน เพราะนักเรียนในวัยนี้มีความสนใจตนเองและสิ่งแวดล้อม มากกว่าการสนใจในการเรียน

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับพุทธิจรรยาดีด้านการเรียน แสดงว่า นักเรียนบางคน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีพุทธิจรรยาดีด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนต้องการพัฒนาตนเองให้มีการเรียนที่ดีขึ้น โดยมีการตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียน ขยันอ่านหนังสือ ส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด และพยายามศึกษาเพิ่มเติมเพื่อที่จะทำให้ตนเองมีความก้าวหน้าและพัฒนาไปสู่การเรียนรูที่ดี

นักเรียนบางคน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีพุทธิจรรยาดีด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนอาจจะมองว่าตนเองไม่มีค่า เรียนหนังสือไม่เก่ง ทำให้ขาดกำลังใจในการเรียน ไม่สนใจการเรียน ไม่อ่านหนังสือ บลูม (Bloom, 1982 : 166 - 175) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า พฤติกรรมทางด้านความรู้ ความคิดของนักเรียนและลักษณะ จิตพิสัยของนักเรียน ซึ่งได้แก่ ความสนใจ ความมานะตั้งใจ ความขยัน รวมทั้งเจตคติต่อรายวิชา กิจกรรม การเรียนการสอน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนถึงร้อยละ 65

2.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับพุทธิจรรยาดีด้านการเรียน แสดงว่า นักเรียนบางคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีพุทธิจรรยาดีด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างดี จากผู้ปกครองและญาติพี่น้องโดยให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับพอดีกับฐานะของตนเอง ไม่ฟุ้งเฟ้อใช้จ่ายมากเกินไปจนเกินฐานะของตนเอง และสอนให้นักเรียนมีความตั้งใจที่จะเรียนให้สูงขึ้นเพื่อไม่ให้เสียชื่อแก่วงศ์ตระกูล เพื่อสร้างชื่อเสียงที่ดีให้แก่วงศ์ตระกูลของตนเอง จินดนา อินทรไทย (2525 : 48-49) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มี

สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมแตกต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำที่สุด ส่วนนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับกลาง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงที่สุด

นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง มีพุทธิจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคนถึงจะมีฐานะทางเศรษฐกิจดีแต่ไม่มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน และไม่คอยตั้งใจเรียน ถึงพ่อแม่จะทุ่มเทเรื่องการเงินเพียงใด แต่บางครั้งพ่อแม่อาจจะให้แต่ทรัพย์สินเงินทอง แต่ไม่ได้ให้การอบรมเลี้ยงดูที่ดีเยี่ยมที่จะทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจไม่มีส่วนที่จะเข้ามามีผลต่อพุทธิจริตด้านการเรียน

2.4 สภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับพุทธิจริตด้านการเรียน แสดงว่า นักเรียนบางคนที่มีสภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีพุทธิจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกันนั้น ทำให้มีเวลาอบรมสั่งสอนลูกให้เป็นคนดีตั้งใจเรียนหนังสือ ส่งเสริมให้ลูกขยันเรียน ให้ลูกได้มีการใฝ่รู้ และอบรมให้เป็นคนที่มีความอยากรจะเรียนรู้ให้ยิ่งขึ้นไป

นักเรียนบางคนที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกันมีพุทธิจริตน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกันนั้น อาจจะมีปัญหาภายในครอบครัว อาจจะมีการทะเลาะเบาะแว้งกันภายในครอบครัวย่อมส่งผลให้นักเรียนคนนั้นมีพุทธิจริตมากน้อย การที่นักเรียนไม่คอยได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดีจากบิดามารดา และบิดามารดาไม่คอยเอาใจใส่ ทำให้เด็กนั้นหมกมุ่นอยู่กับเรื่องไร้สาระ ส่งเสริมให้ลูกขยันเรียน ให้ลูกได้มีการใฝ่รู้ และอบรมให้เป็นคนที่มีความอยากรจะเรียนรู้ให้ยิ่งขึ้นไป

2.5 สภาพครอบครัว : บิดามารดาหย่าร้างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับพุทธิจริตด้านการเรียน แสดงว่า นักเรียนที่มีบิดามารดาหย่าร้างกันมีพุทธิจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งเอาใจใส่ให้นักเรียนมีความขยันต่อสู้ มีความใฝ่รู้ และทำให้เด็กมีความอบอุ่นเหมือนกับบิดามารดาอยู่ด้วยกัน ทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง และมีความกระตือรือร้นในการศึกษาเพื่อที่จะได้เรียนให้สูงยิ่งขึ้นกว่าเดิม

นักเรียนบางคนที่มีบิดามารดาหย่าร้างกันมีพุทธิจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะการหย่าร้างกันของพ่อแม่ นับว่าเป็นผลร้ายต่อการพัฒนาทางด้านจิตใจของเด็กมาก เด็กจะเกิดความรู้สึก ว่าเหวต่อความรู้สึกของตนเอง ไม่มีความมั่นใจในตนเอง ไม่อยากอยู่บ้าน ชอบไปเล่นกับเพื่อนมากกว่า บางคนก็อาจเก็บตัว ซึมเศร้า บางรายอาจจะกลายเป็นเด็กก้าวร้าว ชอบรุกรานผู้อื่นก็มี นอกจากนี้ เด็กจะเป็นคนที่ไม่มั่นคง ไม่รักใคร่จริง และไม่คิดว่าใครจะรักเขาจริง ทั้งนี้เพราะไม่เคยเห็นใครเป็นแบบอย่างที่ดีมาตั้งแต่เล็กนั่นเอง

2.6 บิดามารดาถึงแก่กรรม ไม่มีความสัมพันธ์กับพุทธิจริตด้านการเรียน แสดงว่า นักเรียนบางคนที่มีบิดามารดาถึงแก่กรรมมีพุทธิจริตมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนได้รับการดูแลอย่างดี

จาก ญาติพี่น้อง คือ ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา ที่คอยดูแลอบรมเอาใจใส่อบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในตนเอง และทำให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนหนังสือ จึงทำให้การที่ไม่มีบิดาหรือมารดาไม่ส่งผลต่อเรื่องพุทธิจริตด้านการเรียน

นักเรียนบางคนที่มีบิดามารดาถึงแก่กรรมมีพุทธิจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดีจากบิดามารดาโดยตรง ทำให้นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบและขาดความกระตือรือร้นในการเรียน และไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดีจากญาติ ทำให้เป็นคนเห็นแก่ตัว ไม่ตั้งใจเรียน ไม่มีความใฝ่รู้ และขาดการมีความรับผิดชอบยอมทำให้นักเรียนนั้นมีพุทธิจริตน้อย

2.7 ลักษณะกายภาพทางการเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับพุทธิจริตด้านการเรียน แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับลักษณะกายภาพทางการเรียนไม่ดีมีพุทธิจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีสติปัญญาดีและมีความตั้งใจเรียน จะไม่สนใจลักษณะทางกายภาพทางการเรียนที่ไม่ดีก็ไม่มีปัญหาต่อการเรียนสำหรับนักเรียนคนนั้น เช่น การสอน แม้ครูผู้สอนจะสอนไม่ค่อยดีหรือสอนเข้าใจแต่นักเรียนคนนั้นหมั่นถามครู อาจารย์ในสิ่งที่ตนเองไม่เข้าใจ และมีการทบทวนหนังสือเรียนอยู่เป็นประจำ และเพิ่มเติมในสิ่งที่ตนเองไม่รู้ไม่เข้าใจ

นักเรียนบางคนที่ได้รับลักษณะทางกายภาพไม่ดีมีพุทธิจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะวิธีการสอนของครูสอนไม่เข้าใจและครูสอนไปโดยไม่สนใจว่านักเรียนจะเข้าใจหรือไม่เข้าใจสอนไปตามวิธีการของตน โดยขาดทักษะในการสอนหรือไม่มีการวางแผนในการสอน และภายในโรงเรียนยังมีเสียงรบกวนต่างๆ ทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียน หรือห้องเรียนแออัด ร้อนอบอ้าวจนเกินไป ก็ยังส่งผลทำให้พุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนนั้นน้อยลงไปด้วย

3. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ นิสัยทางการเรียน (X_9) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{15}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{14}) และ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_{11}) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบนี้ สามารถรวมกันพยากรณ์พุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ได้ร้อยละ 53.10 อภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 นิสัยทางการเรียนมีอิทธิพลต่อพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับแรก แสดงว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี ทำให้มีพุทธิจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนิสัยทางการเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้นักเรียนที่แสดงพฤติกรรมที่แสดงความพึงพอใจต่อการเรียน และมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ มีความตั้งใจ และมุ่งมั่นที่จะศึกษา เอาใจใส่ต่อการเรียน มีการวางแผน มีการพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นไปเรื่อยๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพอใจในการเรียน จนกลายเป็นอุปนิสัยติดตัวไป ดังที่ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2538 : 1) กล่าวว่า นิสัยทางการเรียนหมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจ และมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ประกอบด้วยความตั้งใจ และเอาใจใส่ใน

การเรียนรู้ การวางแผนการเรียนรู้และการจัดระบบการเรียนรู้ ความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้ และพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ชยัน อดทน รับผิดชอบ ฟังตนเอง และมีความภูมิใจในผลการเรียนของตน

3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีอิทธิพลต่อพุทธิจิตด้านการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สอง แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนดีทำให้มีพุทธิจิตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน มีการเอาใจใส่ดูแลกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน แสดงความสนใจต่อเพื่อน ช่วยเหลือแนะนำในด้านการเรียน ไม่คอยจัดผิดเพื่อน มีความเกรงใจซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแก่เพื่อน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของวัฒนา พุ่มเล็ก (2535 : 97) ที่ได้ศึกษาอิทธิพลขององค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะประสบปัญหาการคบเพื่อนมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีอิทธิพลต่อพุทธิจิตด้านการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สาม แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับครูดีทำให้มีพุทธิจิตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะครูให้ความรัก ความเอาใจใส่ต่อนักเรียน ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน และให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหา ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครู ตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน และมีความรับผิดชอบด้านการเรียน คือ ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างครูกับนักเรียนจะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น ยิ่งครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์ต่อกันมากเท่าใด นักเรียนจะมีการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ถึงขีดสุดได้มากเพียงนั้น และลักษณะความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนจะถือว่ามีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาที่เรียน นักเรียนที่มีศรัทธาในตัวครูจะทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนจะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างครูกับนักเรียนจะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น ยิ่งครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์ต่อกันมากเท่าใด นักเรียนจะยิ่งพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ถึงขีดสุดได้มากเพียงนั้น และลักษณะความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนจะมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาที่เรียน นักเรียนที่มีศรัทธาในตัวครูจะทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนจะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนนั้นดีขึ้น

3.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมีอิทธิพลต่อพุทธิจิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่ 4 ซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย แสดงว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมากทำให้มีพุทธิจิตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีความต้องการของบุคคลที่จะฝ่าฟันอุปสรรคโดยไม่ย่อถอยและไม่ท้อแท้ และทำงานให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หรือความมุ่งหวังที่จะประสบผลสำเร็จในเป้าหมายที่ได้ตั้งเอาไว้เพื่อเป็นเส้นชัยให้ตนเองก้าวไปถึงจุดหมาย และความพยายามที่จะฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ในเวลาทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้นสามารถที่จะนำพาให้นักเรียนเอาชนะคนอื่นหรือ เพื่อความต้องการที่จะเพิ่มศักดิ์ศรีของตนเอง ซึ่งความต้องการเหล่านี้เป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกิดการ กระทำและนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปรภายทิพย์ พิชัย (2539:55-58) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอน ดัน โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพในครอบครัว บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง กับนักเรียน ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนนโยบายเพื่อส่งเสริมและพัฒนาพุทธิจริตด้านการเรียน เพื่อให้ นักเรียนประสบความสำเร็จในด้านการเรียนต่อไป โดยนำองค์ประกอบที่ส่งผลต่อพุทธิจริตด้านการ เรียน ได้แก่ นิสัยทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียน กับครู และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เกิดพุทธิจริตมากที่สุด ดังนั้น ครูและอาจารย์ควรรหาทางปรับปรุงองค์ประกอบเหล่านี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อที่จะทำให้เกิด พุทธิจริตด้านการเรียนแก่นักเรียนมากที่สุด ดังนี้

1. ควรทำให้นักเรียนมีนิสัยทางการเรียนดี โดยมีครูและรุ่นพี่อบรมสั่งสอนและกระทำตน เป็นตัวอย่างแก่นักเรียน
2. ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมากขึ้น โดยอาจตั้งรางวัล สำหรับผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี หรือส่งเสริมให้มีการแข่งขันกันทางวิชาการทั้งในและนอก โรงเรียน
3. ควรจัดให้ครูและนักเรียนมีกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งทางวิชาการและทางศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้ มีความสัมพันธ์กันมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. สำหรับเรื่องเกี่ยวกับจริตในทางพระพุทธศาสนา มีจริตด้วยกันทั้งหมด 6 จริต ดังนั้นจึง ควรศึกษาจริตด้านอื่น ๆ ได้แก่ โมหจริต ราคะจริต โทสะจริต สัทธาจริต และวิตกจริต ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 และช่วงชั้นที่ 3
2. ควรศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจริต ของนักเรียนในช่วงชั้นอื่น ๆ เช่น ช่วง ชั้นที่ 2 และ 3 เป็นต้น
3. ควรนำองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ได้แก่ นิสัยทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และ

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทำการวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนาองค์ประกอบดังกล่าวซึ่งจะช่วยเพิ่มพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนด้วย โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น กิจกรรมกลุ่ม การปรับพฤติกรรม เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลวันท์ วันวิชัย. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีวัดอัมรินทร์ กรุงเทพมหานคร.
สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา ปราบพล. (2532). การทดสอบและการประเมินผลสำหรับครูผู้สอนภาษา.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เขมวัฒน์ ธรรมกุล, พระ. (2544). บุคลิกภาพตามแนวพุทธศาสนาของครูโรงเรียน
พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ถ่ายเอกสาร.
- คู่มือเพื่อการศึกษา พิสูจน์ทราบในการปฏิบัติมหาสติปัฏฐาน 4. (2542). วิถีแห่งพุทธะ.
นครปฐม.
- จรรยา สุวรรณทัต, ดวงเดือน พันธุมนาวิณและเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม. พัฒนาการวัยรุ่นและการ
อบรมเลี้ยงดู. เอกสารการสอนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. หน่วยที่ 3 นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2521
- จินดนา อินทรไทย. (2525). ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคมและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จุไร ชุมชุม. (2526). สภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย
ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- จิราภรณ์ สุทธิสานนท์. (2529). การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา เกษศรีสังข์. (2537). วิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ชูชีพ อ่อนโลกสูง. (2522). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชิรวัดน์ นิจนเตร. (2526). สภาพเชิงจิตวิทยาในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่น
ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ด.(พัฒนศึกษาศาสตร์) กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชเนติ สวัสดิฤกษ์. (2527). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจภูมิหลังนิสัยทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชมพูนุช พงษ์ศิริ. (2535). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย
ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ชาติชาย หมั่นสมัค. (2542). การปรับตัวของนักศึกษาโครงการสมทบพิเศษคณะวิทยาศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ชมนุช บุญสิทธิ์. (2545). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย โรงเรียนกุนนทีรุทธารามวิทยาคม กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ณรงค์ เส็งประชา. (2538). มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉินก. (2520). รายงานการวิจัยเรื่องจริยธรรมของ
เยาวชนไทย, กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- ดำรง ศิริเจริญ. (2524). การทดลองเปรียบเทียบความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ความสนใจวิชาที่
เรียนอัตโนมัติ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความแปรปรวนของอัตราการเรียนรู้ระหว่าง
นักเรียนที่สอนโดยวิธีเรียนเพื่อรู้แจ้ง กับกลุ่มที่สอนโดยวิธีบรรยาย. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทศพร ประเสริฐสุข. (2508). คู่มือวิชาการศึกษา 3. จิตวิทยาการศึกษา). วิทยาลัยครูนครสวรรค์.
เทพเวที, พระ. (2532). การศึกษาที่สากลบนพื้นฐานแห่งภูมิปัญญาไทย. กรุงเทพฯ :
อัมรินทร์พรินติ้งกรุ๊ป.

- เทพเวที. พระ (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2532). เทคนิคการสอนของพระพุทธเจ้า. มูลนิธิพุทธธรรม. ๕๓ หน้า. (2533, พฤษภาคม). "การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน"
- วารสารมิตรครู. 9(30):4
- ธรรมปิฎก, พระ. (2544). พุทธวิธีในการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก.
- นารี โนภิระ. (2536). ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพของครูประจำชั้นกับนักเรียนและสภาพจิตของนักเรียนชายเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่และโรงเรียนประถมศึกษาสังคมสำนักงานการประถมศึกษาเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการแนะแนว) พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- บัวทอง สว่างไสวกุล. (2524). สุขภาพจิต. ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2524). รูปแบบผลการเรียนในโรงเรียน. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ประเทิน มหาพันธ์. (2521). การศึกษาการกระทำผิดกฎหมายของเยาวชน. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประสาธ อิศรปริดา. (2522). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : กราฟฟิคอาร์ต.
- ปิยฉัตร เนนเลิศ. (2524). การศึกษาปัญหาสังคมและผู้พยายามกระทำอัตวินิบาตกรรมศึกษาเฉพาะกรณี. วิทยานิพนธ์ สส.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ประหยัด ทองมาก. (2526, ตุลาคม-พฤศจิกายน). "ครูกับการพัฒนาเด็ก," วารสารแนะแนว. 18(89) :13.
- ประกายทิพย์ พิชัย. (2539). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุงกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง และคณะ.(2544). สังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พกา สัตยธรรม. (2524). เทคนิคการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พุทธทาส ภิกขุ . (2523). อานาปานสติภาวนา อบรมภิกษุ ณ สวนโมกข์ ฯ ในพรรษาปี 2502. ธรรมทานปริวรรตน์ .

- พูนทรัพย์ วงษ์พานิช. (2523). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ
ปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต ของบุคลากรทางการศึกษาและครูประจำการ ในวิทยาลัย
ครูกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2526). หลักการแนะแนว. ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
วิทยาลัยครูสวนดุสิต
- พะยอม ธัญรส. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว ด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. ปริญญาโท กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- พินิจ สิงโต. (2532). การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านจริต 6 ตามแนวพุทธศาสนาสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปริญญาโท กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- พรณี ช.เจนจิต. (2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ด้ออ้อแกรมมี จำกัด.
- พรพิมล เจียมนาครินทร์. (2539). พัฒนาการวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ดันอ้อ แกรมมี.
- พะยอม ธัญรส. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว ด้านการเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี.
ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2540). การศึกษา : ปัจจัยที่ 5 ของชีวิต.
- พวงรัตน์ เกษรแพทย์. (2543). การวางแผนกลยุทธ์สำหรับนักการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). เอกสารประกอบการสอนวิชาการทดสอบทางจิตวิทยา. หน้า 1.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2528). เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม. คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ มศว.
- มัญญู แป้นเจริญ. (2522). การเปรียบเทียบปัญหาส่วนตัว ปัญหาสังคม และปัญหาการเรียนของ
นักเรียนอาชีวศึกษา นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5
จังหวัดสงขลา. ปริญญาโท กศ.ม. (การแนะแนวจิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เมธี โพธิพัฒน์. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์

และความซื่อสัตย์ของเด็กไทย. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เมธีธรรมาภรณ์. พระ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2538). วิมุติธรรมค. พระอุปติสสเถระ รจนา
คณาจารย์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แปลจากฉบับภาษาอังกฤษ ของพระเอฮารา
พระโสมเถระและพระเขมินทเถระ. มูลนิธิหลวงตา-แพรเยื่อไม้

มารีษา นาคทับที.(2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย
ของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์วิทยาการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี.
ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

มาลี จุฑา. (2542). จิตวิทยาการเรียนการสอน. ทิพย์วิสุทธิ์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2538). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. กรุงเทพฯ :
อักษรเจริญทัศน์.

ราชวรมณี พระ.(2543). กระบวนการเรียนรู้ในพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ กรมวิชาการ.

แรมสมร อยู่สถาพร. (2538). นานาสาระทางการศึกษา. ภาควิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชธรรมนิเทศ พระ. (2546). ธรรมปริทรรศน์ 2. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย.

วิเชียร เกตุสิงห์. (2524). หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เรือนอักษร.

สิบลัดดี สาทร. (2521). เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้
ในวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่มีความรับผิดชอบ
แตกต่างกัน โดยการเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเองและจากการสอนปกติ.
ปริญญาโท กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมศักดิ์ ชินพันธ์. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสระบุรี. ปริญญาโท กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

สบโชค พลูนวม. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรับผิดชอบ.
ปริญญาโท กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุมาลี วงศ์ปลุกแก้ว. (2526). ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียนความรู้

สีกัรบผิดชอบและควมเชือมั้นในตนเอง. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สุชา จันท์เอม. (2529). จิตวิทยาวัยรุ่น. วิทยาลัยครูจันทรเกษม : แพร่วิทยาการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). ความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษา
ของประเทศไทย สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาคพิมพ์.

สุชาดา สุธรรมรักษ์. (2531). เอกสารการสอนวิชา จด 101 จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน.

สิริชัย ประทีปฉาย. (2533). การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ:
วิทยาลัยรำไพพรรณี.

สมน อมรวิวัฒน์. (2535). สมบัติทิพย์ของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมทรง สุวรรณเลิศ. (2536. 18 ตุลาคม). การศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ สู่ความก้าวหน้าและ
ความมั่นคงของชาติโดยทศวรรษหน้า. เอกสารประกอบการสัมมนาระดับชาติ
เรื่องยุทธศาสตร์การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ ณ. ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์.

เสาวภา เอกอดิศักดิ์. (2540). สังกัปและทัศนคติเกี่ยวกับครอบครัวของคนไทยในจังหวัด
สุราษฎร์ธานี. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมพร พรหมจรรย์. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดศรีธรรมราช. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุกัญญา แยมี่ยม. (2541). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรับผิดชอบในการเรียนและ
ความเชือมั้นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา
ด้วยบทเรียนสำเร็จรูปกับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือครู.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ศรีธรรม ธนภูมิ. (2535). พัฒนาการทางอารมณ์และบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตเวชศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.

อารีย์ เตรงชูชัย. (2520). ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชือมั้นในตนเองของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัย
พยาบาลสภากาชาดไทย. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ:

- บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อุไร สิงโต. (2521). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. ปรินญาณิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อัจฉรา วงศ์โสภณ.(2529). เทคนิควิธีการสร้างข้อสอบภาษาอังกฤษ : สำหรับวัดและประเมินผลการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- อัจฉรา สุขารมณ และอรพินทร์ ชูชม.(2530). การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ. กรุงเทพฯ : รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- อดิเทพ ศรีอารักษ์. (2537). ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนวิจิตรวิทยา เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัสรา อวารณ์. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวการสนับสนุนทางสังคมและปัจจัยทางชีวสังคมกับความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรนุช กันสิทธิ์. (2542). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- อัญมณี สมด้ว. (2544). การศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับการอบรมสั่งสอนลูกเรื่องทางเพศและการคบเพื่อนต่างเพศ : ศึกษาเฉพาะครอบครัวของนักเรียนหญิงในโรงเรียนบางละมุงจังหวัดชลบุรี. สารนิพนธ์ สส.ม.(การจัดการโครงการสวัสดิการสังคม). มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- อารี พันธุ์มณี. (2544). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ดันอ้อ 1999.
- อนุสร จันทพันธ์ และบุญชัย โกศลธนากุล. (2546). จริต 6 ศาสตร์ในการอ่านใจคน .กรุงเทพฯ : อมรินทร์บุ๊คพริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

- Banister, Robert Leo. (1972, February). "A Comparative Study of Extroversion –Introversion Traits to two instructional Method" *Dissertation Abstracts International*. V.31 : 4327-A.
- Bloom, S. (1976). *Human Characteristic and School of Learning*. New York : McGraw-Hill Book Co.
- Cogan, Morris L. and Levin Hary. (1975, January). "Studies of Teascher Behavior," *The Journal of Experimental Education*. 26 : 135-139 ; January.
- David, Arthur De Coster. (1971) "Some Effects of Different Classroom Conditions upon Interpersonal Relationships, personal adjustment and Achievement of College Freshmen," *dissertation Abstracts International*. 31 (1) : 5789-A.
- Desena, Paul A. (1964. October) "The Role of consistency in Indennifying Characteristics of Three Levels of Achievement," *The personal and Guidance Journal*. 48 : 145 –149.
- Decoster, David Arther. (1971). " Some Effects of Different Classroom Conditions upon Interpersonal Relationship, Personal Adjustment and Achievement for College Freshmen," *Dissertation Abstracts*. 31 : 5789 – A ; May.
- Eysench, H.J., W. arnold and R. Meili. (1972). *Encyclopedia of Psychology*. London : search press
- Fox, Robert B. (1969, October). "The Relationship of Achievenment Motive to sex, achievement intelligence, social–economic Satus and Level of education aspiration for an eight grade group," *Dissertation Abstract International*. 30 (4) : 1330-1332A.
- Good, V.C. (1973). *Education Dictionary of Edcation* . 2and ed. New York : McGrawHill BookCompany.
- Gronlund, N.E. (1959). *Sociometry in the Classroom*. New York.
- Herman, Herbert J.M. "A Questionnaire Measures of Achievement Motivation." *Journal of Applied Psychology*.
- Hall, Calvin S and Lindzey Garner. (1975). *Theories of Personality*. New York : John Wikly and Worlds, Inc.
- Jones, Harold E. (1970). "Personality Development in Children. Austin: University of Texas. Kaplan, Louis". *Mental Heath and Human Relations in Education*. New York : Harper and Brothers Puplichers.
- Lindgren, Henry C. (1967). *Education Psychology in Classroom*. 3rd ed. New York :

John Wiley and Sone, Inc.

Liu, His-Chiu. (1975). *"Computer-Assisted Instruction in Teaching College Physics"*
Dissertation Abstracts International. .

Peris, June. (July). "Some Problems of Teaching and learning with in the open
University, *Educational Research*. 21 (3).

Marry, Edward J. (1964). *Motivation and Emation*. New Jersey : Englewood Cliff,
Prentice Hall, Inc.

McClelland, David C. And Others. (1953). *The Achievenment Motive*. New York :
Appleton Century Crotts, Inc.

Mehta, Prayag. (1969). "The Achievenment Motivation in High School Boy," *National
Council, of Educational Research and Training*. New Delhi : Affiliafed, Pvt, Ltd.

Ringness, Thomas A, (1968). *Mental Health in the school*. New York :
Random House.

Thompson,Gorge G. (1962). *Child Psychology : Growth Trends in Psychological
Adjustment*. Boston : Honghtom Mifflin Company.

Wrenn, C. Gilbert and Larsen P. Robert. (1969). *Studying Effectively*. Stanford :
stanford University press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือรับรองและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ครูฯ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731,5618

ที่ ศธ 0519.12/1711 วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย พระมหาพะเต็ด ชุ่มเพ็งพันธ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์เรื่อง “องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์พาสนา จุรัตน์ และ รองศาสตราจารย์ เวชนี กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยล้อมแสง และ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพเก็บ-แสดงตัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพนักเรียนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพนักเรียนกับครู สัมพันธภาพนักเรียนกับเพื่อน พุทธิจิตของนักเรียน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้ พระมหาพะเต็ด ชุ่มเพ็งพันธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/5923

(สำเนา)

บัณฑิตวิทยาลัย

ครุฑ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวัดระฆัง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย พระมหาพะเจ็ด ชุ่มเพ็งพันธ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร” โดยมีอาจารย์พาสนา จุลรัตน์ และ รองศาสตราจารย์เวชณี กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 90 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพเก็บ-แสดงตัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพนักเรียนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพนักเรียนกับครู สัมพันธภาพนักเรียนกับเพื่อน พุทธิจิตของนักเรียน ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ พระมหาพะเจ็ด ชุ่มเพ็งพันธ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงาน คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-869-1433

ที่ ศธ 0519.12/6078

(สำเนา)

บัณฑิตวิทยาลัย

ครุฑ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย พระมหาพะเด็ต ชุ่มเพ็งพันธ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง "องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร" โดยมี อาจารย์พาสนา จุลรัตน์ และ รองศาสตราจารย์เวณิ กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 4-6 จำนวน 331 คน เป็นกลุ่มตัวตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพเก็บ-แสดงตัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพนักเรียนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพนักเรียนกับครู สัมพันธภาพนักเรียนกับเพื่อน พุทธิจิตของนักเรียน ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ พระมหาพะเด็ต ชุ่มเพ็งพันธ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงาน คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-869-1433

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรี
วัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธิจริตของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร นักเรียนสามารถแสดง
ความรู้สึกและความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของนักเรียนไม่มีข้อถูกหรือข้อผิด และไม่มีผล
กระทบต่อการเรียนแต่อย่างใด ในการตอบแบบสอบถามนักเรียนไม่ต้องลงชื่อ คำตอบทั้งหมดจะเก็บ
เป็นความลับไม่มีการเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบ

แบบสอบถามมีทั้งหมด 9 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สภาพครอบครัว

ชุดที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

ชุดที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

ชุดที่ 4 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

ชุดที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

ชุดที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ

ชุดที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ชุดที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ชุดที่ 9 แบบสอบถามพุทธิจริตด้านการเรียน

ขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด และโปรด
ตอบให้ครบทุกข้อ

ขออนุโมทนาที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

พระมหาพะเต็ด ชุ่มเพ็งพันธ์

พระนิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถาม

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ข้อมูลในเรื่อง ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและฐานะเศรษฐกิจของบิดามารดา สภาพครอบครัว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในหน้าข้อความที่ตรงกับกับข้อเท็จจริงของท่านหรือเติมค่าลงในช่องว่าง ให้ครบทุกข้อ

1. ระดับชั้นที่กำลังศึกษา
 - () ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
 - () ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
 - () ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. คะแนนเฉลี่ยสะสม (G.P.A.).....
3. รายได้ของบิดามารดารวมกันต่อเดือน จำนวน.....บาท
4. สภาพครอบครัว
 - () บิดามารดาอยู่ด้วยกัน
 - () บิดามารดาแยกกันอยู่ หรือ อย่ำร้างกัน
 - () บิดามารดา และ / หรือมารดาถึงแก่กรรม

ชุดที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนกระทำเป็นประจำเกี่ยวกับการเรียน แล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับกรกระทำของนักเรียนทุกครั้ง
จริง	หมายถึง	ตรงกับกรกระทำของนักเรียนเกือบทุกครั้ง
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับกรกระทำของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับกรกระทำของนักเรียนน้อยครั้งมาก
ไม่จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับกรกระทำของนักเรียนน้อยครั้งมากจนแทบไม่เกิดขึ้นเลย

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงที่สุด
1.	ข้าพเจ้าแบ่งเวลาในแต่ละวันสำหรับอ่านหนังสือ					
2.	เมื่อมีเวลาว่าง ข้าพเจ้าใช้เวลาหมดไปกับการคุยกับเพื่อน					
3.	ข้าพเจ้ามาเรียนสม่ำเสมอ					
4.	ข้าพเจ้าขาดเรียนวิชาที่ไม่สำคัญ					
5.	ข้าพเจ้าเข้าห้องเรียนสาย					
6.	ข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตัวเอง					
7.	ข้าพเจ้าส่งงานที่ทำด้วยตนเองตรงตามกำหนดเวลา					
8.	เวลาเรียนข้าพเจ้าตั้งใจฟังครูสอน					
9.	ขณะฟังครูสอน ข้าพเจ้าจะบันทึกข้อความสำคัญไปด้วย					
10.	ข้าพเจ้าขอคำอธิบายเพิ่มเติมจากครูนอกเวลาเสมอ					
11.	เมื่อข้าพเจ้าเรียนไม่เข้าใจ ข้าพเจ้าจะถามครูทันที					
12.	ในเรื่องการเรียนข้าพเจ้าพยายามปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น					
13.	ข้าพเจ้าเรียนหนังสือด้วยความสนุกสนาน					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงที่สุด
14.	ในช่วงโมงเรียนข้าพเจ้าชอบชวนครูให้คุยนอกเรื่อง					
15.	ถ้าบทเรียนไหนที่ยาก ข้าพเจ้าจะอ่านซ้ำหลายๆครั้งจนเข้าใจแล้วจึงผ่านไป					
16.	ข้าพเจ้ามักขาดเรียนด้วยเหตุผลที่ไม่จำเป็นนัก					
17.	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือ และทำการบ้านโดยไม่ต้องมีใครบังคับ					
18.	ข้าพเจ้าชอบนอนตื่นเช้า และอ่านหนังสือก่อนไปโรงเรียน					
19.	เมื่อเริ่มเรียนข้าพเจ้ารู้สึกเหนื่อย เบื่อหน่ายและง่วงนอนเกินกว่าจะเรียนได้ผลดี					
20.	ในห้องเรียนข้าพเจ้าพยายามหลบเลี่ยงหรือก้มหน้าเพื่อครูจะได้ไม่ต้องถามปัญหาข้าพเจ้า					
21.	ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีความพยายามหรือความอดทนที่จะใช้ความสามารถให้เต็มที่ในการทำการบ้าน					
22.	ข้าพเจ้าเป็นคนขยันทำงานอย่างสม่ำเสมอ					
23.	เมื่อข้าพเจ้าเรียนไม่เข้าใจ ข้าพเจ้าจะถามครูไม่ว่าจะเป็นในและนอกห้องเรียน					
24.	ข้าพเจ้าชอบที่จะเข้าห้องเรียนก่อนที่ครูเริ่มสอน					

ชุดที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียน ขอให้นักเรียนพิจารณาว่าคำถามตรงกับความเป็นจริงที่นักเรียนรู้สึกนึกคิดหรือกระทำอยู่เกี่ยวกับตัวนักเรียนแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนเพียงข้อเดียว ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
ไม่จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงที่สุด
1.	ข้าพเจ้าชอบพูดต่อหน้าคนมาก ๆ					
2.	ข้าพเจ้าดีใจมาก ถ้าได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่ม					
3.	ข้าพเจ้าไม่กลัวที่จะต้องพูดคุยกับคนที่ไม่รู้จักมาก่อน					
4.	ข้าพเจ้ากล้าตอบคำถามครู แม้ว่าอาจตอบผิดก็ตาม					
5.	ข้าพเจ้าชอบแสวงหาการผจญภัยที่น่าตื่นเต้น					
6.	เมื่อครูต้องการอาสาสมัคร ข้าพเจ้ารีบเสนอตัวทันที					
7.	ข้าพเจ้าเป็นคนเปิดเผย ตรงไปตรงมา					
8.	เมื่อพบเพื่อนใหม่ ข้าพเจ้าเป็นฝ่ายเข้าไปทักทายก่อน					
9.	การทำกิจกรรมกลุ่มไม่ว่าอยู่กลุ่มใดข้าพเจ้าก็ไม่กังวล					
10.	ข้าพเจ้าเข้ากับคนอื่นได้ง่าย					

ข้อ ที่	ข้อความ	จริงที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	ไม่จริง ที่สุด
11.	ข้าพเจ้าพร้อมทำงานร่วมกับคนอื่น					
12.	ข้าพเจ้ารู้สึกที่ตัวเองคบเพื่อนได้เร็ว					
13.	ข้าพเจ้ามักเปิดโอกาสให้เพื่อนแสดงความคิดเห็น					
14.	ข้าพเจ้าคิดว่าโลกนี้น่าอยู่					
15.	ข้าพเจ้ามองว่าความคิดของแต่ละคนมีประโยชน์ ทั้งนั้น					
16.	ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดต่อหน้าคนมากๆ					
17.	ข้าพเจ้าชอบเก็บความรู้สึกของตนเองเอาไว้					
18.	เมื่อมีการแสดงความคิดเห็น ข้าพเจ้าเลือกการ เขียนมากกว่าการพูด					
19.	ข้าพเจ้ารู้สึกรำคาญ เมื่อมีคนจ้องมองขณะทำงาน					
20.	ข้าพเจ้าไม่กล้าถามครู และเพื่อน เมื่อมีปัญหา สงสัย					
21.	ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดใจ เมื่อครูให้ทำกิจกรรมหน้า ห้องเรียน					
22.	ข้าพเจ้าวิตกกังวลในการพูดคุยกับเพื่อนใหม่					
23.	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือ มากกว่าเข้าสังคม					
24.	เมื่ออยู่ในกลุ่มคนจำนวนมาก ข้าพเจ้ารู้สึกลำบาก ใจที่จะหาเรื่องมาคุยกับคนพวกนั้น					
25.	ข้าพเจ้าไม่ชอบทำตามคนอื่นในกลุ่ม					
26.	ข้าพเจ้าไม่ชอบอยู่ในกลุ่มคนจำนวนมาก					

ชุดที่ 4 แบบสอบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียน แล้ว

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนทุกครั้ง
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนเกือบทุกครั้ง
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยครั้งมาก
ไม่จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยครั้งมากจนแทบไม่เกิดขึ้นเลย

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงที่สุด
1.	ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานตามแผนการที่วางไว้ทุกครั้ง					
2.	แม้ว่างานที่ข้าพเจ้าทำจะยากเพียงใจข้าพเจ้าก็พยายามทำงานนั้นเต็มความสามารถ					
3.	ข้าพเจ้าชอบทำงานที่ไม่ยุ่งยาก เพราะจะทำให้เสร็จๆไป					
4.	ข้าพเจ้าชอบเรียนวิชาที่ไม่มีภาระบ้าน					
5.	ข้าพเจ้าส่งการบ้านตามที่ครูกำหนดทุกครั้ง					
6.	เพื่อนๆยอมรับว่าข้าพเจ้าเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ					
7.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการเรียนเป็นเรื่องน่าเบื่อหน่าย					
8.	เมื่อข้าพเจ้าเห็นเพื่อนประสบความสำเร็จในเรื่องการเรียน ข้าพเจ้าก็อยากจะเป็นเช่นนั้นบ้าง					
9.	เวลาที่ทำการบ้าน ข้าพเจ้าเลือกทำแต่ข้อที่ง่ายๆเท่านั้น					
10.	ข้าพเจ้าบอกให้พ่อแม่ทราบ เมื่อข้าพเจ้าประสบผลสำเร็จ					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงที่สุด
11.	ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจในวันที่ไม่ต้องทำการบ้าน					
12.	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายแล้วหยุดทำงานบ่อยครั้งทั้งๆที่ทำไปได้ไม่นาน					
13.	ข้าพเจ้าเรียนหนังสือไปวันๆโดยไม่คาดหวังว่าจะเรียนได้สำเร็จมากเพียงใด					
14.	ก่อนสอบแต่ละครั้ง ข้าพเจ้าจะต้องทบทวนบทเรียนก่อนเสมอ					
15.	ข้าพเจ้าจะไม่ลงมือทำงาน ถ้าไม่จวนถึงเวลาที่กำหนดส่งงาน					
16.	ข้าพเจ้าคิดว่าคนอื่นทำงานไม่ทันใจข้าพเจ้า					
17.	ข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จทุกครั้ง					

ชุดที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียวที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างและไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
ไม่จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยครั้งมากจนแทบไม่เกิดขึ้นเลย

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	ไม่ จริงที่ สุด
1.	1. <u>พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อบิดามารดา</u> ข้าพเจ้าปรึกษาปัญหาทุกเรื่องกับบิดามารดา					
2.	ข้าพเจ้าแสดงความเคารพบิดามารดาก่อนไป และก่อนกลับ					
3.	ข้าพเจ้าไม่เห็นความหวังดีของบิดามารดา					
4.	ข้าพเจ้าเชื่อฟังบิดามารดา					
5.	ข้าพเจ้าทำงานบ้านด้วยความเต็มใจ					
6.	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนตามความตั้งใจของบิดา มารดา					
7.	ข้าพเจ้าขออนุญาตทุกครั้งเมื่อออกนอกบ้าน					
8.	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎระเบียบของบิดามารดา					
9.	ข้าพเจ้าทำอะไรโดยไม่สนใจบิดามารดา					
10.	ข้าพเจ้าเล่าเรื่องราวต่างๆ ของเพื่อนให้บิดา มารดาฟัง					
11.	ข้าพเจ้าเล่าเรื่องราวต่างๆ ที่ประสบมาให้บิดา มารดาฟัง					
12.	ข้าพเจ้าปรึกษาปัญหากับบิดามารดาเฉพาะ ปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้					
13.	ข้าพเจ้ารัก และภูมิใจในตัวบิดามารดา					
14.	2. <u>พฤติกรรมที่บิดามารดาปฏิบัติต่อนักเรียน</u> บิดามารดาสนใจการเข้าร่วมกิจกรรมที่ ข้าพเจ้าปฏิบัติที่โรงเรียน					
15.	บิดามารดาไม่รู้เรื่องเกี่ยวกับเรื่องเรียน					
16.	บิดามารดามักจะตำหนิถ้าข้าพเจ้าเรียนไม่ดี					
17.	บิดามารดาส่งเสริมให้ข้าพเจ้าเล่นกีฬา					
18.	บิดามารดาให้ข้าพเจ้าตัดสินใจในการกระทำ สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงที่สุด
19.	บิดามารดาดีใจถ้าข้าพเจ้าเรียนดี					
20.	บิดามารดาคอยแนะนำข้าพเจ้า ทำการบ้าน					
21.	บิดามารดาแสดงความรักโดยให้กำลังใจด้วยคำพูด					
22.	บิดามารดาแสดงความรักให้เห็นด้วยการกระทำ					
23.	บิดามารดาไม่มีเวลาดูแลเมื่อข้าพเจ้าไม่สบาย					
24.	บิดามารดาดีข้าพเจ้าก่อนฟังเหตุผล					
25.	เมื่อข้าพเจ้าทำความผิดบิดามารดามักจะถามเหตุผลก่อน					
26.	ถ้าข้าพเจ้าเป็นอะไรไป คนที่เสียใจที่สุดคือบิดามารดา					
27.	บิดามารดาส่งเสริมความสามารถพิเศษของข้าพเจ้า					
28.	บิดามารดาชอบรับความคิดเห็นของข้าพเจ้า					
29.	บิดามารดาส่งเสริมความสามารถพิเศษของข้าพเจ้า					
30.	เมื่อใกล้สอบบิดามารดาให้กำลังใจการอ่านหนังสือสอบ					
31.	บิดามารดาสั่งห้ามพาเพื่อนมาบ้าน					
32.	บิดามารดาจะดีใจและภูมิใจที่ข้าพเจ้าช่วยเหลืองานบ้าน					
33.	ข้าพเจ้าเป็นคนเก่งในสายตาบิดามารดาทุกเรื่อง					

ชุดที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่นักเรียนประสบเกี่ยวกับการเรียน แล้วโปรด

ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนทุกครั้ง
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนเกือบทุกครั้ง
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยครั้งมาก
ไม่จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยครั้งมากจนแทบไม่เกิดขึ้นเลย

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงที่สุด
1.	<u>สถานที่เรียน</u> สภาพห้องเรียนไม่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
2.	ห้องเรียนมีเสียงดังรบกวน					
3.	ห้องเรียนคับแคบ					
4.	ห้องเรียนมีกลิ่นเหม็นมาจากห้องน้ำ					
5.	โต๊ะเก้าอี้ไม่พอกับจำนวนนักเรียน					
6.	อากาศในห้องเรียนร้อนอบอ้าว					
7.	ห้องเรียนมีฝุ่นละอองมาก					
8.	แสงสว่างในห้องเรียนมีน้อย					
9.	อาคารเรียนเก่าเกินไป					
10.	<u>สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน</u> อุปกรณ์การเรียนการสอนมีสภาพที่ดีพร้อมใช้งาน					
11.	โรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
12.	อุปกรณ์การเรียน เช่น กระดานดำ โต๊ะเก้าอี้ อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี					
13.	โรงเรียนมีอุปกรณ์ช่วยสอนที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ สำหรับสอนนักเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงที่สุด
14.	ข้าพเจ้าไม่เคยได้รับความรู้ ข่าวสารจากสื่ออื่นๆ เช่น โทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ของโรงเรียนเลย					
15.	ในการฝึกภาคปฏิบัติอุปกรณ์มีไม่เพียงพอ					
16.	โรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่จูงใจให้เกิดการเรียนรู้					

ชุดที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน เกี่ยวกับการปฏิบัติของครูที่มีต่อนักเรียน และการปฏิบัติของนักเรียนที่มีต่อครู ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความดังกล่าวว่าเป็นความจริงตรงกับการกระทำของนักเรียนเพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการกระทำของนักเรียน ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนทุกครั้ง
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนเกือบทุกครั้ง
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยครั้งมาก
ไม่จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยครั้งมาจนแทบไม่เกิดขึ้นเลย

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงที่สุด
	การปฏิบัติของครูที่มีต่อนักเรียน					
1.	ครูรับฟังเหตุผลของนักเรียน					
2.	ครูสนใจนักเรียนทุกคนในห้องเรียน					
3.	ครูซักถามนักเรียนทุกคนในห้องเรียน					
4.	ครูชมเชยเมื่อข้าพเจ้าทำความดี					
5.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าครูไม่เป็นกันเองกันเองกับนักเรียน ทำให้ไม่กล้าถามครูเมื่อสงสัย					
6.	เมื่อนักเรียนขอคำปรึกษาจากครูเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น ครูยินดีให้คำแนะนำแก่นักเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	ไม่จริงที่ สุด
7.	เมื่อนักเรียนขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมพิเศษจากครู ครูก็ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมพิเศษแก่นักเรียน					
8.	เมื่อนักเรียนเจ็บป่วย ครูให้ความดูแลอย่างใกล้ชิด					
9.	ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน					
10.	การปฏิบัติตนของนักเรียนที่มีต่อครู ข้าพเจ้าปฏิบัติตามคำชี้แนะของครู					
11.	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนในขณะที่ครูสอน					
12.	ข้าพเจ้าส่งงานตรงตามที่ครูกำหนดเสมอ					
13.	ข้าพเจ้าไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็น					
14.	ข้าพเจ้าไม่มีโอกาสซักถามข้อสงสัย					

ชุดที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความดังกล่าวว่าตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนเพียงใดแล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับกรกระทำของนักเรียน ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนทุกครั้ง
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนเกือบทุกครั้ง
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยครั้งมาก
ไม่จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยครั้งมาจนแทบไม่เกิดขึ้นเลย

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงที่สุด
1.	นักเรียนสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อน					
2.	นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆเสมอ					
3.	นักเรียนไม่มีปัญหาทะเลาะกับเพื่อนๆ					
4.	นักเรียนกับเพื่อนมักเอื้อเฟื้อต่อกัน เช่น การให้ยืมหนังสือ แบ่งขนมให้กัน เป็นต้น					
5.	นักเรียนไม่ใส่ใจช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนไม่สบาย					
6.	เมื่อนักเรียนไม่มาโรงเรียนเพื่อนๆมักถามถึงด้วยความห่วงใย					
7.	เมื่อเพื่อนไม่สบายนักเรียนจะเข้าไปถามอาการ และช่วยเหลืองานของเพื่อนเท่าที่ทำได้					
8.	นักเรียนและเพื่อนๆมักช่วยกันอธิบายการบ้านเมื่อมีเพื่อนในกลุ่มไม่เข้าใจหรือทำไม่ได้					
9.	เพื่อนๆชวนนักเรียนเล่นกีฬาหรือทำกิจกรรมอื่นๆ					
10.	ข้าพเจ้าสามารถปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับเพื่อนในห้องได้					

ชุดที่ 9 แบบสอบถามพุทธิจิดด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขต ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามถึงคุณลักษณะ และความรู้สึกนึกคิดทั่วไป เกี่ยวกับตัวนักเรียน ขอให้นักเรียนพิจารณาว่าคำถามตรงกับความเป็นจริงที่ท่านรู้สึกนึกคิด หรือที่กระทำอยู่แล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนเพียงข้อเดียว ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนทุกครั้ง
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนเกือบทุกครั้ง
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยครั้งมาก
ไม่จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยครั้งมากจนแทบไม่เกิดขึ้นเลย

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงที่สุด
1.	ข้าพเจ้าจำบทเรียนได้แม่นยำ					
2.	ข้าพเจ้าเป็นคนที่คิดก่อนทำ					
3.	ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นในเวลาเรียน					
4.	ข้าพเจ้ามาโรงเรียนทุกวันโดยไม่เคยขาด					
5.	ข้าพเจ้าขยันที่จะค้นคว้าอ่านหนังสือที่ห้องสมุด					
6.	ข้าพเจ้ารักในการเรียนโดยจะตั้งอ่านหนังสือและทบทวนตำราทุกวัน					
7.	ข้าพเจ้ามีความคิดเป็นตัวของตัวเอง					
8.	ข้าพเจ้าจะขยันทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลา					
9.	ข้าพเจ้ามีการวางแผนในการเรียน					
10.	ข้าพเจ้าชอบการอ่านหนังสือ					
11.	ข้าพเจ้าเรียนรู้เรื่องทุกวิชา					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงที่สุด
12.	ในเวลาเรียนข้าพเจ้านั่งใจเรียน					
13.	ข้าพเจ้าชอบเรียนวิชาที่ทำให้คิด					
14.	ข้าพเจ้าอยากเรียนให้ดีขึ้นกว่านี้					
15.	ข้าพเจ้าต้องสอบซ่อมหลายวิชา					
16.	ข้าพเจ้าทำข้อสอบด้วยความมั่นใจ					
17.	ข้าพเจ้าจะเป็นคนขยันทำงานอย่างสม่ำเสมอ					
18.	ข้าพเจ้าชอบเข้าไปดูหนังสือที่ห้องสมุด					
19.	เมื่ออาจารย์สั่งงานข้าพเจ้าจะรีบทำ					
20.	ข้าพเจ้าส่งงานก่อนกำหนดทุกครั้ง					
21.	ข้าพเจ้ามีความสุขสนุกสนานในการเรียนหนังสือ					
22.	ข้าพเจ้าชอบซักถามครูเมื่อมีความไม่เข้าใจ					

ภาคผนวก ข

ค่าความเชื่อมั่นและค่า t

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามนิตยทางการเรียน

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
1	4.672
2	3.147
3	3.978
4	3.307
5	4.432
6	5.231
7	3.215
8	6.808
9	4.465
10	3.464
11	4.194
12	5.457
13	4.548
14	3.157
15	4.183
16	4.058
17	4.112
18	4.299
19	6.794
20	4.305
21	4.089
22	3.243
23	3.266
24	5.320

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8553

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
1	5.357
2	2.730
3	6.497
4	5.594
5	6.384
6	4.405
7	4.253
8	5.007
9	5.818
10	8.510
11	5.813
12	5.738
13	2.732
14	3.054
15	2.384
16	4.164
17	3.529
18	4.234
19	5.261
20	3.550
21	5.249
22	4.652
23	5.291
24	6.036

ตาราง 8 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
25	3.031
26	7.265

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8957

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน
สมาชิกในครอบครัว

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
1	3.954
2	5.186
3	2.917
4	2.104
5	5.595
6	4.314
7	7.426
8	3.998
9	4.404
10	4.403
11	3.752
12	7.638
13	7.788
14	3.729
15	4.463

ตาราง 9 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
16	2.776
17	3.773

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8171

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ
ผู้ปกครอง

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
1	5.412
2	5.594
3	6.168
4	7.505
5	3.805
6	5.173
7	6.148
8	7.278
9	8.881
10	6.027
11	6.526
12	2.478
13	6.898
14	6.315
15	4.443
16	3.334

ตาราง 10 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
17	6.526
18	6.928
19	6.219
20	2.550
21	12.037
22	7.515
23	7.684
24	7.428
25	6.183
26	8.775
27	5.604
28	8.049
29	7.965
30	4.235
31	6.100
32	6.611
33	2.271

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .9188

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของลักษณะทางกายภาพ

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
1	5.637
2	4.631
3	6.089
4	3.420
5	4.691
6	7.496

ตาราง 11 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
7	8.287
8	5.319
9	2.389
10	3.754
11	5.451
12	3.528
13	2.895
14	3.600
15	3.805
16	2.839

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .7955

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	5.065
2	4.640
3	5.185
4	6.446
5	5.616
6	6.175
7	5.202
8	3.614
9	5.118
10	5.861

ตาราง 12 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
11	6.321
12	3.498
13	2.905
14	6.526

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8010

ตาราง 13 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	7.372
2	11.618
3	4.805
4	12.167
5	8.092
6	9.567
7	10.038
8	11.023
9	6.645
10	11.627

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .9010

ตาราง 14 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามพุทธิจิตด้านการเรียน

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
1	4.016
2	3.325
3	6.805
4	4.163
5	4.842
6	2.751
7	3.651
8	6.679
9	5.811
10	3.995
11	4.707
12	6.671
13	4.695
14	3.530
15	4.768
16	8.189
17	10.890
18	3.952
19	7.263
20	4.275
21	7.503
22	2.759

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8724

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	พระมหาพะเด็ด ชุ่มเพ็งพันธ์ (จนทโชโต)
วันเดือนปีเกิด	28 ธันวาคม พ.ศ. 2514
สถานที่เกิด	29 หมู่ 7 ต.บ้านโพธิ์ อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ คณะเนกขัมม์ แขวงปากคลอง เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160 โทรศัพท์ 02-869-1433
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่ประจำกองงานพระธรรมทูต วัดปากน้ำ กรุงเทพฯ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ คณะเนกขัมม์ แขวงปากคลอง เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160 โทรศัพท์ 02-869-1433
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2528	ประถมศึกษา จากโรงเรียนวัดอู่ยา ต.ดอนก่ายาน อ.เมือง จ. สุพรรณบุรี
พ.ศ. 2544	เปรียญธรรม 6 ประโยค จากสำนักเรียนวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2546	ปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต วิชารัฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2548	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร